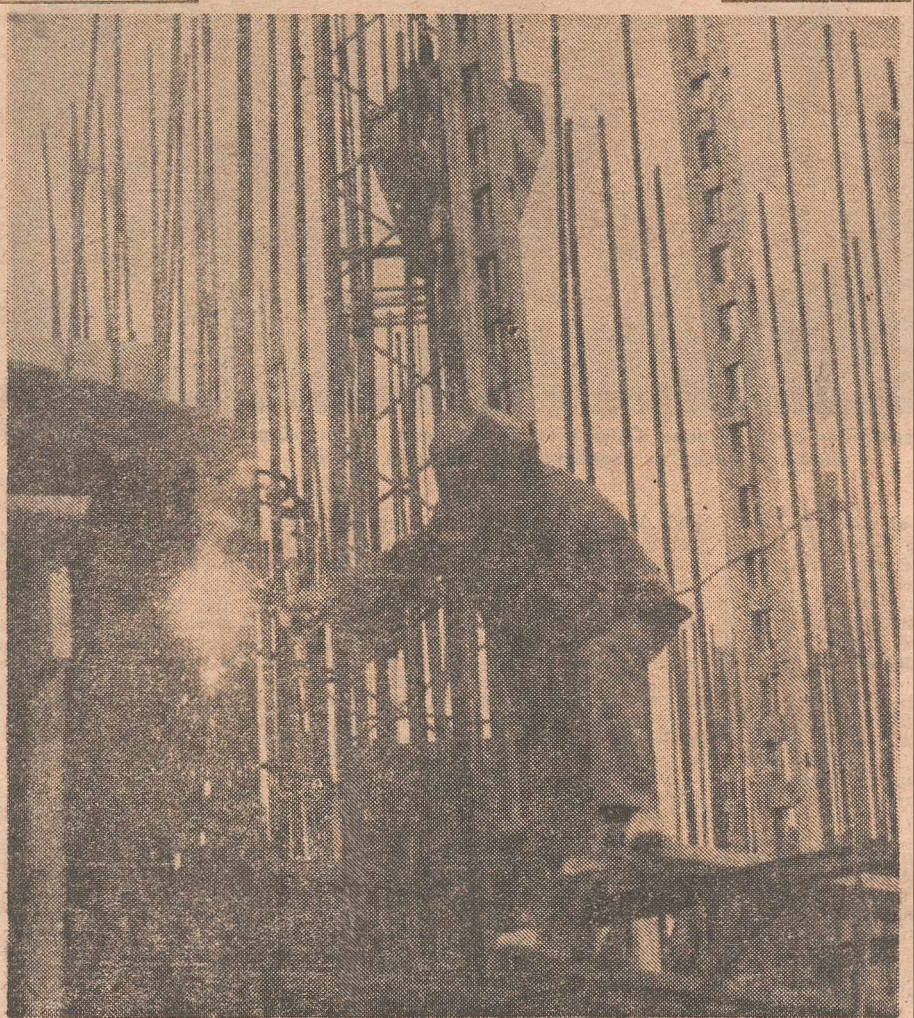

La marea sărbătoare națională a poporului român

Munca pentru țară, ca o cîmpie a libertății

Efigii din chipul țării de miine

Doftana – un simbol al devotamentului comunist, pentru cauza libertății, independenței și demnității poporului român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, neînfricat erou al luptei revoluționare

Filele Cărții de Istorie sînt deschise. Să nu uităm! sînt drepturile sacre ale memoriei noastre, ca și îndemnul conștiinței fiecăruia dintre noi. Am omagiat, de curînd – rememorînd tragismul acelor fapte și evenimente dar și înălțătatea lor pildă de eroism –, împlinirea unei jumătăți de veac de la odiosul Proces întentat, la Brașov, în mai-iunie 1936, luptătorilor comuniști și antifasciști români, unde cu bărbăție și neînfricare, cu dirzenie și deplină maturitate, s-a detașat dimensiunea unei mari conștiințe politice a timpului, personalitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Transformîndu-se din acuzat în acuzator, tînarul militant comunist, își ridică vocea în numele celor mulți, în numele poporului și al istoriei înseși pentru apărarea dreptului la libertate și demnitate, „Pentru piine, pace, libertate” – cum scria în epocă ziarul democrat „Arena” –, împotriva primejdiei fasciste și de război, pentru apărarea independenței și suveranității naționale, a integrității teritoriale a României. Din rîndurile Partidului Comunist Român, forța politică revoluționară ce-și asumase un rol covîșitor în acel timp cînd umanitatea însăși era amenințată, continuatorul îndelungatelor tradiții de luptă ale poporului român pentru neatîrnare și progres social, se ridicau oameni ce-și asumau, ca pe singura condiție umană a vremii, – într-o îndeplinire a țelurilor nobile propuse – jertfa de sine. Astfel, din cronica acelor ani fierbinți ai luptei ilegale a Partidului Comunist Român nu putem să nu rememorăm și să nu omagiem cu recunoștință împlinirea a 50 de ani de la întemnițarea, după Procesul de la Brașov, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în închisoarea de la Doftana, una dintre cruntele bastioane ale teroarei deslănțuite de guvernele burghezo-moșierești contra comuniștilor și militanților democrați. Dar unde ei au avut țîria, forța morală și curajul să o transforme, ca și pe alte închisori ale groazei anticomuniste, într-o autentică școală de educație revoluționară, de unde au condus, asumîndu-și indescriptibile riscuri, ca și tot atîtea biruințe, mari acțiuni ale clasei muncitoare împotriva pericolului fascismului, revizionismului și războiului, în vederea unirii tuturor forțelor democratice și progresiste într-un larg front național antihitlerist, pentru pregătirea fundamentalului act revoluționar de la 23 August 1944. La acest semnificativ moment al istoriei noastre revoluționare se referă evocarea din pagina 3.

Actul politic al unui puternic consens național

Unitatea în jurul unui cîrmuitor, a unui domn viteaz, ori mai apoi, pe scara emancipării naționale, a unui partid care și-a înscris în programul său ideile populare din ființa căruia s-a plămădit, această unitate indestructibilă a fost izvorul tăriei care ne-a ținut și ne-a păstrat neclintii în hotarele de totdeauna ale acestei patrii multimilenare.

Nu dezbinarea, nici ura!

În unitate, în conlucrare armonioasă la binele țării au stat și vor sta toate izbinzile noastre.

Istoria modernă a consfințit faptul că Revoluția noastră de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, de la 23 August 1944, s-a înlăuntruit într-un context internațional marcat de victoriile răsunătoare dobîndite de către armata sovietică, precum și de armatele celorlalte țări ale coaliției antifasciste. Este un mare adevăr acesta, dar istorica victorie a Revoluției noastre de acum 42 de ani se întemeiază esențial și ireversibil pe unirea și unitatea maselor populare în jurul aceluși partid, a Partidului Comunist Român, care în focul luptelor aspre și îndelungate dovedise că intruchipează și exprimă în chipul cel mai fidel năzuințele celor mulți, însetați de dreptate și libertate. Cunoscînd acest izvor, măsurîndu-i forța sa de neclintit, Partidul Comunist Român a militat, prin toate acțiunile sale, prin cele mai importante acte politice ale sale, pentru unirea și unitatea tuturor forțelor din

interior, pentru organizarea și conducerea lor în lupta împotriva fascismului, a alungării din țară a cîmpitorilor hitleriști. Acele momente, în care partidul nostru comunist, prin întreg arsenalul mijloacelor sale de luptă a chemat la unire și unitate toate forțele patriotice antifasciste și antihitleriste, marchează asemenea unor jaloane luminoase drumul istoric de pînă la 23 August. Fie că e vorba de Platforma program din 6 septembrie 1941, fie că e vorba de Frontul Patriotic Antihitlerist, format în septembrie 1943, de Frontul Unic Muncitoresc, din aprilie 1944, sau de Blocul Național-Democrat, constituit la 20 iunie 1944, în esență toate aceste „fronturi” îndemneau la unire și unitate, la lupta comună pentru salvarea țării, a ființei noastre naționale.

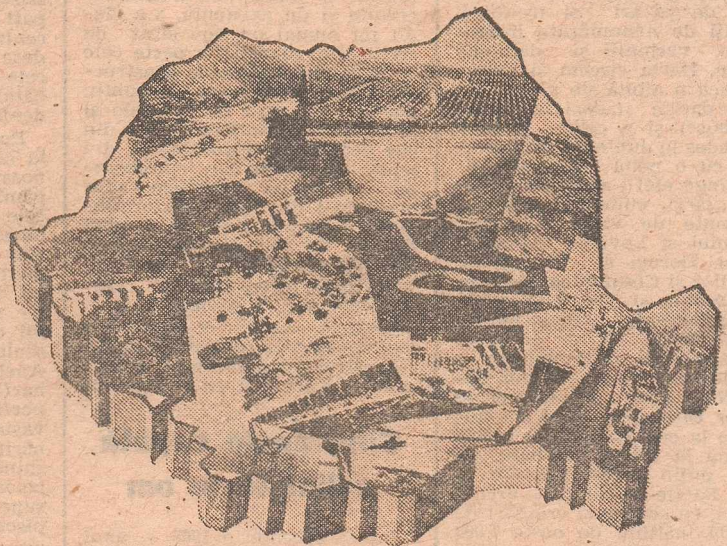
Ideea unității, însă, nu se născuse ad-hoc, ci ea venea dintr-o experiență milenară, dintr-o durabilă tradiție. Experiența aceasta de milenii trebuia însă modelată după tipare noi, adecvată timpului și noilor împrejurări și conjuncturi istorice. Este meritul incontestabil al Partidului Comunist Român de a fi citit și desprins din cartea veacurilor noastre, din cartea luptelor noastre eroice, o astfel de experiență și de a fi pus-o în valoare. Și este meritul marelui nostru conducător de azi, secretarul general al

(Continuare în pagina 4)

NICOLAE GRIGORE ■

Grandios proiect al Epocii Ceaușescu: reconstrucția pămîntului

În numărul de azi continuăm să răsfoim „cartea” noastră de reportaj consacînd cîteva pagini grandioaselor transformări petrecute în perimetrul fabulos al munților noștri, în glorioșii ani ai socialismului.

CARPAȚII piscurile cutezanței noastre

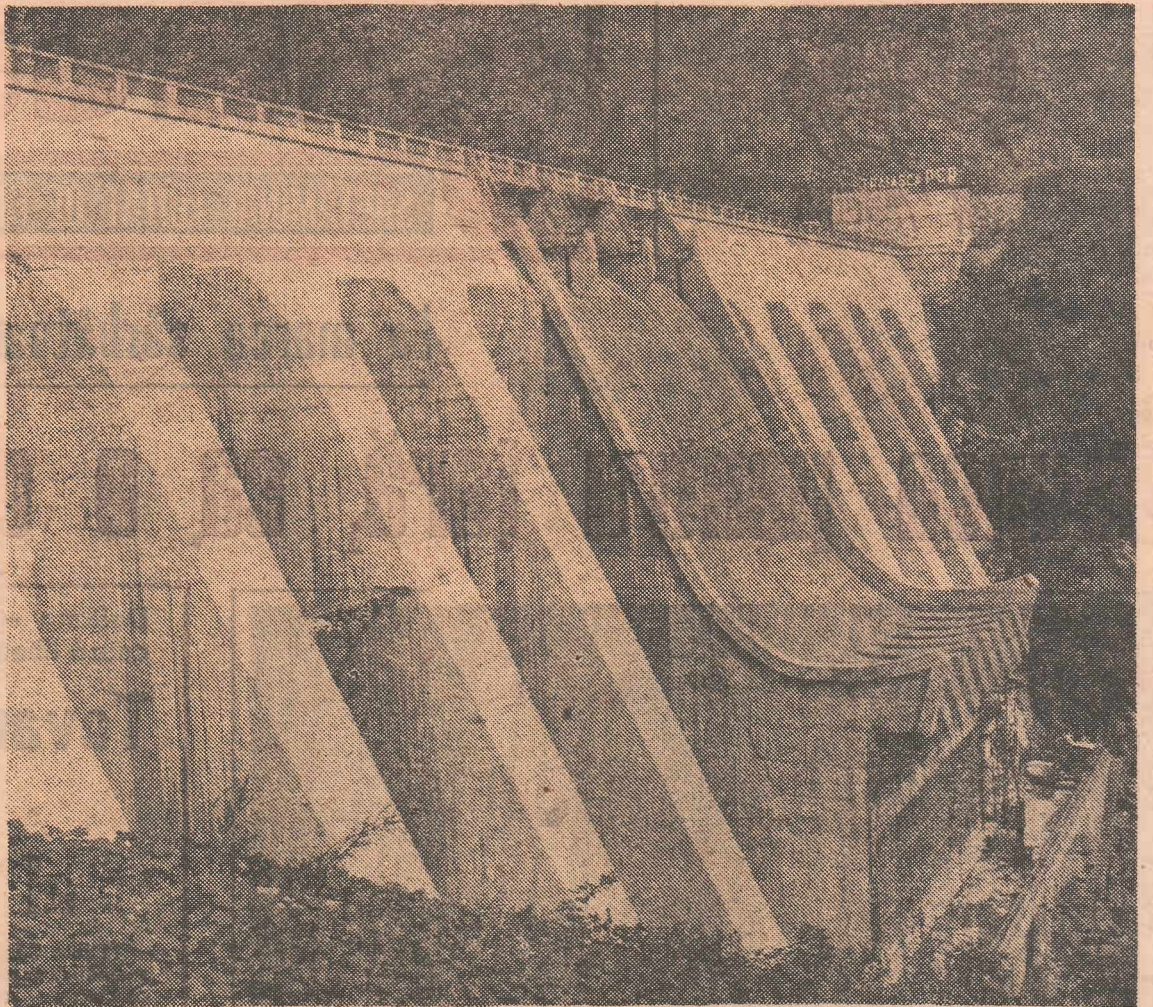
(Grupajul de reportaje din paginile 2, 4 și 13)

CARPAȚII
piscurile cutezanței noastre

EPOPEEA
HIDRO-
ENERGETICII

Prin descătușarea energiilor apei, coroana Carpaților devine, iată, cu adevărat, în anii de glorioase prefaceri ai socialismului, o coroană solară

Carpații, sira vertebrală a geografiei noastre, n-au fost nicicând munți pustii, munți tăcuți, munți geologici. Ei sînt, de cînd ne știm, „munți umani”, înțesați de sălașe, victuții de oameni și de turme de la poalele vremii și pînă azi. Carpații sînt o incintă intimă de viață, în care imaginile, deși savant spațiate, cu iluzia depărtărilor, a sălbăticilor și a piscurilor inaccesibile, înocuite, pînă la urmă, un spațiu cald și familiar ca și o vatră, ca și o casă. Așa sînt ei, acești munți ai noștri, în întregime lor, așa sînt chiar și piscurile Ceabăului (pe care un Cantemir, exaltînd grandiosul moldăv, le descrie ca fiind „mai înalte decît norii cei de zăpadă”), așa sînt și munții Ardealului (pe care un Bălcescu, cu aceeași nobilă exaltare izvoită din patima afirmării locurilor, îi vede ca pe „mari piramide”, cu „creștetele incununate de o veșnică diademă de ninsoare”); așa sînt, pretutindeni, Carpații, nu ca „un zid greu de străbătut”, cum scria Xenopol, nu munții, pe care un Hogaș, ca și Sadoveanu, îi umflă aprig, din toți plămîinii, împingîndu-i cu umărul în nori, încercînd să-i facă ciclopici, ca să poată străbate cei douăzeci și ceva de kilometri de la Piatra Neamț la Tarcău cu senzații de aventură în Alpi. Ei, acești munți, toți acești munți, sînt munți „umani”, munți „cumenici”, cum spune cronică, străbătuti de om, ferăstruiți de ape, de pasuri și trecători, străjuți de nenumărate însemne ale vechimii și dăinuirii noastre. Harta circum și extracarpatică e albă și piatra cetăților dacice („daci inhaerent montibus”) și a celor romane (care ades le dublează, acoperindu-le cu o nouă zidire sau zidind lângă ele); aici sînt și vechile „țări”, cuburii arhaici și parfumate de viață, „țările” Hațegului și Lovistei, Barsei și Oltului, Dornei și Chiuarului, Crisurilor și Cimpulungului, Maramureșului și Oașului, acele „Români locale”, cum le numea Nicolae Iorga, cu rol de pivot în coagularea voievodatelor, a primelor noastre formațiuni statale. Nu e pisc, nu e vale și nu e izvor care să nu aibă un nume, de la cele dacice sau romane pînă la cele aluvionare, nu mai puțin fermecătoare și vechi. Satele se țin lanț, urcînd deseori, cu conace și crînguri de case, la înălțimi de peste 1000 de metri, ogoarele din „arsuri” (din locuri defrișate cu foc de către străbuni) ajung la peste 1200 de metri. E prezentă aici toată țara cea veche, în mișcarea ei milenară, în brazdele pe care le-au tras transhumantele spre cîmpie și mare — măiestre punți ce-au țesut prin vremuri unitatea noastră de limbă, de teritoriu și spirit. E prezentă aici — din adîncuri de timp ce due spre capătul timpului, in-

tr-un adînc în care timpul însuși se pierde — lucrarea omului, misiunea lui civilizatoare, transformatoare de priveliște și de viață, în forme de o neasemuită originalitate și iscusință, tulburătoare ca un memento. Și totuși, cînd, în anii întemierii socialiste a României, am urcat cu construcția noastră pînă aici, în Carpați, ni s-a părut că sîntem niște descălecători. Ni s-a părut că intrăm în pînă neprîhănire geografică și istorică, în nesfîrșire, în nemiscare, în neîncepere, că, pentru prima oară, dăm la o parte acele, particulă ocrotitoare a armoniilor prime, edenice, ale locurilor, zăplaz pe care omul l-a împletit din creanga cuvîntului, ferind natura de intruși chiar și prin cuvînt. O iluzie? Și da, dar și nu. Căci, într-un fel, constructorul era chiar un descălecător, el pășind cu buldozerele, cu camioanele și cu elicopterele lui într-o natură în care prefacerile se operaseră, pînă atunci, doar prin lente și infinitezimale mișcări, acumulate prin secole; și pășind, în același timp, într-o lume a etnograficului, ducînd încă o existență etnografică, socotindu-și clipele pe firul fusului răscuit din furcă, iar distanțele în pasul turmelor de mioare. Impactul construcției cu această natură și cu această lume a avut forța unui seism. S-au adus aici nu numai noi, complexe și copleșitoare măsuri și ritmuri de muncă, de creație și de existență, s-a clădit nu numai un nou strat de civilizație, superlativ, peste cele ce existau; dar marca construcției a luat în primire și munții, i-a luat cu asalt de la poale și pînă la vîrf, desfăcîndu-i din ere geologice, demontîndu-i din toată alcătuirea lor, cotrobăindu-i adînc cu unelte, adămutîndu-i din loc, transformîndu-i în simple piese pe o tablă de șah de zeci și zeci de mii de kilometri pătrați. Și toate astea, doar în răstimp de ani și sezoane! Această operă — poate cea mai spectaculoasă dintre operele reconstrucției pămîntului românesc — a început cu energetică.

Cînd apele capătă neliniști de om

La 15 decembrie 1965 — anul Congresului al IX-lea al partidului — în munții Lotrului se deschidea șantierul celei mai mari hidrocentrale de pe riurile interioare din România. În același an, în munții Dunării, la Porțile de Fier, se declanșa, cu o uriașă desfășurare de forțe tehnice și umane, construcția celei mai mari hidrocentrale din Europa de mijloc și de apus. În același an, tot în decembrie, se inaugura — în prezența secre-

tarului general al partidului — hidrocentrale de la Chelle Argeșului, pe atunci cea mai mare din țară, și se decidea — la indicația și sub veghea conducătorului — proliferarea acesteia, printr-un cîrd de hidrocentrale, care să ia în harnică stăpînire riul.

Intr-o epocă în care criza energetică mondială părea tot atît de îndepărtată și de iluzorie ca și petele din soare (deși o seamă de savanți și specialiști avertizaseră asupra iminenței ei), aici, la noi, la Dunăre și Carpați, într-o țară nu mare, nici cu pretenția de a da lecții colosilor mondiali ai branșei, un om concepea în detaliu și pune în magnifică operă o politică energetică realistă, cuprinzătoare, vizionară, integrată amplei strategii revoluționare a dezvoltării socialiste a României. Acest om era noul ales al forței politice conducătoare, al întregii suflări a românilor, ca să facă din destinele lor istorie, mare istorie. Acest om se numește Nicolae Ceaușescu.

Ca în toate marile lui demersuri în planul creației naționale, viața i-a dat și aici dreptate. Actuala criză energetică a planetei ne atinge, firește, și pe noi, ca trăitori pe această planetă, dar efectele ei, aici, la Dunăre și Carpați, nu fac ravagiile, pe care le fac aiurea, violența ei nu ne-a surprins nepregătiți. Iar în barajul de cetăți energetice pe care-l opunem izbîrilor crizei, hidrocentralele din Carpați — alături de marile noastre centrale termoelectrice — vădesc o „putere de foc” dintre cele mai redevabile, decisivă în bătălia pentru forța și independența patriei.

Energia ascunsă în ape este, la noi, de mult cunoscută. Țara noastră ridică, pe harta ei de pămînturi frumoase, unul din cele mai bogate și mai amonoase sisteme hidrografice din lume. Baza geometrică a acestui sistem, punctul lui de rezim, e Dunărea, iar sursa lui principală, cascadele de zămislire cu turnurile sculptate în nori, sînt Carpații. Apele noastre întînd fire de harfă între coama de granit, porfir și bazalt a munților și vasta cutie de rezonanță a Dunării și, atingînd aceste strune, suind cu degetele gîndului spre izvoarele lor și făcîndu-le să sune, întreg aerul de cleștar al piscurilor vibrează de muzica unor aprige energii. Energii pe care apele le-au cheltuit, dintotdeauna, dezordonat, dacă nu destructiv, viforoasele lor căderi din Carpați nefăcînd decît să dărîme codri și să adîncească prăpăstii, sub ochii unor oameni indiferenți sau prea slabi ca să se măsoare cu ele. Proiectele inginerului Dimitrie Leonida, privind amenajarea hidroenergetică a Bicăzului, stîrniseră, acum cîteva zeci de ani,

doar disprețuitoare surisuri sau sceptice ridicări din umeri, ca și planurile de stăvilire a Dunării la Porțile de Fier, care acum o jumătate de veac erau hîrtie moartă. A trebuit să vină socialismul, a trebuit să vină Congresul al IX-lea al partidului, focarul de idee și faptă al celor mai mari împliniri constructive din istoria noastră, pentru ca energiile apelor, alături de alte avuții ignorate, să intre în raza prospecției, să fie atent cîntărite, evaluate, puse în rost.

Aveam atunci, în anul Congresului al IX-lea, o zestre hidrotehnică însumînd 461 MW. O zestre vrednică în raport cu trecutul (doar 48 MW în 1938!), cu o pregnanță deja spectaculoasă în peisaj (intrase în funcțiune Bicăzul, marea hidrocentrală din munții Bistriței, cu o putere instalată de 210 MW), dar, raportată la stringențele dezvoltării, încă modestă. Atenția acordată sporirii ei s-a vădit încă de-atunci (nu întimplător, iniția inaugurarea a unui obiectiv economic făcută de cîrmaciul destinului național a fost, la sfîrșitul aceluia an, cetea hidroenergetică din munții Argeșului, cu o putere de 220 MW), ridicînd perspectiva unor întemeieri de o amploare și o forță fără echivalențe la noi și cu puține echivalențe pe aiurea. Încă de-atunci, din epoca de debut a noii istorii a țării, s-au elaborat proiectele și s-a declanșat construcția hidrocentralelor de pe Argeș-aval și Bistrița-aval, de pe Olt, de pe Someș și de pe Sebeș, de pe Siret și de pe Buzău, de pe Rîul Mare, de la Cerna-Motru-Tismana, de la Porțile de Fier II, ca și ale multor altora, constituite într-un sistem de energii care se suprapune sistemului hidrografic în toate punctele sale de forță, răspunzînd în chip ideal, asemenea unui sistem nervos, unei simple comenzi, unei simple și unice apăsări pe buton.

În balanța energetică națională, energia hidro înseamnă azi aproape 18 la sută (cu 15—16 ani în urmă era de doar 5 la sută!), puterea instalată în uzinele apelor depășind-o de mai bine de 10 ori pe cea a anului 1965. Peste 30 la sută din potențialul hidroenergetic amenajabil — o nesfîrșire de ape, cit apele unor țări întregi! — a fost captat și fructificat, peste 70 de mari hidrocentrale bat din plin, alte 46 sînt în construcție, 700 MW energie hidro — o dată și jumătate zestrea anului '65! — vor fi predați exploatării numai în anul acesta, opera deschizîndu-se către viitor la o scară greu de imaginat acum două decenii.

S-a lucrat, pe dimensiunea întregii opere, cu simțul duratei, în competiție cu durata, ochii proiectanților și ai constructorilor scrutînd atent viitorul, ghi-

cindu-i cerințele, preînămpinîndu-i surprizele. Chiar și primele noastre citorii hidroenergetice, deși cu zidurile de-acum patinate de vreme, își păstrează, intactă, valoarea de piese-cheie ale domeniului. Dacă ar fi cu Bicăzul, de pildă, să se edifice azi, n-ar trebui aduse proiectului prim, sînt de părere specialiștii, decît puține corecții, insignifiante în raport cu ansamblul. La fel se întîmplă cu Argeșul, care, cu marea sa „baraj în arc”, înalt de 176 de metri, rămîne una dintre cele mai ingenioase soluții de captare și dirijare spre energie a unui tumultuos riu de munte. Nu mai vorbim de construcțiile ultimelor două decenii, a căror extremă modernitate le singularizează ades pe plan mondial. Sînt lucrări de concepție românească, executate exclusiv cu forțele noastre, cu experiența noastră, cu tehnica și capacitatea noastră tehnică, intrate azi în zodia performanțelor.

Coroana Carpaților, cu fastuoasele ape-raze împletite în ea, devine, iată, cu adevărat, o coroană solară, aureolînd fruntea țării, argumentînd o dată mai mult virtuțile demiurgice ale omului din Carpați. Nu noi, românii, am inventat soarele dar aici, pe culmea Carpaților, am fost, după cum se știe, printre primii care l-am salutat, încă din zorii umanității. Iar acum, în aceeași Carpați — vatră solară și cadran solar al strămoșilor, făurînd timp, născînd timp — făurim soare, naștem soare, sporînd lumina moștenită din capul vremii.

A făuri peisaje

Cunoști o țară, s-a spus, pornind de la peisaje și de la oameni. Comunitățile umane sînt inconfundabile prin chipul în care transformă și folosesc peisajul, incluzînd natura în tiparele propriilor lor natuiri, ale naturii lor intime. Din acest punct de vedere, proiecția citorii hidroenergetice în priveliștea și în natura României începînd cu cele ale Carpaților, ne definește cu o rigoare și o vigoare inegalabile. Demersul constructiv care, în fața inițială, accentuează natura, hipertrofiîndu-i convulsiile, trece, cu fiecare pas înainte, spre un alt accent, un accent purificator, care-o ridică la prestigiul geometriei, al unor noi și tefere simetrii și armonii.

Ca să se înalțe monumentul Lotrului a trebuit ca un munte întreg, cel al Ciungetului, să fie străpuns pînă-n miez. Centrala electrică subterană de la Ciunget (510 MW) a fost construită la 104 metri sub talpa muntelui. O premieră mondială absolută și, în natura locului, transformarea unor ingrămădiri haotice

(Continuare în pag. 4)

Doftana — un simbol al devotamentului comunist, pentru cauza libertății, independenței și demnității poporului român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, neînfricat erou al luptei revoluționare

„Evocarea nobilelor tradiții revoluționare din trecut ne îmbărbătează și mai mult — atît pe noi, cei care am fost inchiși la Doftana, cit și generațiile mai tinere — în marea operă de propășire economică și socială a poporului nostru, de înălțare a edificiului socialismului și comunismului pe pămîntul României”.

NICOLAE CEAUȘESCU

În tumultul involburat al luptei, „Partidul Comunist Român, așa cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la adunarea solemnă de la 8 mai cu prilejul aniversării celor 65 de ani de existență a partidului, a parcurs o cale importantă de formare și maturizare organizatorică și ideologică, de întărire a legăturilor cu masele largi populare... Partidul nostru a fost organizatorul și conducătorul luptei clasei muncitoare, a țărânimii, intelectualității, pentru apărarea intereselor naționale ale întregului popor”. Alfel spus, în lupta sa eroică de organizare a rîndurilor clasei muncitoare, de atragere pe frontul confruntării cu burghezia a unei mase largi de oameni ai muncii, de angajare a lor într-o susținută luptă pentru împlinirea năzuințelor nobile de libertate socială, de păstrare și consolidare a independenței și suveranității naționale, partidul comunist a acționat ca o forță politică consecvent revoluționară, animată în tot ceea ce făcea de aspirații naționale și patriotice. Forța partidului comunist, a militanților săi revoluționari, capacitatea lor de înfruntare a oamenilor, a vieții politice românești mai ales după 1933 au rezidat în atașamentul ferm la cauza libertății sociale și naționale, în patosul și dirzenia cu care au chemat la luptă, în sacrificiile pe care le-au dat pentru ca imaginea proiectelor lor politice să fie reținută și însușită de mase. De aceea burghezia a recurs frecvent la măsuri cu caracter represiv împotriva comuniștilor, la mijloace de intimidare a militanților revoluționari așa cum erau, și destul de frecvente, intentarea de procese politice urmate de condamnări grele și de izolare a lor între zidurile reci ale temnițelor. Numai că militanții clasei muncitoare n-au cedat în fața terorii burgheze oricît de aspră ar fi fost aceasta, ba, mai mult, din instituțiile opresive așa cum era de pildă bara justiției la care erau aduși cu forța, comuniștii au făcut o adevărată tribună de luptă nu numai pentru a-și apăra cu succes cauza proprie, dar și pentru a demasca odată mai mult regimul, pentru a prezenta plăgile sociale care-l afectau și din cauza cărora aveau atîta de suferit

masele largi de oameni ai muncii. Tribunalele erau, în general, de factură excepțională atunci cînd aveau de judecat militanții ai partidului comunist, așa cum a fost și procesul luptătorilor comuniști și antifasciști, în fruntea cărora s-a aflat tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la Brașov din mai-iunie 1936. Un proces în urma căruia tînărul militant revoluționar a fost condamnat să ispășească doi ani și jumătate închisoare, la care s-a adăugat interdicția de a părăsi satul natal, după executarea sentinței, și care au constituit, desigur, o pedeapsă deosebit de grea. O pedeapsă pentru care a fost trimis la 15 august 1936 în cea mai sinistru și temută temniță — Doftana.

Anii de temniță petrecuți între zidurile întunecate și umede ale celulei nu i-au înfrînt însă voința de luptă. Izvorul tăriei, al dirzeniei sale de neînduplecat, al spiritului de sacrificiu erau devotamentul față de partid, patriotismul înflăcărat, credința fermă în nobilul ideal căruia avea să-i închine toată viața, în viitorul luminos al patriei și poporului său.

Aceste trăsături esențiale, cu adevărat definitorii pentru fizionomia politică a militanților comunisti, aveau să dobindească un contur și mai pronunțat în anii detenției. Și aceasta nu numai pentru faptul că regimul din închisori era deosebit de dur, îndeosebi pentru deținuții politici comuniști, ci pentru că militanții partidului comunist au reușit, prin organizare și spirit de solidaritate proletară, să transforme închisoarea din instrument al burgheziei menit a-i izola de mase, într-o adevărată universitate politică, într-o veritabilă școală a educației revoluționare și patriotice. Amintindu-și și de anii petrecuți la Doftana, între zidurile căreia a intrat în urmă cu 50 de ani, de detenția din alte închisori și lagăre (Jilava, Caransebeș, Tg. Jiu), de conținutul activității organizatorice și politico-ideologice la care a participat intens, de forța romantismului revoluționar care-i anima pe comuniști, de spiritul de echitate și capacitatea de rezistență fizică și morală de care au dat dovadă în acele grele împrejurări, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea într-una din pilduitoarele sale evo-

lucări: „Lupta revoluționară, viața în colectivele din închisori și lagăre au constituit o înaltă școală de pregătire politică, ideologică, de educare și formare în spiritul eticii și echității socialiste și comuniste. Activiștii revoluționari, comuniștii puneau mai presus de orice interesele maselor populare, lupta împotriva asupritorilor; ei renunțau la tot, împărțind de multe ori între ei ultima bucată de piine, dar ținînd sus steagul luptei revoluționare. În mod deosebit aș dori să menționez viața organizată în închisori în spiritul principiilor eticii comuniste, care au dat tărie și forță tuturor celor inchiși să reziste prigoanei, infometării, mizeriei și să țină sus steagul luptei revoluționare, să nu se plece nici un moment în fața claselor exploatoare.”

La Doftana, ca secretar al unei organizații de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut un rol de seamă în organizarea și conducerea luptei deținuților comuniști și antifasciști. Datorită acțiunii lor hotărâte, luptătorii revoluționari întemnițați în aprilie 1938 au cucerit regimul politic în Doftana, aplicat apoi și în celelalte închisori în care se aflau comuniștii.

Înelungata detenție de la Doftana (august 1936 — decembrie 1938) a fost deosebit de aspră dar-l-a călît și mai mult pe tînărul militant revoluționar, astfel că, o dată ieșit pe porțile sinistrei închisori, avea să se avînte din nou în vîltoarea luptei, cu entuziasmul și dăruirea ce îl caracterizau, participînd, împreună cu viitoarea sa tovarășă de viață — tînăra comunistă Elena Petrescu — la acțiunile revoluționare de amploare organizate și conduse de partidul comunist în cursul anului 1939. Acțiuni îndreptate întîi de toate împotriva fascismului, pentru drepturi și libertăți democratice, pentru apărarea independenței și suveranității naționale a României, a integrității ei teritoriale care erau grav amenințate în acele momente de forțele fascismului revizionist. Au fost de-a dreptul relevante participarea și contribuția sa la pregătirea și desfășurarea marilor manifestații revoluționare, antifasciste și antirăzboinice de la 1 mai 1939, iar, apoi, la reorganizarea Uniunii Tineretului Comunist, o acțiune politică în fruntea căreia s-a aflat din însărcinarea conducerii partidului comunist.

O activitate intensă, o activitate de cea mai mare însemnătate pentru triumful cauzei partidului. Și aceasta în timp ce era în permanentă urmărit de poliție și Siguranță, alertate neîncetat de rolul important pe care partidul îl încredințase în ansamblul activității sale. Au urmat, în consecință, noi arestări, noi anchete, noi privațiuni la Văcărești, Jilava, Caransebeș și, în final, în lagărul de la Tg. Jiu. A fost un lung și greu pelerinaj al temnițelor, dar tînă-

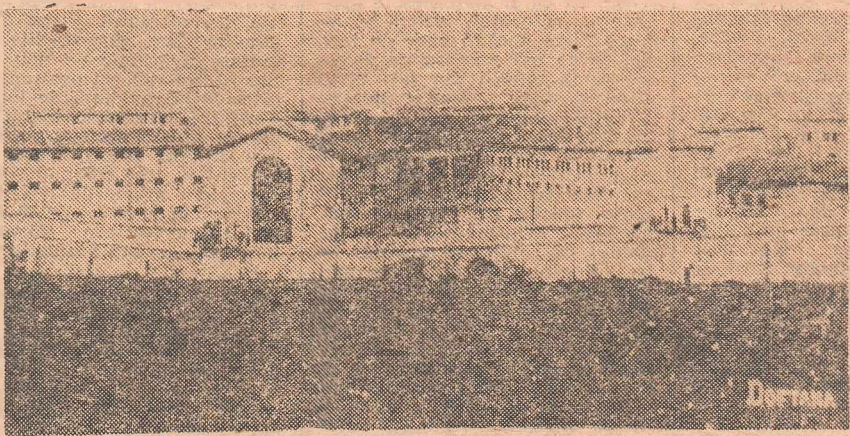
rul comunist Nicolae Ceaușescu n-a încetat lupta. A luat parte activă la viața organizației de partid din închisori sau din lagăr și s-a implicat cu toată puterea sa de muncă în pregătirea și desfășurarea marelui act al renașterii noastre naționale — Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944.

Călît la școala aspră a luptei revoluționare, animat de noblețea și strălucirea istorică a nobilelor idealuri de libertate socială și națională ale maselor, ale poporului, tînărul comunist Nicolae Ceaușescu s-a angajat plenar în vîltoarea procesului revoluționar declanșat la 23 August 1944. Și-n acești ani avea să-și pună cu pregnanță în valoare întreaga experiență de militant comunist și să-și aducă mai apoi o contribuție din ce în ce mai mare la desfășurarea luptei pentru putere, pentru transformarea revoluționară a societății, pentru înfăptuirea socialismului pe pămîntul României.

Noua etapă din istoria țării consemnează plenar aportul consistent al Uniunii Tineretului Comunist de care, în conducerea partidului, răspundea tovarășul Nicolae Ceaușescu — la ampla acțiune revoluționară a partidului comunist pentru construirea temeliiilor pe care avea să fie edificată societatea socialistă. Angajat ferm pe calea profundelor transformări social-economice, politice și culturale, Partidul Comunist Român a aplicat, o strategie revoluționară suplă care i-a permis să atragă pe făgașul noului flux al istoriei, alături de clasa muncitoare și țărânimă, un evantai foarte larg de forțe sociale interesate, într-un fel sau altul, să ia parte activă la împlinirea a ceea ce propuneau comuniștii.

În noile condiții istorice personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu a căpătat noi dimensiuni, animată în gînd și faptă de ideea fermă, nutrită și astăzi, cu aceeași pasiune și devotament revoluționar că istoria e făurită de mase, de popor sub conducerea clarvăzătoare a Partidului. Asemenea gînduri limpezii, de un robust optimism-revoluționar le-a exprimat adesea în presă ori în cursul diferitelor acțiuni politico-ideologice și i-au permis să se afirme necontenit ca o personalitate de primă mărime a partidului și a țării, să etaleze, apoi, odată cu Congresul al IX-lea și desemnarea sa în înalta funcție de secretar general, toate virtuțile unui mare conducător, virtuți pe care le-a moștenit, în care s-au contopit cele mai de preț însușiri ale poporului român. Fiindcă poporul, cu năzuințele și aspirațiile sale, i-au fost totdeauna, în anii grei ai luptei revoluționare, ca și în anii de glorioasă construcție socialistă, temeiurile și sensurile profunde și ineluctabile ale vieții sale eroice.

MARIN BADEA ■

S-aducem copiii aici, lingă pietre,
Să simtă dogoarea nestinselor vîetre.

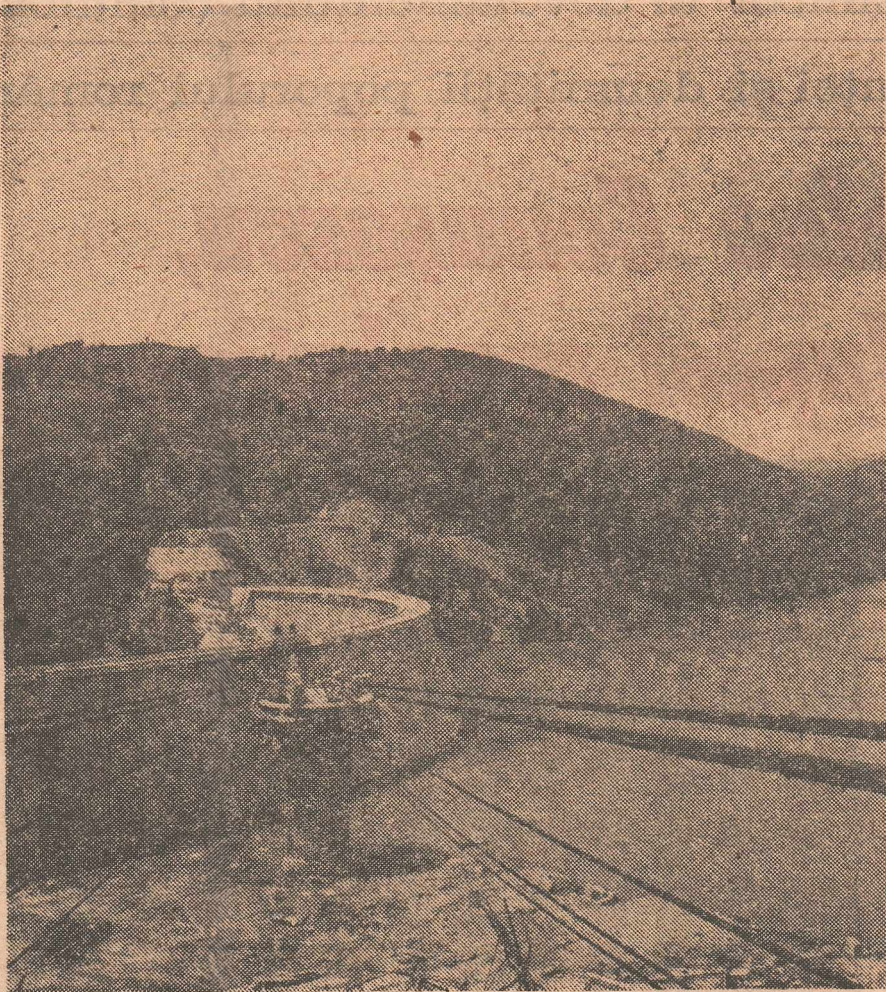
Cu fruntea lipită, lipită de zid,
Să simtă copilul ce-nseamnă partid.

Ce-nseamnă iubire, ce-nseamnă eroi,
Ce-nseamnă calvarul cel vechi pentru noi.

Ce-nseamnă atunci cînd credință jurăm,
Ce-nseamnă stindardul sub care luptăm.

(Fragment din poemul DOFTANA
de Maria Banuș)

Noua geografie din vatra muntelui este în plină constituire. Noutățile încă se nasc, adunându-se de la an la an la dimensiunile acestei epoci de mărețe înfăptuiri. Cum vor arăta aceiași munți pe culmea mileniului?

Epopoea hidroenergetică

(Urmare din pagina 2)

de stîncărișuri și bolovani, care veșnic amenințau cu surparea, într-un munte „viu”, șlefuit și ritmat, atent la sine și la tot ce-i în jur. Alt munte din munții Lotrului, piscul Chioara, a trebuit să dispară, să fie șters de pe hărți, dislocat de excavatoare de mare capacitate urcate la altitudini de 1300 de metri, ca să facă loc barajului de la Vidra, înalt de 121 m, cel mai masiv (în epocă) baraj de arcamente din țară. Iar undeva, și mai sus, la confluența dintre izvoarele Lotrului și cer, s-a ivit, ca într-un seism, un mare lac, cu peste 300 de milioane mc de apă, colectînd Lotrul și colectînd, pe deasupra, nu mai puțin de 70 de afluenți ai săi, aprigi torenți care pînă mai ieri își făceau de cap, rupînd munți, rupînd cogri, făcînd ca totul să curgă la vale într-un obscur și inexorabil declin. Priveliștea s-a strîns circular, din orizont în orizont, ca atrasă de un gigantic magnet, în jurul mării construcții, dominată de ea, hotărîtă de ea. Cei 150 de kilometri de galerii subterane au fost comențate, la suprafață, prin 280 de kilometri de șosele (zidite peste poteci de turme sau în plină silhă sălbatică), iar pe cer prin 200 de kilometri de linii de înaltă tensiune. Lotrul și-a lăsat amprenta civilizatoare pe întreg spațiul construcției, traversînd patru județe (Vilcea, Gorj, Sibiu, Hunedoara) și peste 8000 de kilometri pătrați.

Epopoea s-a repetat pe Rîul Mare, în masivul Retezatului. Amenajările hidrotehnice de aici (cu o putere totală de 510 MW) înseamnă și, ele o nouă civilizație a naturii, corectîndu-i naturii efecte, cristalîndu-i noi străluciri. Celor 82 de lacuri ale masivului li s-a adăugat al 83-lea, de departe cel mai somptuos (220 de milioane mc de apă), jucînd rolul unui „regulator de frecvență” al energiei stihinice ale undelor despletite din munți. Corecția naturii, în ceea ce are ea destructiv și orb, îl ocolește cu grijă fondul de aur. Tunelul „aducțiunii secundare” a hidrocentralei Rîul Mare-Retezat străbate, de pildă, pe mai mulți kilometri. Parcul Național al Hătegeului, monument al florei montane și rezervație faimoasă de animale rare; și, ca să nu-i turbure miracolul, constructorii au imaginat un sistem de lucru strict subteran. Un sistem care le-a dat de furcă, fiindcă puțurile de acces spre galerii au trebuit să fie puține, risipite la mari distanțe, în puncte cit mai excentrice rezervației.

Epopoea se repetă la Siriu-Surduc, în munții Buzăului, unde apele, punînd în mișcare un lanț de hidrocentrale (cu o

putere instalată totală de 233 MW), își reglează geometrie albile, le ocrotesc prin parapetei de beton, alungînd spectrul pustitoarelor revărsări care aici, la curbura Carpaților, au de cînd e pămîntul regim de catastrofe endemice. (Aceleași ape, eroina mari platforme ale noului în județele Buzău, Covasna și Vrancea, vor sluji și la irigația a 63000 de hectare, a căror tristă faimă de soluri vitrege o concurează pe aceea a inundațiilor). Epopeea se repetă și pe Someș (unde centralele electrice existente, însumînd 300 MW, ca și cele în construcție, au și rolul de compensare și liniștire a apelor); se repetă și pe Siret (riu ce a curs, pînă azi, băltoș și orizontal între maluri goale, lutoase, riu care, ridicat prin baraje la o înedită cuprindere a orizonturilor moldave, va hrăni unele dintre cele mai vaste sisteme de irigații din România); se repetă în toate articulațiile creației hidroenergetice naționale, devenită creația de nouă și rodnică reînnoierii geografice.

Dar peisajul Carpaților e, am văzut, nu numai opera geologică, ci și a omului, a istoriei, lui. Dialogul constructorului de azi cu edilul din veac se poartă, ca și cu natura, nu respingîndu-i, ci prelungindu-i geniul, într-un fel care-ți dă senzația că miinile de demult și cele ale meșterului contemporan se suprapun. Un drum pe Olt (devenit o continuă citorie a energiei, o „cascadă” de centrale electrice - revărsată din munți spre Dunăre) îți revelează această dublă, de fapt unică operă, la monumentale dimensiuni. Chiar la ieșirea Oltului din defileu, construcția hidrocentralei Turnu s-a întîlnit cu vestigiile castrului roman Arutela, pe care l-a cuprins și l-a integrat. Mai mult, i s-a subsumat ca prezență în peisaj, proiectanții modificîndu-și schițele, decidînd ca protecția digurilor să se facă nu cu beton ci cu piatră, astfel ca între monumentul antic și cel modern desenul să se continue. Nici o piatră a fortificației din veacul al III-lea nu s-a cîntit, ba, mai mult, scormonînd cu unelte lor prin bătrîna vatră, constructorii zilei de azi au deshumat și ruinele unor terme, bănuite pe aici de Gr. Tocilescu, dar rămase în ceața ipotezei. Darea în funcțiune a hidrocentralei Turnu a coincis cu restaurarea Arutelei, care, pînă atunci, sub coșcoveala ruinelor, era și nu era, era între ființă și amintire, ca și alte străvechi monumente, pe care le extragem din lutul opac sau din memorie. O splendidă operă de restaurare s-a produs și la Călimănești, unde șantierul hidrocentralei a cuprins în inima lui un alt șan-

tier, mai micuț, învăluit într-o pace în care Neagoe Basarab și Doamna Despina, citorii schitului de pe Ostrovul Călimăneștilor, ar fi putut foarte bine să-și urmeze domneștile lor lucrări, cel dintîi zugrăvind cu peana pergament de preț, ultima însăilînd în piatră scumpă broderii. Ostrovul din mijlocul Oltului a fost „luat pe sus” de constructori, adică pus pe niște tălpi subacvatice și înălțat cu vreo șase metri. A fost supraînălțată, în același timp, și citoria lui Neagoe, smulsa din ape cu rădăcinile ei de piatră și cu pămîntul străbun încelest de ele, printr-o soluție tehnică și arhitectonică-unică.

Atlantidele de pe culmi

Dar cea mai impresionantă e noua istorie a acestor locuri, noua viață a oamenilor, surpriza ei, meditul ei curs.

Cu ani în urmă, un călător străin, francezul André Courbez, vizitînd barajul de la Bicaz, pe atunci în plină construcție, alina, într-o carte, niște imagini și niște semnificații, confruntînd realitățile noastre cu realitățile lumii lui:

„Construcția unui baraj — scria oaspetele — nu se face fără dureri. Cite amintiri nu vor fi înghițite odată cu această modernă Atlantidă! Și totuși, țărani acestui sat (cei de la Izvorul Muntelui, unde se implința barajul, n.n.) participă înflăcărați la lucrări. Am stat de vorbă cu unul din ei în fața tunelului de lingă baraj, a cărui intrare îți sugerează imaginea porții unui palat subteran ornamentat la cele patru portiere cu verdele deschis al brazilor. Avea un zîmbet cînd îmi vorbea de barajul lui! Dacă lucrăți cu suflet? Și încă cum! «N-am nimic de pierdut — mi-a spus el — ci numai de cîștigat». Mi-am amintit atunci de o altă Atlantidă: Tignes. Un sîcuc din Franța, asemănător acestuia, unde, ca și aici, satul trebuia mutat, lăsînd cale liberă construcției unui baraj. Un sat frumos. Biserica lui avea o clopotniță ascuțită, acoperită cu țigla azurie, și era înconjurată de un mic cimitir plin de copaci. În jurul ei erau grupate căsuțele locuitorilor, și fiecare din ei își crease aici mica lui fericeire. Tignes nu voia să moară. Tignarzilor li s-au făcut aurite promisiuni, dar, în momentul prevăzut pentru acoperirea satului cu ape, acestea n-au fost respectate. Noul sat n-a fost construit, iar locuitorii au ajuns în situația de a vedea că-și pierd orice mijloc de existență. A fost o lungă și dureroasă bătălie pentru această existență! Tignarzii s-au dus în delegație la Paris, o dată, apoi a doua oară, apoi a treia oară.

Actul politic al unui puternic consens național

(Urmare din pagina 1)

partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi evidentiat, la dimensiuni noi, această unitate: „Măreția epoei a insurecției — sublinia secretarul general al partidului — a fost rezultatul voinței întregului popor, al acțiunii revoluționare a eroiceii noastre clase muncitoare, a maselor largi populare, al unirii într-un front larg a tuturor forțelor antifasciste, democratice, patriotice”.

Aceste mari adevăruri aveau să se așeze într-o temelie trunică pentru viitor, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului. Unirea, atît de necesară în lupta pentru păstrarea ființei naționale, avea să se dovedească la fel de indispensabilă în lupta pentru reconstrucția țării, pentru aducerea ei în marea lumină de azi. Această unitate a fost întărită, dezvoltată, consfințită prin însăși organizarea societății, prin toată lucrarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin rivna sa neobosită, prin dialogul său viu și permanent cu poporul, cu țara. Acest mod de lucru a creat, putem spune, un model de raporturi partid-popor, mase-conducător, de o înedită și nobilă calitate. Am ridicat țara la înălțimea ei de azi pentru că am fost uniți, pentru că, în consens unanim, am lucrat la binele ei, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general.

Ceea ce am realizat pînă acum, în acești 42 de ani de deplină libertate, dar mai ales de la jumătatea acestui răstimp, adică de 21 de ani, de cînd în fruntea țării se află to-

varășul Nicolae Ceaușescu, devine argumentul întregului nostru demers politic: dintr-o țară agrară cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România s-a transformat, prin punerea în operă a politicii clar-văzătoare a partidului, într-o țară industrial-agrară, cu industrie modernă, cu agricultură în plin progres. Față de anul 1944, producția industrială a fost, în 1985, de 100 de ori mai mare; producția agricolă a crescut de peste patru ori, iar venitul național de 32 de ori. Sînt doar cîteva cifre, cîteva realizări din măreția salbă de curereri, de izbinzi ale acestor 42 de ani de libertate, dar mai cu seamă sînt realizările celei mai fertile perioade scurse de la Congresul al IX-lea al partidului, pe care poporul, într-un consens unanim a numit-o Epoca Nicolae Ceaușescu.

Și cum viitorul se naște din prezent, acest viitor ni se anunță pe măsura aspirațiilor noastre. Intrată în cel de-al VIII-lea cîcinal, România va trece, prin condițiile ce vor fi create, de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare, la cel de țară cu o economie mediu dezvoltată.

Vom birui în acest măreț viitor tot prin unire și unitate!

Prin unitatea și coeziunea întregului popor, a tuturor fiilor țării, fără deosebire de naționalitate, unire în jurul partidului, al secretarului său general, unitate consacrată într-o durabilă formă organizatorică, aceea a Frontului Democrației și Unității Socialiste, un front unic, indestructibil și de neînvingător!

de servicii, de la curățorie chimică la farmacie și coafură, a adus cinematograful, a adus terenurile de sport.

Cît mai este „rustic” în vechiul sat, viitorul oraș? Circa 67 la sută din populație (2700 de suflete) e ocupată, spun scrierile primăriei, în „activități productive industriale”. 4 la sută în „rețeaua circulației mărfurilor și a serviciilor”, 26 la sută în „alte activități” (intelectuali, lucrători în administrație și în gospodărirea obștii etc.) și doar 3 la sută mai sînt țărani. „Țărani”, adică ocupați cu agricultura, cu oile și cu vacile, cu muncile și cu zilele calendarului hesiodic, dar țărani care, scoși din exotismul baladei montane și plantați în lumea reală a văii de azi a Lotrului, arată cu totul altfel decît strămoșii, decît părinții, decît ei înșiși cei de ieri. Ei au trecut de la viața lor veche, cu șanse mici, de la o economie sumară și strînsă, deseori autarhică, la avantajele largii deschideri industriale a zonei și ale structurilor social-culturale polarizate de ea. Lucrează cu unelte moderne, își decorează casele cu scumpe adaosuri de uz țirgoveț, copiii lor învață la liceu. Firesc, niște lucruri s-au pierdut, dar pierderile, în contabilitatea prezentului, atîrnă tot mai puțin, adesea se micșorează pînă la anulare, adesea se transformă chiar în cîștig. La cîteva kilometri de Voineasa, în satul Mălaia (sediul altei hidrocentrale a Lotrului), apele lacului de acumulare au acoperit nu doar vreo 45 de gospodării, ce s-au nevoit a se strămuta, dar și vreo 30 de hectare de luncă, adică o treime din pămîntul arabil al oamenilor. Dar gospodăriile strămutate alcătuiesc un nou cartier al Mălaiei, cu prestantă arhitectonică învidiată de toți, iar pămîntul pierdut, înghițit de valuri, iese deasupra, peste valuri, în alte locuri, iese chiar mai întins, iese chiar mai bogat, capturează afluenții Lotrului însemnînd nu 30, ci de 30 de ori mai multe hectare salvate de inundații, redatate agriculturii.

Cadrul cel mare al noii geografii — și al noii civilizații — din vatra Carpaților este încă în plină constituire. Noutățile încă se nasc, aglomerîndu-se de la an la an. Cum vor arăta munții noștri — și apele despletite din ei — în anul de culme al actualului cîcinal, cînd, potrivit programelor dezvoltării, 24 la sută din energia țării va fi furnizată de hidrocentrale? Cum vor arăta aceiași munți pe culmea mileniului?

Încîntă de viață din vremi imemorabile, revelînd lucrarea harnică și tenace — azi mai intensă ca niciodată — a omului creator de istorie și de peisaj, Carpații se vor redescoperi pe ei înșiși într-o imagine de nevisat.

ILIE PURCARU

Întărirea vigilenței și combativității în apărarea secretului de stat, a cuceririlor revoluționare ale poporului

Înfăptuirea neabătută a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism înscrie an de an succese de seamă în marea operă de transformare revoluționară a țării, în procesul de edificare a celei mai drepte și mai echitabile orinduirii sociale pe pământul patriei străbune, în drumul avântat al poporului nostru spre progres și civilizație tot mai înalte. Sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, proeminentă personalitate istorică, revoluționară, socialistă și patriot înflăcărat, luptător neobosit pentru pace și înțelegere între popoare, oamenii muncii, obțin rezultate remarcabile în îndeplinirea și depășirea sarcinilor ce le revin, sporesc continuu avuția națională, îmbogățesc zestre materială și spirituală a națiunii noastre socialiste, conferă chip nou tuturor localităților și zonelor patriei, afirmând prin fapte o calitate nouă, superioară a muncii și a vieții în toate domeniile. Izbînzile obținute de poporul român în făurirea noii sale istorii, a propriului viitor luminos sînt larg cunoscute și apreciate, — deosebi cele realizate în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, cea mai glorioasă din întreaga existență multimilenară a poporului nostru, pe drept cuvînt și cu legitimă mîndrie denumită „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Sînt realizări grandioase care însuflă sentimente de mîndrie patriotică, de adîncă satisfacție, dar, în același timp, presupun o mare răspundere față de țară și de valorile ei supreme. „Orînduirea noastră — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — este puternică, de nedîntit, ea se bazează pe voința de fier a poporului, căruia nimeni nu-i mai poate smulge mărșelele cuceririi revoluționare, care-și făurește azi destinul liber și neafîrnat”.

Strîns împletit cu consolidarea noilor relații și realități sociale — determinate de marile transformări innoitoare ce poartă pecetea gîndirii și acțiunii revoluționare a secretarului general al partidului — are loc dezvoltarea și adîncirea continuă a democrației muncitorești-revoluționare, plener afirmate prin participarea tot mai activă a celor mai cuprinzătoare categorii de cetățeni la soluționarea problemelor vieții economice și sociale. Calitatea oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari se fructifică, practic, prin promovarea pe scară din ce în ce mai largă a principiilor autoconducerii și autogestiei, în strînsă și indisolubilă legătură — corespunzător cerințelor obiective ale evoluției societății — cu întărirea rolului statului, exponent al voinței și intereselor întregii națiuni.

Toate aceste profunde realități sociale implică din partea fiecărui cetățean o înțelegere superioară a răspunderilor față de patrie, partid și popor, dovedită prin comportare exemplară în orice împrejurare, maturitate politică și civică, spirit revoluționar, capacitate de dăruire pînă la sacrificiul, patriotism ardent, trăsături proprii omului nou, conștiinței socialiste afirmate în toate împrejurările.

Cu cît sînt mai importante rezultatele muncii pline de abnegație a întregului popor, cu atît ele se cer mai atent și mai bine protejate față de oricine și orice le-ar putea diminua sau stîrbi; apărarea roadelor muncii, ca de altfel apărarea tuturor valorilor existente pe pământul strămoșesc sau legate de glia străbună, constituie o cerință esențială a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii, a fiecărui cetățean, o îndatorire patriotică fundamentală. Interesele superioare ale patriei și poporului solicită maximum de atenție și de responsabilitate, exclud orice atitudine de libertinism sau voluntarism, de neglijență și superficialitate. Cînd e vorba de ocrotirea valorilor fundamentale, nemijlocit legate de bogăția și interesele țării, de apărarea integrității, libertății, independenței și suveranității ei, trebuie avut în vedere, în mod neslăbit, că acestea sînt valori supreme, iar marea răspundere față de ele nu are și nu poate avea un caracter facultativ, benevol. Sînt valori care se cer respectate, asigurate și întărite fără preget prin atitudine intransigentă fermă, prin măsuri decise, față de care să nu se permită nici un compromis.

În categoria modalităților menite să ocrotească roadele muncii și capacității creatoare ale poporului, garantarea cuceririlor revoluționare, apărarea țării, a dreptului său inalienabil de a se dezvolta fără nici un amestec din afară, un loc de primă importanță îl deține prevederile legale — deosebit de clare, pe deplin fundamentate — privind respectarea secretului de stat. Avînd, prin ele însele, o însemnătate aparte, aceste reglementări

își sporesc actualitatea pe măsură ce sporește avuția națională, se amplifică datele și informațiile de importanță deosebită pentru întreaga societate, tot mai importante în condițiile avîntului fără precedent al științei și tehnicii, ale participării țării noastre la circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

Așa cum prevăd Directivele Congresului al XIII-lea al partidului, sarcinile și orientările trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, importanța etapă ce urmează a fi parcursă în dezvoltarea patriei noastre are ca obiectiv central atingerea unei calități noi, superioare în toate domeniile, realizată în principal pe calea dezvoltării intensive, prin valorificarea tot mai bună a potențialului acumulat, prin aplicarea largă a cuceririlor revoluționare științifice și tehnice. Documentele partidului nostru consacră cu consecvență și limpezime rolul însemnat al științei ca

re, lupta pentru reimpărțirea lumii în sfere de influență, diferitele manifestări ale politicii agresive, de amenințare și dictat impun menținerea vie a vigilenței față de orice act sau intenție de lezare a intereselor țării, de stîrbire a valorilor întregului popor. O regulă elementară este în acest sens păstrarea riguroasă a datelor și informațiilor cu caracter secret. Nici un stat nu ignoră — în ceea ce-l privește — această cerință: oriunde în lume se iau măsuri de protecție a datelor și informațiilor cu caracter secret, în virtutea drepturilor pe care le conferă suveranitatea de stat.

Data fiind importanța sa deosebită, păstrarea secretului de stat și de servicii constituie obiectul unor reglementări legale, limpezi și unanim cunoscute. Ca orice normă juridică, ele trebuie respectate cu strictețe de către toți cetățenii, prin însuși faptul că sînt consacrate prin

zultatele ei obținute prin efort de inteligență, talent și dăruire de către fiecare colectiv de oameni ai muncii. În acest sens organizațiile de partid, de masă și obștești, toate organismele ce fac parte din Frontul Democrației și Unității Socialiste sînt datorate să inițieze cu regularitate acțiuni care să contribuie la cunoașterea, aprofundarea și respectarea strictă a prevederilor legii privind apărarea și păstrarea secretului de stat. Se impune ca, acolo unde situațiile concrete fac utile asemenea intervenții, să se organizeze discutarea exemplificată a unor abateri datorate neglijenței, lipsei de prevedere sau superficialității, care, chiar dacă nu au adus prejudicii imediate, pot încuraja indiferența, subestimarea pericolului potențial pe care îl reprezintă nesocotirea legii.

Activitatea educativă, de popularizare a legii și de întărire a climatului de legalitate este, în privința apărării secretului de stat, cu atît mai utilă cu cît, uneori, încălcarea normelor este disimulată în formele aparent inofensive ale sporovăielii, lăudăroșeniei, credulității. Trebuie spus răspicat și înțeles întocmai: discuțiile amicale, firea deschisă sînt calități valabile pînă la secretul de stat. De aici încolo au prioritate interesele supreme — prevederea legală. Tot ceea ce nesocotește această oplică nu se mai numește volubilitate, ci flecăreală, nu se mai numește prietenie și, în situații extreme, poate să nu se mai numească greșeală, ci trădare.

Ar fi cîronat să se considere că respectarea secretului de stat constituie o preocupare ce cade exclusiv în sarcina celor ce au acces la documente secrete ori a organelor competente să le aperse. Păstrarea datelor și informațiilor secrete privește în modul cel mai direct colectivele de muncă în totalitatea lor, pe toți cetățenii, întreaga societate. Deci toți membrii societății trebuie să dovedească o atitudine activă, responsabilă în această privință. Nimeni nu pledează pentru un climat de suspiciune și neîncredere, dar nici nu se poate admite indiferența față de neglijență, toleranță față de palavrăgii, îngăduință față de cei care, cu responsabilitate, ar trata documentele secrete ca pe o maculatură, ce ar transforma datele secrete în subiect de discuții particulare și, cu atît mai mult, față de — excepția excepțiilor — cei care, lipsiți de orice scrupule, ar înstrăina în mod deliberat date sau informații cu caracter secret. A închide ochii în fața unor asemenea abateri sau slăbiciuni înseamnă a da dovadă de lipsă de combativitate, a se asocia lipsei de răspundere a celui care greșește, înseamnă a-și întoarce privirea de la interesele supreme ale poporului, ale țării. Iată pentru ce climatul de seriozitate și responsabilitate, de fermitate și combativitate față de orice act, gest sau atitudine care ar nesocoti regulile respectării stricte a secretului de stat se impune ca o cerință obiectivă la nivelul întregii societăți.

Tara noastră parcurge o nouă etapă, deosebit de importantă, în drumul său neabătut spre culmile civilizației socialiste și comuniste. Așa cum prevăd Directivele Congresului al XIII-lea al partidului, în perioada 1986—1990, România va depăși stadiul economic de țară în curs de dezvoltare, ajungînd la nivelul de țară cu nivel mediu de dezvoltare economică. Este un obiectiv strategic de rezonanță istorică, deschizător de largi orizonturi pentru generațiile actuale și viitoare ale națiunii noastre socialiste. Înfăptuirea lui depinde numai și numai de munca plină de abnegație a întregului popor, desfășurată în deplină unitate în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii avînd mereu vie în conștiință marea răspundere față de patrie și partid, față de propriul viitor fericit și de viitorul celor ce vor urma. Conștiința de a fi stăpîni și creatori liberi pe aceste minunate plaiuri, păstrate și transmise din strămoși în strămoși cu atîta iubire de glie, demnitate și spirit de sacrificiu, înseamnă și obligă la o înaltă atitudine față de muncă și față de răspunderile civice, la ordine și disciplină, la vigilență și combativitate. Așa cum reliefează documentele de partid, sarcinile și orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu, în orice împrejurare trebuie să se manifeste spiritul revoluționar, seva vie a conștiinței înaintate, de la combaterea și înlăturarea a ceea ce este vechi și perimat la afirmarea a ceea ce este nou și valabil, de la promovarea noului la apărarea noului. Astfel își va realiza patria noastră mărșelele ei destin, astfel își va asigura poporul înfăptuirea marilor sale idealuri de prosperitate materială și spirituală, de fericire și progres.

(Articol apărut în ziarul „Știința” nr. 13 671 din 6 august 1986)

„Societatea socialistă și comunistă pe care o edificăm în România presupune o largă democrație, participarea activă a maselor populare, a poporului la conducerea vieții economice și sociale, a întregii societăți — și aceasta cere să asigurăm intronarea trainică în toate sectoarele de activitate a unui înalt spirit de responsabilitate, de ordine și disciplină socială”.

NICOLAE CEAUȘESCU

forță de producție. Eforturile constructive ale cercetătorilor, specialiștilor, cadrelor tehnice, inovatorilor, coordonate de Consiliul Național al Științei și Învățămîntului, conduse cu înalt prestigiu și competență de tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, înscriu noi rezultate notabile în tezaurul cunoașterii științifice, pun la dispoziția economiei naționale alte și alte rezultate de seamă, care constituie parte intangibilă din avuția întregului popor, cerîndu-se respectate și ocrotite ca atare.

Complexitatea mereu crescîndă a vieții social-economice și a activității statului, progresele în domeniile cercetării științifice și al aplicării roadelor acestor cercetări determină creșterea numărului de persoane ce, prin natura atribuțiilor de serviciu, au acces sau lucrează cu date și informații care constituie, conform legii, secret de stat. Tocmai aceste situații noi fac, în continuare, necesară o sporire și mai puternică a vigilenței revoluționare, a spiritului combativ pentru păstrarea secretului de stat.

Este cunoscut faptul că, după Congresul al IX-lea, datorită activității dinamice, pătrunsă de înaltă grijă pentru destinele patriei, pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Românii a dobîndit, pe plan mondial, un prestigiu fără precedent. Tara noastră se înscrie cu o contribuție tot mai marcantă la diviziunea internațională a muncii, în schimburile economice dintre state. Promovînd relații strînse de colaborare activă, pe baza respectării principiilor independenței, suveranității și ngămesului, în treburile interne, statul român contribuie la menținerea climatului de coexistență pașnică, de conlucrare pe plan mondial, slujind înainte de toate, cum e și firesc, interesele propriului popor. Condițiile specifice în care se desfășoară activitățile pe plan internațional, contradicțiile existente în lume, accentuarea decalajelor între nivelurile de dezvolta-

lege, că reprezintă voința și interesele întregului popor exprimate în forma solemnă a normelor de drept. Dar importanța domeniului reglementat, a valorilor ocrotite, precum și consecințele eventualelor nerespectări ale reglementărilor, riscurile inadmisibile care s-ar crea prin nesocotirea normelor de apărare a secretului de stat obligă, cu atît mai mult, pe toți oamenii muncii, pe toți cetățenii să dea dovadă de grijă și atitudine activă, corectitudine și responsabilitate, preîntîmpinînd și în acest domeniu orice manifestare, voită sru involuntară, de superficialitate, de indiferență, de nesăbuiință. Nimănui nu i se poate permite să trateze cu ușurință normele legale privind păstrarea și circulația datelor și documentelor secrete, accesul la ele, să dea dovadă de slăbiciune față de încercările, directe sau indirecte, ale unor cercuri și servicii străine interesate de a intra în posesia lor. Datoria indiscutabilă a fiecărui comunist, a tuturor cetățenilor este să respecte riguros reglementările, să preîntîmpine încălcarea lor, să adopte o atitudine combativă, intransigentă față de orice act sau manifestare de neglijență, față de cel mai mic indiciu de nealocitate față de interesele țării, ale societății noastre.

Majoritatea covârșitoare a populației înțelege importanța regulilor instituite în legătură cu păstrarea, manipularea și folosirea documentelor ce conțin secrete și le respectă, așa cum se cuvine, cu strictețe. Reamintirea lor periodică, desfășurarea unor acțiuni de cunoaștere și aprofundare a normelor legale de explicare a importanței lor este însă permanent necesară, pentru a exista garanția deplină că nimeni nu uită și nu ignoră aceste importante norme legale.

Activitatea politico-educativă a organelor și organizațiilor de partid trebuie să aibă în vedere menținerea mereu trează a combativității și intransigenței revoluționare, a spiritului de răspundere față de apărarea muncii croatoare și re-

Sint in biroul inginerului șef. Urmăresc ce se intimplă, fără să mă fac într-un fel simțită, dar sint cu toate antenele reportericești pe... recepție. Dacă n-aș fi avut datele inițiale despre Grigore Nelepcu aș fi oscilat să-l încadrez între un student în anul IV, după statură și chip, și un încercat profesor, după maturitatea gândirii, după siguranța cu care spune da, nu la unele soluții care antrenează milioane de lei.

Ușa aici este larg deschisă, chiar cind este... închisă. Nu se abuzează de timpul inginerului șef, întră doar cine are realmente treabă. Fabrica de elemente pentru automatizări are jumătate din virsta inginerului șef, care nu a implinit 41 de ani. Ce mai știu? Omul cu aspect de student are o deosebită memorie pentru datele afective. Mai știu multe, dar dacă nu păstrez restul pentru dialog, ne veți mai citi?

— Ce vă dă această siguranță, tov. Grigore Nelepcu?
— Nu-mi dau seama ce vă face să mă judecați așa. Sint un om care știe precis ce vrea, care știe precis ce are de făcut din moment ce mi-am ales drumul spinos al cercetării, dar nu am siguranța celui care crede că orice întreprinde reușeste. Mă simt chiar puțin timorat în fața unui om prea sigur.

— Timorat sau îl învidiați?
— Să rămănem la prima formulare, e mai aproape de ceea ce simt. De altfel, sint nuanțe distincte, mă timorează imperfecțiunea care ascunde mediocritatea, niciodată multa știință de carte a unui om de valoare.

— Sinteți „amestecat” în elaborarea calculatorului de proces. Ce rol joacă în producție?
— Acest tip de calculator este corelat direct cu mașinile, omul programează și... privește.

— În ce an ne plăsam, dacă am început cu prima dumneavoastră contribuție la creația științifică?
— Sintem prin 1973. Primul nivel de automatizare al producției fusese depășit, operatorul era invadat, pur și simplu, de parametri, de cifre, de situații critice. Nu mai putea să facă față la pupitrul de comandă. Aceste informații în fracțiuni de secunde trebuiau prelucrate și așa a apărut necesitatea calculatorului de proces.

— Ați fost creierul lui?
— Nu singurul. Am condus colectivul F.E.A. — și am colaborat cu I.P.A. Ne-am pus toți în funcțiune „motoarele” gândirii și am introdus în fabricație, în 1976, primul calculator de proces românesc FELIX C32P.

— Etapă depășită a gândirii

— Maturitatea profesională se probează cu fapte, care uneori trebuie să fie și curajoase.

— Deci eram în 1976...
— Am avut nevoie de trei ani și o lună pentru calculatorul cu microprocesoare.

— Mai țineți cont de o lună?
— Ați stat vreodată față în față cu o problemă care părea imposibil de rezolvat și deodată soluția?... Cind nu mai era nici o speranță se aprinde o lumină! Ne apropiem timid, nu ne vine să credem. Să fie așa de simplu? Cum nu ne-am gândit! De cele mai multe ori „minunea” se intimplă în ultimul ceas, la noi în ultima lună. De aceea o reținem, are o mare valoare afectivă.

— Aveți amintiri puternice?
— Chiar dureroase. Întrebați-mă despre ceva mai plăcut.

— Expansiunea inteligenței la F.E.A. este un subiect convenabil?
— Sinteți pe fază, cum spunem noi. Cercetarea este gândită ca un avanpost al progresului. Prima mare problemă cu care ne-am confruntat, noi, tinerii, era extrem de serioasă. F.E.A. trebuia să pună capăt importului, să fie capabilă să fabrice la fel de bine ca marile firme de specialitate, să nu mai aducă aparate din străinătate, ci să vîndă în străinătate.

— Pînă unde ajung astăzi produsele dumneavoastră, numai cu concepția românească?
— Europa, America, Orientul Apropiat.

— Ați simțit din facultate că la F.E.A. nu se pierde timpul cu acomodarea?

— Ne-am format chiar din mers, toți care aveau atunci 23 de ani și au venit odată, toți sint sefi de colective.

— După o experiență de 18 ani mi se pare firească...

— 18 ani și o lună... În memoria mea virsta e eșalonată

Am o deformație profesională, preluată de la calculatorul de proces, care a fost dotat cu o funcțiune suplimentară, deloc complicată, dar originală: autotestul. Înainte de a da comenzile, calculatorul se verifică, se analizează.

— Mintos calculator...
— Este obligatorie această introspecție, dacă nu este în totalitatea facultăților un calculator poate provoca mari daune. Atunci i se prevede această rutină de test, care la om nu dă aceleași rezultate, pentru că este greu să nu mai coresponzi.

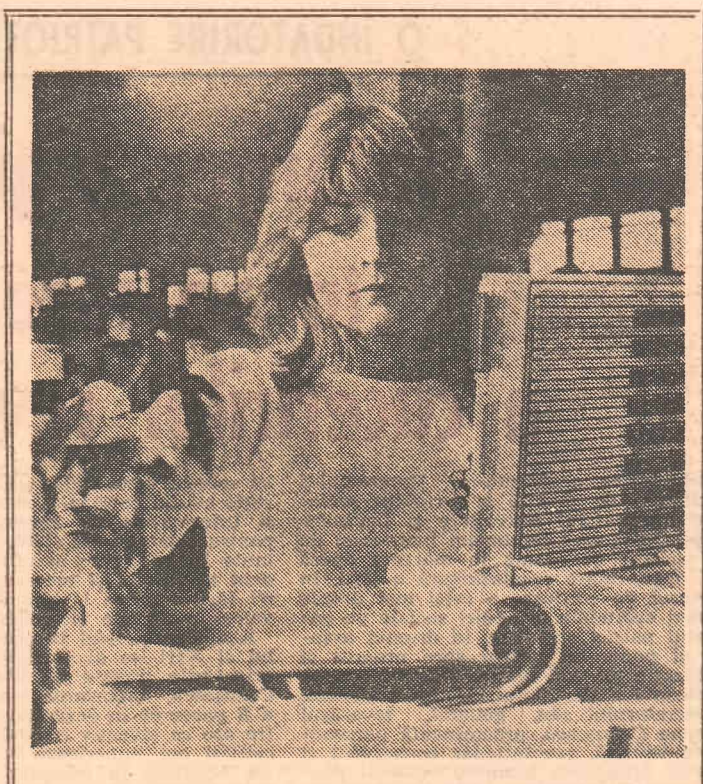
— Dumneavoastră vă supuneți testării?...
— Descori, din spaima de a nu rămăne în urmă, de a nu fi depășit de progres, de a nu fi luat de... ape. N-aș vrea să ajung, cum spune un principiu celebru, la nivelul maximei incompetențe. Mă privesc în această „oglină”, fără nici o îngăduință. Nu cumva?

— Spuneți un lucru extrem de interesant, de adevărat, de dureros...

— Vorbesc foarte deschis. În tehnică, în știință, evoluția este fantastic de rapidă. Cind ajungi, la un prag, cit mai înalt, cind crezi că ești cit de cit la curent, constăți că deja cunoștințele s-au învechit. Ingerul șef poate fi propulsor, dar poate fi și frînă, dacă nu se judecă cu sinceritate, fără menajamente, dacă nu lasă locul altuia cind simte că este depășit.

— Fără politețe exagerată din partea mea, cred că vă păstrați în zona maximei competențe... Brevetele de inventator la o distanță de 2-3 ani denotă salturi calitative, nu regres.

— De cind ne ocupăm de această familie de calculatoare, la intervale de 2-3 ani, cu vechii și bunii mei prieteni, inginerii Constantin Rădescu, Va-

— În anul 1990 produsele unei ramuri de vîrf a economiei naționale, industria electronică, inclusiv mijloace ale tehnicii de calcul, vor spori cu 210 la sută față de 1985. Mijloace adecvate pentru noul drum de luptă și muncă.

gîndească tot timpul. Uneori poate că nu aprofundăm suficient, nu găsim cele mai bune soluții, dar cine lucrează aici

— Cum vă feriți de spaima dumneavoastră, rutina?

— Printr-o metodă personală. Port discuții aprinse cu prietenii mei, din fabrică și de la Politehnică. Și ei și eu ne înarmăm pînă-n dinți cu noutăți, cu metode de cercetare, cu direcții pe spirală și lansăm idei, care pe moment ni se par imposibile de atins.

— Vă jucați de-a descoperirile?

— Cam așa, și iese încă un prototip, cum a fost ultimul, de foarte mare succes.

— Dacă aș fi directorul F.E.A. v-aș obliga să stați toată ziua de vorbă cu prietenii dumneavoastră.

— S-a gîndit și tovarășul Gheorghe Părvu, dar planșele, hîrtiile cine le rezolvă? Dacă o să ne mai rămăne timp o să vă vorbesc și despre birocrație... Acum cîțiva ani cind eram tineri ingineri și nu ne ocupam de viitorul fabricii ca acum, ci de prima treaptă a producției, prietenii mei, inginerii Doru Ionescu și Viorel Ioniță, mai ales el, visau la un nou sistem de automatizare, extraordinar de eficient. Astăzi unul din marile succese F.E.A., sistemul de automatizare analogic, a plecat de la acele clipe amicale pe care noi le credeam doar exerciții de retorică ingierească.

— Dacă o să avem timp, ați spus... avem! Să vorbim și despre ceea ce se înroșește din eficiența timpului de gîndire!

— Hîrtiile inutile. Uneori ne pierd entuziasmul pentru că formalitățile se transformă în piedici. Este un exemplu, cunoscut de toți producătorii F.E.A., de la prima linie a unui circuit imprimat și pînă la proba finală sint necesare, în medie, 5-6 luni. Pentru aprobarea hîrtiilor... dublu.

— N-ați căutat o soluție?

— Am încercat să facem proiectarea și rezolvarea hîrtiilor în paralel, dar fără succes. De ce atîtea tergiversări, de ce atîte multe aprobări? La mai multe semnături răspunderea se împarte, devine difuză.

— E punctul de vedere al inginerului șef care aprobă, sau al autorului de prototipuri care obține semnături?

— Nu mă incurcați! La F.E.A. hîrtiile au un drum scurt atit cit este normal pentru ordinea și disciplina producției.

— Cum dumneavoastră fructificați discuțiile, poate iese ceva și din convorbirea noastră?

— O mașină sigur nu, dar cert obligații morale mult mai mari. Cum ar fi dacă miine, după ce am pledat pentru exigență profesională, pentru dragoste pentru ceea ce facem, trecind printr-o secție aș intîlni un om care lucrează prost și m-aș face că nu-l văd?! Cum ar fi dacă, miine, după ce am pledat pentru autotest nu m-aș mai privi în „oglină” mea?! În acest sens cred că n-am pierdut timpul noi doi.

— Două ore!

— Și cincisprezece minute.

CARMEN DUMITRESCU

Dialog într-un avanpost al noului

pe probleme. Intre anii cutare și cutare am fost ocupat cu...

— Haideți să încercăm și noi portretizarea dumneavoastră, așa pe ani.

— Stagiatura am făcut-o la proiectare, ocupîndu-mă de

sile Dan, George Velea, Doru Ionescu, brevetăm cite un produs. Nu vreau să credeți că lucrurile merg ca pe roate, că totul e roz și am să vă povestesc unul din trecutele noastre necazuri. Cind am deviat profilul către comenzi numerice pentru automatizarea strungurilor, frezelor, am pus intîi în funcțiune autotestul, care mi-a dat „liberul”, și apoi au început durerile...

— Este o consecință firească, lucrați într-o fabrică modernă, destinată noului, orice faceți este nou și, deci, supus criticii, perfecționării.

— F.E.A. respiră prin toți porii economiei naționale, este expresia simplă și eficientă a muncii noastre. Nu există un singur loc de muncă din România fără piese F.E.A. Necesitatea autocontrolului este împinsă la maximum de perturbațiile din afară, cu un nivel destul de ridicat, dar cu mare efect constructiv.

— Criptic!
— F.E.A. înțelege ce vreau eu să spun! V-am vorbit de mașinile cu comenzi numerice. Nu erau convenabile în exercițiul muncii pentru că nu erau suficient de robuste. Oamenii care le manevrau se găsseau pe diverse trepte ale calificării profesionale. Am dat de o parte comunitatea, orgoliul profesional, am reproiectat echipamentul, care în sfîrșit i-a mulțumit și pe fabricanții de mașini-unelte din Cluj-Napoca, Oradea, București.

— Cei mai pretențioși?

— Nu iartă nimic, dar sugestiile lor au fost constructive pentru noul produs NUMEROM 530 M. Cu atit mai mult felicitările lor au o valoare deosebită pentru noi, deoarece ei, folosind mașinile în fiecare zi, știu despre ce vorbesc.

— De 18 ani și o lună la F.E.A., de 17 ani căsătorit.

— De 17 ani și o lună.

— Nu se poate! Aniversații căsătoriei lună de lună?

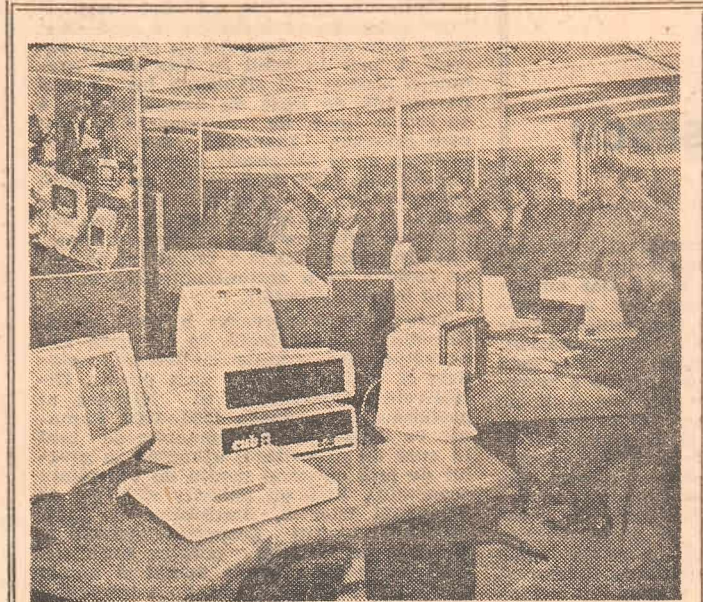
— Studenții fac practică în Iulie.

— Nu vă înțeleg!

— Atunci am cunoscut-o pe soția mea, era studentă, eu inginer stagiar. Imediat ne-am căsătorit.

— Puternicul compartiment de concepție de la F.E.A. poate fi supranumit sectorul „materie cenușie”?

— Acesta este scopul lui, să

— Dublarea pînă în 1990 a productivității muncii prin modernizarea proceselor de producție, automatizare, robotizare și cibernetizare, este unul din cele mai importante obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român. România socialistă pe noi trepte de progres și civilizație...

dumneavoastră. Trecem la calculatorul ECAROM?

— N-ați stat degeaba la mine în birou, ați intrat în atmosfera noastră de lucru, cu mare precizie.

— Vă miră?!

— După alți trei ani, folosind ultimele creații ale industriei de componente electronice, anunțam calculatorul cu microprocesoare, un salt firesc al gândirii ingineresti.

— Ce particularități aveau creatorii de tehnică nouă din 1976?

— Erau numai stagiaři.

— Tineri, îndrăzneți. Tovarășo Grigore Nelepcu, la evaluarea inteligenței adăugați și îndrăzneala?

echipamentul pentru automatizarea cu tranzistoare, este perioada de viață pînă la 26 de ani.

— Mai departe...

— Intre 26 și 30 de ani am fost șef de atelier, m-am ocupat, într-o succesiune logică, de fabricația elementelor pe care le proiectasem înainte.

— După 30 de ani!...

— Virsta aceasta debuta cu proiectarea calculatorului de proces. Se căuta cineva cu puțin curaj și multă inconștiență.

— Ați fost bine ales?

— Ador autoironia. Producția este foarte interesantă, dar există tot timpul pericolul plănării, repetîndu-se operațiile.

A mai fost dat un bloc în folosință. La prima vedere, s-ar zice că nu-i un eveniment deosebit decît pentru proaspeții locatari. Ar fi de remarcat, tot dintr-o privire, sobrietatea reținută a clădirii în albul ei strălucitor, ce pare a se exprima prin volum. Atît proiectantul cît și constructorul s-au străduit — și au reușit — să iasă din tiparele obișnuite. Curbura construcției urmărește cu precizie traiectoria soarelui, realizînd o permanentă expunere la lumină. Incadrarea arhitecturală inspirată, la punctul de intrare în Timișoara dinspre Arad, peste drum de noul parc botanic al municipiului de pe Bega, face și ea din blocul Mărăști o reușită a celor ce l-au gîndit, proiectat și construit.

O întîlnire cu specialiștii îți dezvăluie și ceea ce nu ai cum remarcă la prima vedere. Dincolo de aspectul variabil și totodată plăcut al fațadelor, obținut prin repetarea unor elemente de decor, blocul Mărăști constituie un unicat în țară. Împreună cu proiectantul (Institutul de proiectări — Timișoara) constructorul (Trustul antrepriză generală de construcții-montaj Timișoara) a adus o serie de îmbunătățiri privind teh-

nologia de execuție a lucrărilor ca și confortul locatarilor. Construcția — aflăm de la ing. Aurel Zăvolan, directorul trustului, încorporează soluțiile a cinci brevete de invenție și a cinci certificate de invenție (interlocutorul nostru fiind, el însuși, unul dintre inventatori). La realizarea blocului din Piața Mărăști — proiect unicat al IPROTIM — s-au înfîlțit deci zece elemente de noutate. Enumerarea lor va avea, desigur, multe de spus chiar și unui ne-specialist. Cele cinci invenții sînt: Panou prefabricat pentru perete exterior, Utilizarea și dozarea superplastifiantilor la betoane transportate pe șantier, Instalație pentru buciardarea fețelor plane, Instalație adaptabilă pentru autobetoniere în vederea dozării superplastifiantilor și betoanelor transportate pe șantier, Schela de cadre metalice asamblate pentru lucrări de tencuie și finisaje. Invențiile se referă la: Utilizarea plastifiantilor la mărirea lucrabilității betonului, Căi de reducere a consumurilor de energie la pereți despărțitori turnați în baterie, Tehnologii de finisare a panourilor exterioare pe liniile de fabricație, Pereți despărțitori din materiale obținute cu

consum redus de energie. Dispozitive de decorare a tiparelor de la panourile mari, Sint invenții și inovații ale anului 1985 experimentate și aplicate acum cu succes în domeniu, urmărind și împlinind mai multe deziderate: mărirea productivității muncii,

Idei în bloc

reducerea manoperelor de execuție pe șantier, creșterea gradului de confort al oamenilor, utilizarea din plin a produselor de vîrf din industria materialelor de construcții. Din explicațiile șefului compartimentului tehnologic de la Centrala trustului de construcții timișorean, Ioan Koreck, multe sînt demne de interesul cititorilor: „La reușita ansamblului, proiectantul și constructorul au

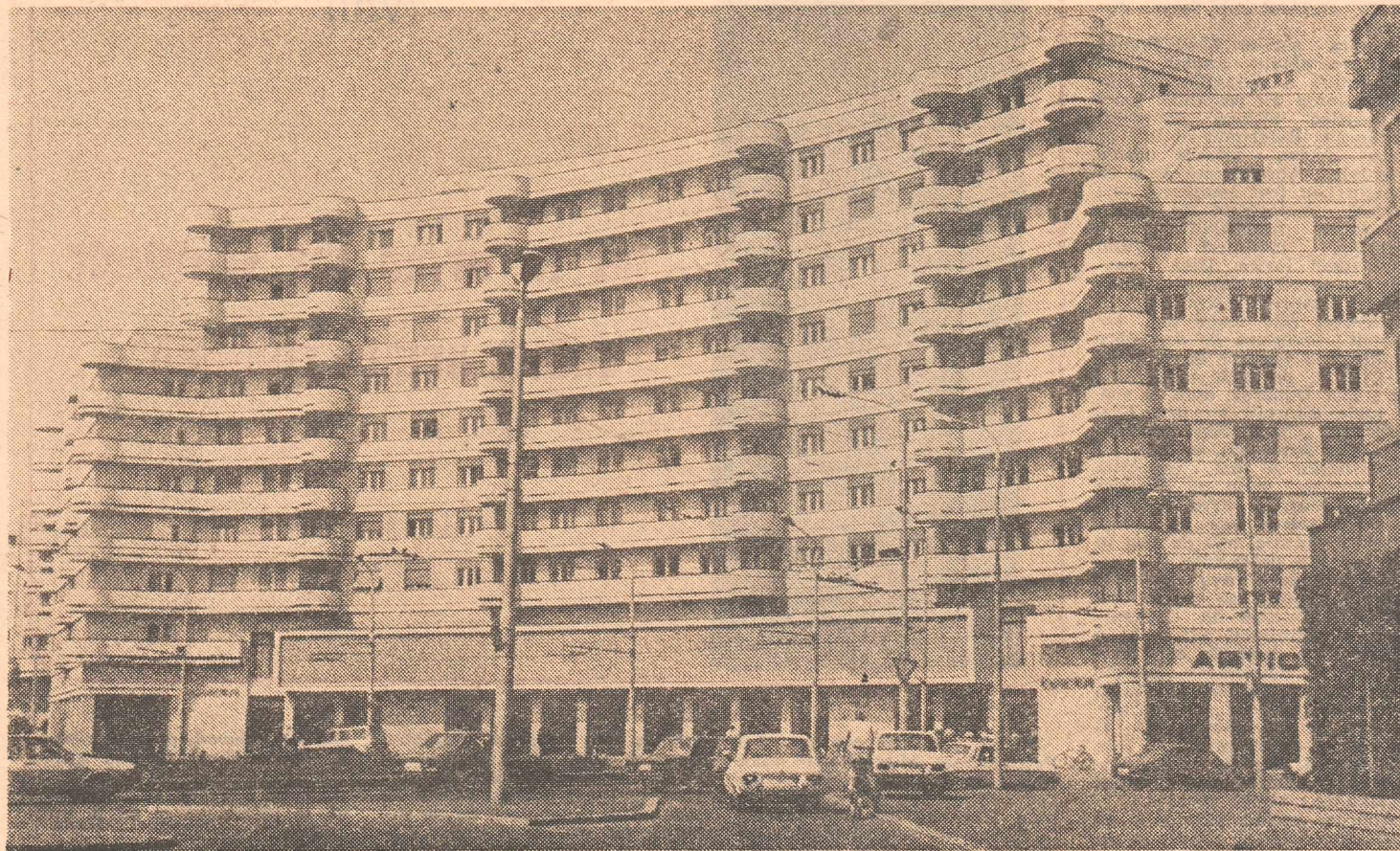
adus elemente de noutate menite să îmbunătățească condițiile de izolare termică și fonică, să asigure un sistem funcțional eficient al spațiului de locuit, să elimine pierderile de căldură, să găsească soluții de finisaje interioare și exterioare care să creeze o ambianță cît mai plăcută atît pentru locatari, cît și pentru trecători. Dintre particularitățile de concepție — proiectare cea mai importantă este, fără îndoială, alegerea unei structuri de parti liber. Cu alte cuvinte, pereții de compartimentare interioară pot fi astfel deplasați, încît să se creeze sisteme funcționale diferite, în raport cu nevoile familiei la un moment dat. Așadar, funcțiile camerelor pot fi schimbate, nerămînd fix decît spațiul rezervat instalației sanitare”. Proiectantul a conceput structura cu un grad ridicat de industrializare, în afara stîlpilor de susținere restul elementelor fiind prefabricate. Pereții de compartimentare, realizați industrializat, au în compoziție un beton ușor, spumos, cu aer antrenat (pori interiori) ceea ce permite desfacerea lor cu ușurință pentru eventualele modificări dorite de locatar. Se poate, deci, scoate sau adăuga un perete,

după necesități. În ceea ce privește pereții exteriori, s-a realizat o creștere a izolației termice prin utilizarea unor materiale cu capacitate mărită de izolare. Betonul obișnuit, betonul greu, fabricat din pietriș și nisip are — după cum se știe — proprietăți de izolare foarte reduse. De aceea, a fost înlocuit cu așa numitul beton ușor, conținînd în compoziția sa granuli și cenusă de termocentrală, care dublează practic rezistența termică. Grosimea termoizolației a fost mărită și s-au luat, în același timp, măsuri pentru reducerea la maximum a zonelor reci din structura panoului — spațiile de legătură fără material termoizolant.

Merită a fi reținute și numele principalilor realizatori ai acestei construcții unicat: arhitect Nicolae Girbeanu și inginer constructor Decebal Anastasescu. Dorința lor și a colectivelor pe care le-au condus a fost aceea de a face mai frumos și mai bine, o trăsătură comună a constructorilor timișoreni, oameni ce-și îndreaptă permanent căutările spre creșterea valorilor arhitecturale ale orașului de pe Bega.

LIANA MOLNAR ■

Blocul din fotografie nu este unul obișnuit. Fără intervenția unui magician, apartamentele își pot schimba geometria, pereții, grație unor soluții deosebit de ingenioase, putîndu-se deplasa cu ușurință, modificînd astfel structura camerelor, potrivit dorinței locatarului. De altfel, blocul Mărăști, din Timișoara, mai oferă și alte surprize, construcția beneficiînd de noutăți tehnice cuprinse în nu mai puțin de cinci brevete de invenții și tot atîtea certificate de invenție.

Imaginea cercetătorului izolat în tăcerea laboratorului său a pălîit de mult. Trecute sînt și vremurile cînd o mină de oameni ai Institutului de Cercetări Textile era solicitată doar ocazional. Specialiștii sînt astăzi, după cum afirmă cercetătorul științific Pompiliu Popescu, implicați de sus pînă jos, iar faptul că asistența tehnică acordată de oamenii institutului în întreprinderi se ridică la 35 000 ore pe an demonstrează interesul pentru un cît mai bun mers al producției. Scopul urmărit, atît de industrie cît și de cercetare, este comun și vizează, printre altele, o nouă calitate a rezultatelor muncii fiecăruia.

Activitatea de invenții și inovații (reorganizată la Institutul de Cercetări Textile în cursul anului 1985) a fost axată în bună parte pe îmbunătățirea calității produselor. Prin cicluri de teme care vizează tocmai această îmbunătățire a calității, specialiștii institutului și-au propus instruirea personalului laboratoarelor de investigare din întreprinderi, pe sectoare: lînă, bumbac, mătase, in, cîne-pă, tricotaje, nețesute. Sint, de asemenea, difuzate în întreprinderi culegeri de lucrări de cercetare încheiate și valorificate, care-i pot informa pe cei interesați asupra tuturor noutăților care vizează progresul tehnic. Lucrări comune ale institutului cu secțiile de cercetare din centrale industriale, cu colective din întreprinderi, sau institute de învățămînt superior se referă, în exclusivitate, la probleme de calitate. Se caută împreună cu institute de cercetare cu caracter aplicativ obiective care să promoveze tehnica

de vîrf: microelectronica, automatizarea, cibernetizarea, tehnica de calcul. În intenția celor de la I.C.T. se află dezvoltarea secției de construcții a aparatelor de laborator, în vederea realizării unei aparaturi de nivel tehnic mondial. Există, deja, cîteva stații pilot de producție profilate pe această problemă.

— Toți specialiștii institutului nostru sînt conștienți de un fapt: calitatea obiectivelor de cercetare se răsfrînge în calitatea producției — ne spune ingineră Rodica Bidalach, președinta Comisiei pentru Invenții și Inovații, organism care funcționează sub egida F.D.U.S. De aceea, ne-am reorganizat activitatea, toți cei 140 de inventatori cîți numără institutul, există un plan tematic anual de creație tehnico-științifică, se fac analize a problemelor care trebuie urgent rezolvate și care se referă, bineînțeles, la necesitățile industriei. Soluții originale reies nu doar din lucrări de cercetări, ci și din asistența tehnică acordată de oamenii noștri în întreprinderile din sectorul textil. Din cele 103 invenții caracterizate (brevetate) cite sînt cuprinse în portofoliul nostru, cît și din cele 54 de cereri de brevete pe care le avem depuse la ora actuală, o bună parte vizează tocmai acest aspect, al noii calități. Felul în care sînt aplicate, rezultatele pe care le dau în producție, certifică reușita celor ce le-au gîndit. De pildă, grupul de invenții privitor la un procedeu de imprimare locală a tricourilor, electropuşarea, a dus la îmbunătățirea, la inobilizarea tricourilor. Invențiile au ca obiectiv tratarea pufului de poliamidă, sau

poliester, sau viscoză, în vederea utilizării acestora în operația de imprimare locală. Tricourile și-au ridicat calitatea, aspectul, căutarea pe piață. Procedeu de îmbunătățire a hidrofiliei tricourilor de poliester, o altă invenție de dată recentă, conduce la o hidrofiliie ridicată (capacitatea unui material textil de a prelua apa, umezeala) asigurînd o finisare superioară și un grad sporit de confort,

Căutări dedicate mai binelui

ceea ce înseamnă, se înțelege, o calitate superioară. Demn de reținut este și procedeu de îmbunătățire la uzură a materialelor textile. Printr-o tehnologie de finisare a țesăturilor din lînă rezistența la uzură se îmbunătățește cu aproape sută la sută. Soluțiile altor două invenții se referă la tehnologia de albire a lînii și de vopsire care să asigure fibrei o comportare mai bună în filatură, obținîndu-se fire cu sarcina de rupere mai mare de circa 15 pînă la 30 la sută. O serie de invenții au avut ca rezultat obținerea de produse intermediare de calitate superioară. De exemplu, instalațiile de realizare a pernițelor interțesute, folosite mult în confecții. Pe lîngă avantajele considerabile constînd în creșterea productivității muncii (cu 200 la sută), eliminarea atei de

coasere (deci, reducerea cheltuielilor materiale) se obțin produse de calitate net superioară celor realizate prin mijloace clasice.

— Au fost create, tot de către specialiștii noștri, și o serie de aparate de laborator, în scopul verificării și îmbunătățirii calității — adaugă Angela Dragomir, secretara Comisiei pentru Invenții și Inovații. De mare valoare s-au dovedit a fi aparaturile pentru determinarea desirii țesăturilor în urzeală și bățatură, aparatul și metoda pentru determinarea transmisiei căldurii prin materiale textile, metoda spectro-fotometrică pentru determinarea conținutului substanțelor grase, reziduale din lînă spălată. Institutul de cercetări textile este singurul în măsură să construiască aparatură de laborator pentru controlul calității din industria textilă și tot el este acela care dă girul calității la o serie de teste de laborator pentru produse realizate în cadrul Ministerului Chimiei. O armonioasă colaborare există și cu Ministerul Construcțiilor de Mașini, în cadrul Institutului de cercetări textile făcîndu-se testarea și omologarea utilajelor noi pentru industria ușoară.

— Dezideratul este ca și în domeniul textil producția să se situeze la nivelul tehnicii de vîrf. Pentru aceasta, ea trebuie să se încadreze în anumiți parametri. Am pus la punct, ne informează economistul Eugen Rațiu, o metodologie și indicatori de măsurare a calității produselor textile și comparare cu nivelul mondial, care a fost experimentată începînd cu acest an. Metodologia prevede un nomenclator de caracteristici ele-

mentare de calitate, o estimare a ponderilor acestor caracteristici și stabilirea rapoartelor de calitate între caracteristicile produselor românești și cele străine. Se compară fiecare caracteristică cu nivelul mondial și se face un raport. De exemplu, contracția după spălare: cu cît este mai mică, cu atît calitatea produsului este mai mare. Se pune un mare accent și pe caracteristicile estetice. Depind de modă și, în domeniul textil, pentru a fi competitiv, trebuie să ținem seama chiar și de capriciile modei.

Reușitele de pînă acum ale cercetătorilor institutului bucură-sean se oglindesc nu doar în numărul mare de teme pe care le-au rezolvat, venind în întîmpinarea cererilor producției, muncind mai mult și mai bine, fructificînd într-un mod superior condițiile fertile garantate cercetării științifice, în general, în anii de aur ai Epocii Nicolae Ceaușescu. Vestimentația, coloritul mai viu pe care-l oferă peisajului stradal, o demonstrează și ea. Imbrăcămintea practică și comodă ne stă la dispoziție și datorită oamenilor de la Institutul de Cercetări Textile, mercu preocupat în căutările lor de ridicarea calității. Pentru întreaga sa activitate din anul ce a trecut, institutul a fost evidențiat cu „Meritul științific” cl. a III-a. Este o recompensă, dar și un stimul care-l determină — o declară ei înșiși — să-și intensifice căutările destinate mai binelui, spre a răspunde concret, prin fapte, înaltelor comenzi ale acestui timp, cel mai rodnic din istoria patriei.

L. MOLNAR ■

„Blindatele” lui Firuz-bey

Aşa cum am arătat, după bătălia de la Kosovo Polje, unde trimisese un corp de oaste, Mircea se apleta la o lovitură din partea noului sultan Bajazid. „Trăsnetul” (Ildirim), cum i s-a spus noului cirmuitor, nu s-a arătat însă în persoană. El s-a întors în capitala sa — Adrianopole — şi a trimis pe doi dintre comandanţii săi, Ygit-bey şi Firuz-bey, să întreprindă **akin-uri**, adică incursiuni de pradă dar şi de cercetare, în înţelesul culegerii de informaţii, în Bosnia, cel dintii, şi asupra Vidinului şi Ţării Româneşti, cel de al doilea.

Firuz-bey s-a aflat în fruntea unor trupe de acingii, adică a unei cavalerii uşoare, capabilă să dea lovituri prin surprindere, semănând teroarea şi strângind, deopotrivă, prăzi bogate şi informaţii preţioase pentru viitoarele expediţii ale grosului oastei otomane. Cronicarul turc Aşik-paşa-zade consemnează lapidar: „Firuz-bey a trecut din Vidin şi s-a repezit în Ţara Românească şi s-a întors cu multă pradă” (**doyum** este termenul utilizat de cronicar, înţeles mai târziu, şi rămas până astăzi, cu înţeles schimbat în limba română sub forma **duium**).

Asupra satelor Ţării Româneşti s-a abătut, aşadar, furia destructivă a acingilor. Călăreţii osmani au răspândit focul şi moartea asupra plaiurilor româneşti. Referindu-se la aceste trupe, marele nostru orientalist, Aurel Decei, scria că acingii „au fost comparaţi cu trupele motorizate de astăzi, din cauza rapidităţii cu care înaintau, clătînd moralul populaţiei” lovite. Deşi izvoarele nu ne oferă date mai amănunţite despre incursiunea lui Firuz-bey, este lesne de închipuit imaginea de devastare şi durere a părţilor de ţară, de la Calafat, pe unde năvălitorii au trecut Dunărea, apoi în sus, şi unde călăreţii morţii s-au răspândit. „Cu flacăra distrugerii a fost arsă ţara, cu pirjolul calamităţilor a fost înnegrită ţara aceasta” scrie un cronicar turc. Mircea nu avea cum să lovească aceste cete de „blindate” medievale, atît de luţi în acţiunile lor prădalnice.

Mai era însă ceva: relaţiile domnului român cu regele Ungariei, Sigismund de Luxemburg, şi altminteri aflate la o temperatură scăzută, continuaseră să se deterioreze. Regalitatea ungară păstra nostalgia vremurilor cînd îşi exercita dominaţia la sud de Carpaţi şi nu voia să se resemneze în faţa rezultatului luptei de emancipare a românilor dintre munţi şi Dunăre: statul muntean.

Apărea, aşadar, primejdia că Ţara Românească să fie ameninţată la nord de regatul ungar, iar la sud, de statul otoman. Pentru a face faţă ameninţării lui Sigismund, Mircea s-a îndreptat spre rivalul acestuia, regele polon, Vladislav Jagello. Se vedeau astfel calităţile de remarcabil diplomat ale voievodului român, capabil să valorifice în beneficiul securităţii Ţării Româneşti concurenţa dintre cei doi suverani, preocupaţi, între altele, să-şi asigure suzeranitatea asupra Moldovei.

Între Sigismund şi Vladislav

Demersul diplomatic al lui Mircea a fost întreprins cu concursul activ al celui

voievod român: Petru Muşat al Moldovei. Ameninţat el însuşi de expansionismul politicii externe a regatului ungar, el a căutat o pază prin prestarea, în 1387, a omagiului faţă de Vladislav Jagello. Ca şi omologii lor munteni — datorită vecinătăţii imediate cu regatul polon — mai stăruitor decît ei, voievozii moldoveni au ştiut să se folosească de conflictul de interese dintre cele două regate limitrofe, pentru ca sub recunoaşterea formală a suzeranităţii unuia sau altuia să păstreze neatîrnarea de fapt a Ţării lor. Conservarea independenţei reale, indiferent de învelişul sub care ea se manifesta, a fost o constantă a gândirii politice româneşti în vremurile cînd marile imperii sau regate au încercat să aştearnă peste pămîntul românesc stăpînirea lor.

menitul domn Vladislav, regele, îl va ajuta după buna plăcere a liberei sale voinţe precum se cuvine prietenului să facă; asemenea şi domnul Vladislav, regele, la cererea sus-numitului domn Mircea voievod, este dator şi ţinut să-l ajute cu toată puterea şi forţele sale în contra pomenitului rege al Ungariei şi împotriva oricărui supuş ai acestuia. Iar împotriva altor duşmani şi a oricui ar supăra pe numitul domn Mircea, voievodul, îl va ajuta după buna plăcere a liberei sale voinţe, ca prieten”.

Ceea ce se desprinde cu limpezime din acest „legămint de prietenie nestrămătată” cum era caracterizat tratatul de negociaţii înşişi este perfectă egalitate între cele două părţi, egalitate exprimată prin reciprocitatea deplină a îndatoriri-

va fi devenit mai puţin acută. Pe de altă parte, la sud de Dunăre, presiunea turcească devenea tot mai puternică. Din nou cu concursul lui Petru Muşat, solii munteni — acelaşi Roman Heiăscu şi Radu Gadli (transcriere greşită, probabil, pentru Gotcă) au întocmit la Suceava un nou tratat cu data de 17 martie 1390, care prevedea ca regele Poloniei „să nu înceapă şi să nu pornească nici o ceartă şi nici un război în contra regelui Ungariei şi a supuşilor lui — fără a înştiinţa mai întii domnului nostru Mircea voievod şi sfatului lui toate calităţile în parte ale acelor cerţi şi războaie şi fără a fi accelea aprobate prin sfatul demnităţii sale regale. Afară de acestea, dacă vor fi fost făcute adică alte armistiţii de pace sau concordii între prezisul

dădea forţă. O forţă pe care Mircea o va dovedi printr-o strălucită faptă de arme, campania în sudul Dunării.

Campania de la Karinovasi

Cronicarul turc Mehmed Nesri notează în scrisoarea sa Istoria dinastiei otomane: „Sultanul Bajazid, la rîndul său, adunînd oşti norocoase, s-a îndreptat spre Kastamonu. Mircea, voievodul Ţării Româneşti, care era tributarul padişahului, auzind aceasta (trecearea sultanului în Anatolia, unde se afla, în părţile de sud-vest, emiratul Kastamonu) a trecut Dunărea şi a devastat Karinovasi. Apoi s-a întors din nou în Ţara Românească după ce a trimis în rîndurile martirilor pe unii dintre musulmanii iar pe alţii i-a luat în robie”.

Karinovasi este o localitate situată într-o regiune de cimpie la sudul munţilor Balcani, numele bulgar al oraşului fiind Karnobat. Aici se afla o bază a acingilor, adică tocmai a trupelor care, sub conducerea lui Firuz-bey, săvîrşiseră pustiitorul atac asupra Ţării Româneşti. Atunci, Mircea nu putuse da replica cuvenită năvălitorilor; acum el îi lovea chiar în cuibul lor de singeroşi jefuitori.

Campania lui Mircea la sud de Dunăre din anul 1392 sau 1393 (datarea este anevoioasă) dă iarăşi la iveală eminentele lui calităţi de conducător militar. Mai întii el a declanşat acţiunea într-un moment cînd sultanul Bajazid se angajase el însuşi într-o campanie împotriva emiratului de Kastamonu din Anatolia. „Trupele principale ale domnului Ţării Româneşti — scrie Aurel Decei, autorul celei mai ample cercetări consacrate acestei expediţii — trebuie să fi făcut patru etape între Dunăre şi punctul de sosire. Ele urcă de-a lungul rîului Lom, pînă la Şumen, apoi prin munţi şi vălgi dintre cele două riuri Kamciya, printre înălţimi de 200 pînă la 400 de metri. De la Kumarova, astăzi ultimul sat de pe versantul meridional, la poalele Balcanilor se zăreşte cimpia Karnobat — această prelungire spre nord este a marii cimpii trace, străbătută de micul rîu mlăştinos Azmak, care se varsă mai jos de Tundja. Această cimpie are o suprafaţă de 315 kilometri pătraţi iar altitudinea medie este de 180 metri. În această cimpie au coborît pe neaşteptate trupele lui Mircea s-au unit cu celălalt detaşament venit prin pasul Kotel şi i-au zdrobit pe akinci”.

A fost o lovitură rapidă, surprinzătoare, care i-a găsit pe osmani cu totul nepregătiţi. Succesul loviturii date de Mircea celor care îi jefuise ţara a fost deplin: cronicile turceşti, preocupate statornic să ascundă sau să diminueze înfrîngerile, sînt silite să recunoască eficacitatea expediţiei voievodului român.

Trecînd Dunărea şi, apoi, Balcanii, pentru a lovi cuibul de prădalnici de la Karinovasi, Mircea a voit nu numai să împiedice repelarea unor incursiuni de felul celei săvîrşite de Firuz-bey; marele domn a arătat că nimeni nu poate încălca nepedepsit gîla românească. Mai devreme sau mai târziu, oricine vine cu gînd vrăjmas în vatra noastră este sortit înfrîngerii. Bajazid însuşi avea să cunoască în curînd acest teribil adevăr.

În vremea Marelui Mircea

(VIII)

„Iar în urma lor se-ntinde falnic armia română”

Mircea a utilizat medierea lui Petru Muşat, aflat în mai vechi relaţii cu Polonia, astfel că cei doi soli ai săi, Manea şi Roman Herăscu, au fost însoţiţi la Radom de boierul moldovean Drăgoi, menţionat în textul tratatului de alianţă munteanopolon.

Obiectivul acestei înţelegeri era cooperarea în cazul unui conflict cu regele Ungariei: „Sus-numitul domn Mircea voievod — citim în textul tratatului redactat la 10 decembrie 1389 — este dator şi ţinut să ajute pe domnul Vladislav, regele, în tot chipul şi cu toată puterea şi forţele sale cînd acela va cere ajutorul lui în contra atacului şi a incursiunii vrăjmaşesti a regelui Ungariei şi a vasalilor lui şi a oricărui altora ce vor supăra pe sus-po-

lor. În faţa regelui Poloniei, domnul Ţării Româneşti apare ca un partener de aceeaşi statură politică, hotărît să nu se lase altfel tratat decît ca un suveran, ca „marele şi singur stăpînitorul domn”, cum se intitula Mircea în actele emise de propria sa cancelarie.

Comentînd tratatul, Nicolae Iorga scria: „Ambii domni sînt intitulaţi **principes** şi **domini** (textul este redactat în limba latină — n.n.), pe lingă calitatea lor de voievozi, unul „transalpin”, altul „moldovenesc”. Nimic nu arată vreo dependenţă feudală” conchide marele nostru istoric, relevînd strădania celor doi domni români de a nu lăsa să fie micşorate în nici un chip prerogativele lor de „singuri stăpînitori” ai țărilor lor.

Tratatul a consolidat poziţia lui Mircea, astfel că primejdia unei acţiuni ostile din partea lui Sigismund de Luxemburg

Mircea voievod, domnul nostru, şi regele Ungariei (...) atunci susnumitul rege (al Poloniei — n.n.) va trebui să le aprobe, să le primească şi să le întărească...”

Există indicii că regele polon nu a acceptat noua formulare care dădea voievodului român o iniţiativă politică atît de largă încît Vladislav Jagello apărea ca un „strălucit secundant”, pentru a relua o expresie consacrată. Un nou tratat, încheiat la 6 iulie 1391, la Liiov, revenea la formulările primei înţelegeri.

Toate aceste texte arată că între Carpaţi şi Dunăre cirmuia un domn român cu nimic mai prejos de ceilalţi suverani europeni, un domn purtînd titlul de voievod, dar avînd toate prerogativele unui conducător perfect independent, a cărui alianţă era preţuită, pentru că ea

Cartea de istorie

rează) una dintre cele mai înzestrate traducătoare de poezie românească în limba engleză.

Studiul lui Dennis Deletant vădeşte o perfecă cunoaştere a izvoarelor şi literaturii problemei, inclusiv cele mai noi lucrări ale istoricilor noştri, consacrate primelor decenii de existenţă a statului feudal al Moldovei. Autorul discută informat şi pătrunzător situaţia acestei „libertăţi româneşti”, pentru a relua formula lui Nicolae Iorga, prinsă între cele două regate — polon şi ungar — angajate în competiţia pentru dominarea Moldovei. Punctul final al studiului este acordul lui de la Lublau din 15 martie 1412 dintre Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, şi Vladislav Jagello, regele Poloniei, care prevedea, între altele, împărţirea, în anumite condiţii, a Moldovei între cei doi parteneri. Exemplu concludent al rolului nefast al vecinătăţii marilor puteri expansioniste, care, de atîtea ori, în cursul multimilenareii istorii a poporului nostru, au muscat din vatra strămoşească sau au încercat să o stăpînească deschis sau camuflat.

A fost nevoie de un efort considerabil, pus în lumină pentru perioada cercetată de Dennis Deletant, pentru a face să eşueze, în cele din urmă, aceste planuri atît de primejdioase pentru continuitatea şi unitatea românilor în aria vechii Dacii.

Istoricul englez discută interpretările date de cercetătorii români unor surse ce nu strălucesc prin claritate sau prin abundenţa ştirilor şi formulează, adesea, o opinie deosebită de a lor. Unele din soluţiile sau afirmaţiile sale sînt discutabile, dar ceea ce este de cea mai mare importanţă este caracterul de dialog onest şi obiectiv relevant de acest studiu, un dialog menit să slujească la o mai bună cunoaştere reciprocă şi deci la un fecond schimb de opinii ştiinţifice.

Elogiul transmisioniştilor

Sub sugestivul titlu **Pe lungimile de undă ale datoriilor** (Bucureşti, Ed. Militară, 1985), generalul-locotenent Gheorghe Enciu înmănunchiază un florilegiu de fapte de arme ale osta-

şilor transmisionişti din timpul războiului de independenţă (1877—1878), al războiului pentru întregirea neamului (1916—1918) şi al participării României la războiul antihitlerist. Autorul are reputaţia unui specialist recunoscut în materie de transmisiuni, masivul său volum **Poşta şi telecomunicaţiile în România**, devenind o lucrare de referinţă. La rigurile cercetării ştiinţifice, el a adăugat în „Zefirul” transmite dovada capacităţii de evocare emoţionantă a episoadelor de război. Această calitate se regăseşte şi în cartea care face obiectul rîndurilor de faţă. Ea asociază o bogată documentaţie, rod al explorării minuţioase a arhivelor şi al cunoaşterii literaturii de specialitate, cu un remarcabil talent de narativ. Secvenţele prezentate de autor palpăta de viaţă şi transmit cititorului fiorul încestării dramatice de pe cîmpurile de luptă. Senzaţia trăirii directe este sporită de citatele din sursele documentare, care îl pun pe cititor în contact nemijlocit cu mărturiile istorice.

Enciu este deopotrivă contribuţie ştiinţifică la istoria transmisioniştilor (telegrafişti, telefonişti, radiotelegrafişti), dar şi o carte de edificare patriotică şi morală. Cum să nu ni se încălzească inima, citind paginile de bravură, de dăruire de sine pînă la jertfă supremă a acestor modeste, pînă la anonim, făuritori ai victoriei? Titluri ca „O participare activă la scufundarea unui monitor turcesc” (războiul de independenţă), „Cu firul telefonic prin zonele infectate cu gaze toxice de luptă” (primul război mondial), „Cu centrala telefonică pe hipodromul din Buda-pesta” (războiul antihitlerist) dau măsura interesului faptelor relatate în această carte pe cit de captivantă pe atît de instructivă.

Trupele de transmisionişti au găsit în generalul Gheorghe Enciu un cronicar informat şi plin de dragoste. O dragoste pe care ştie să o transmită şi cititorilor acestor pagini de vitejie românească.

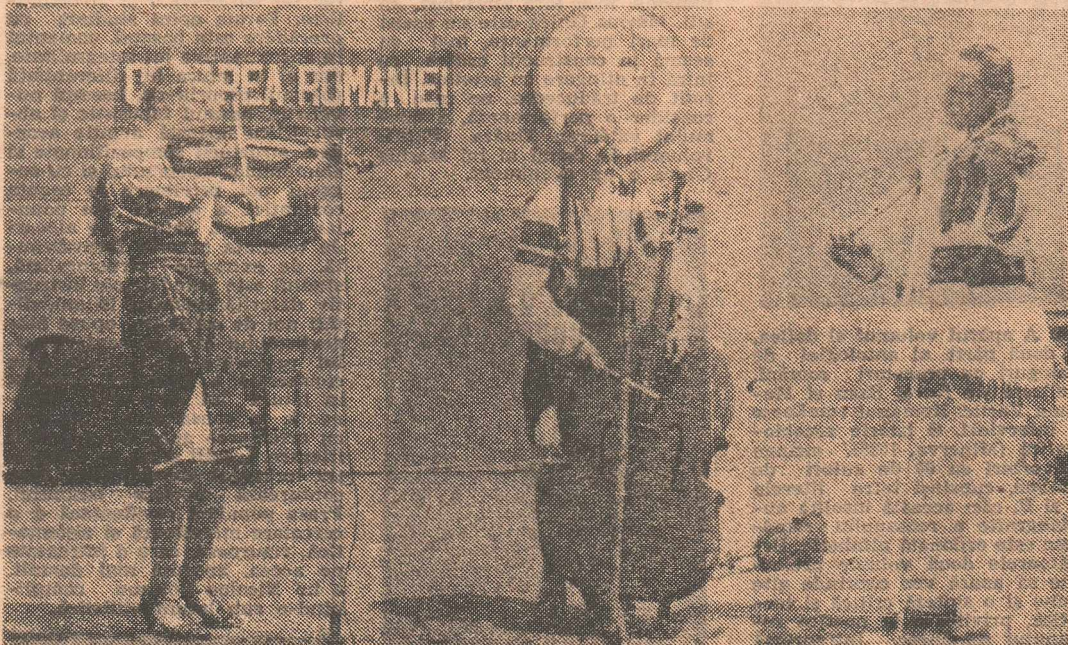
Pagină realizată de FLORIN CONSTANTINIU

Diplomaţie anevoioasă

În ultimul număr al revistei britanice atît de binecunoscută specialiştilor, „The Slavonic and East European Review”, este publicat studiul **Moldova între Ungaria şi Polonia, 1347—1412** semnat de Dennis Deletant. Autorul este lector de limba şi literatura română la celebra School of Slavonic and East European Studies a Universităţii din Londra, preocupat deopotrivă de istoria poporului român, contribuţiile sale privind îndeosebi evul mediu, dar şi perioada contemporană (de un mare interes va fi tipărirea lucrării rămase în manuscris a fostului corespondent de presă britanic, Archibald Gibson; valoarea ei a putut fi apreciată după fragmentele publicate deja în „Anuarul Institutului de istorie şi arheologie „A. D. Xenopol”). Să mai adăugăm, pentru a întregi interesul lui Dennis Deletant faţă de trecutul şi cultura românească, că Andreea Deletant, sotia lui, este împreună cu Brenda Walker (cu care colabo-

Cintarea României

Surpriza celei de-a VI-a ediții a Concursului interjudețean al cîntecului păstoresc „Miorița”, desfășurat în vara aceasta la Toplița, a constituit-o apariția pe scenă a familiei țărănușului autodidact Ioan Marcu din comuna Subcetate (jud. Harghita): tata și două dintre cele trei fete ale sale.

Fata mai mare, Liliana, a cîntat la vioară, ca și tatăl său, iar Daniela, cea mijlocie, a bătut toba specifică locului și a acompaniat pe ceilalți doi cu o voce cristalină. Trebuie precizat că melodiile redate atît vocal cit și instrumental sînt culese din zonă de către părințele acestor minunate fete, el fiind și autorul mai tuturor textelor cîntate. Programul familiei amintite a încîntat publicul prin ineditul și autenticitatea melodiilor, prin perfectă armonizare a interpretărilor și prin vivacitatea tinerească imprimată cîntecelor prezentate. Premiul special al juriului a consacrat această apariție insobită, comentată entuziast de spectatori, mult după terminarea concursului.

Cine este nervum rerum al acestei realizări? Agricultorul Ioan Marcu s-a născut în anul 1945 într-o familie țărănească din localitatea în care trăiește ca bun gospodar și pe care o reprezintă cu prestanță la toate manifestările la care participă. Vocal și la flauter „eint de cînd mă știu”, ne-a declarat, beneficiind de un climat familial propice. Toate cele cinci surori ale sale sînt cîntărețe pasionale, învățînd această artă

de la părinții lor. Ioan a început să cînte la vioară de la șase ani, cînd un profesor de muzică venit temporar în comună l-a descoperit și l-a încurajat, îndrumîndu-i primii pași. Pe la vîrsta de 18 ani a început să cînte și la taragot. Cele trei fiice: Liliana, de 17 ani (absolventă de liceu industrial), Daniela, de 15 ani (elevă în clasa a IX-a) și Claudia, de

cvartetului în devenire. De fapt este vorba de grupul vocal-instrumental folcloric al unei familii ce și-a dobîndit un renume.

Repertoriul acestora cuprinde o sferă largă de jocuri și cîntece din toată țara. Iată cîteva dintre melodiile culese și întregite uneori cu text propriu: Io-s fecior de varvigean, Pe valea Călnaciului, Așa-i jocul pe la noi, Lelea Floare, Baraboiul, Floricica, Rața, Busuicuc, Bucur-le soacră mare, Brustureanca, Mîndră sînt că-s varvigeancă, Ieși afară măi Ileană, Sus pe Muntele Bătrîna, Așa se joacă la tuns ș.a. Pe o melodie locală mai veche, rapsodul Marcu a compus un text intitulat „Cîntare României”, în care se oglîndesc cîteva dintre cele mai reprezentative momente din istoria românilor.

Dorința țărănușului — compozitor și textier — este să poată imprima pe bandă sau pe disc melodiile prezentate de grupul său, pentru promovarea folclorului muzical autentic. Dacă mai adăugăm și faptul că pe scena căminului cultural din Subcetate, cum ne-a spus tovarăsa Zoe Ciubuca, secretară ad-junctă cu propaganda, familia Marcu este sufletul tuturor manifestărilor din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, avem o imagine mai deplină a amplului rol asumat de pasionatul folclorist muzical din Subcetate. Din casa lui cu trei fete, muzica răzbate tinerește în jur, însuflețind mulțimile.

PATIȚA SILVESTRU ■

Un cvartet în devenire

7 ani, s-au ivit deci într-o familie cu preocupări muzicate, avînd vechi rădăcini. Mama lor, Maria, le îngrijește ca pe niște flori rare, ele fiind nu numai înzestrate muzical, dar și deosebit de frumoase, mai ales în costumele naționale pe care le poartă cu multă distincție la toate manifestările artistice. Claudia se găsește abia la primii ei pași în lumea mirifică a interpretării melodiilor. Ea le acompaniază uneori vocal pe cele două surori, dar tatăl său o și vede pe locul potrivit în cvartetul familial ce se va infiripa în viitorul apropiat. Exigența părintelui față de pregătirea muzicală a fetelor este mare, garanție a succesului

Poeme pentru patrie

TRIPTIC ÎN AUGUST

Anotimp de ardere și rod

August — cer învăpăiat de flămuri solare,
Răsfrînt peste cimpul înveșmîntat în culori,
Roadele rumenite de astul verii așteaptă
Miinile harnicilor culegători.

August — limpezimea-a privirii insetată de-azur,
Arc de gînd în zenit, cutezanță —
Fiecare inimă e o torță vie
De visare, de dor și speranță.

August — anotimp de ardere și-nnoiri
În istoria neamului, milenară,
Cîntecul nostru urcă-n amiază deplină
Peste plaiuri fremătătoare de țară...

Invitație

Veniți, veniți să priviți porumbiștile-n zori
Cum își leagă frunzele lungi, foșnitoare,
Mătasea stuleților irizează ușor
Ca părul fetelor în soare.

Veniți să vedeți fascinantele vii
Răsfrîndu-se în lumina de-amiază,
Ciorchinii grei — roși, negri, albi-chihlimbarii —
De seve tari și-arome scinteiază.

Veniți s-admirați livezile vaste
Cu rădăcini adînci în trupul gliei:
O, ce mindre se răsfrîng roadele hărniciei
În oglinzile sufletelor noastre l...

Ora, ziua

Trăiește în August atotputernicia verii
Și bucură-te de aromele dulci ale piinii
Cum se bucură florile-multicolorele
De deplinătatea luminii.

E ora cea limpede și sublimă
Cînd soarele dogorește în cumpăna zării,
Cînd pescărușii planează în zbor grațios
Peste oglinzile de smarald ale mării.

E ziua în care, curat și înalt,
Azurul ca un steag triumfal se desfăce
Iar țara — uriașă stupină — își țese
Ia să înflorată, de pace.

ION SEGARCEANU ■

Gala filmului cu tematică pentru tineret, Costinești '86

Valoare și angajare

Cea mai importantă dintre competițiile filmului românesc — Gala filmului cu tematică pentru tineret, organizată de către C.C. al U.T.C., Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Centrala Româniatfilm și ACIN — s-a desfășurat și în acest an la Costinești, în perioada 29 iulie—7 august. Neîntîmplătoare, opțiunea pentru publicul cunoscutei stațiuni studențești de pe litoral a devenit de mai mulți ani (festivalul se află deja la a IX-a ediție) o veridică șansă de dialog al oamnenilor de film cu un public pe cit de entuziast, pe alit de exigent, aflat la vîrsta drasticelelor sincerități constructive.

Timp de zece zile, pe scena Teatrului de vară din Costinești au urcat, seară de seară, realizatorii celor treizeci și două de pelicule (filme artistice de lung metraj, de scurt metraj, filme documentare politice și de altă factură, filme de animație, filme realizate de studenții cla-

selor de regie și imagine ale I.A.T.C.), pfațînd prin întîlnirea cu publicul proiecțiile propriu-zise. Ca în fiecare an (tipicul manifestărilor Galei a intrat deja în obișnuințele publicului de la Costinești și această plăcută rutină creează o ambianță cu adevărat familiară, amicală) proiecțiile au fost urmate, în dimineața următoare, de discuții ale realizatorilor cu spectatori. Plaja, ținută în toate estivală (desi evident, îngrijită) dau o cultură anume acestor deja „celebre” întîlniri, în care tonul tinerece, curiozitatea față de ceor ce se ascunde dincolo de imagae, dincolo de scenariu se întretaie cu sănătoasa intoleranță față de soluțiile facile, față de justificările fără acoperire. Dialogurile reprezintă pentru fiecare ediție a Galei filmului cu tematică pentru tineret gestul firesc al „luării pulsului” în ceea ce privește receptarea producției noastre cinematografice. Chiar dacă în întotdeauna elevate, chiar dacă nu de fie-

care dată la obiect, convorbirile sînt și vor fi un admirabil instrument de control pentru cineștii noștri.

Realismul programatic

Seleția filmelor artistice de lung metraj prezentate în concurs la această ediție a Galei filmului cu tematică pentru tineret lasă să se întrevadă cîteva criterii: pe de o parte, filmul cu tineri și despre tineri (Al patrulea gard, Îngăz debarcader, Promisiuni, Sper să ne mai vedem, Căsătorie cu repetiție, Clipa de răgaz, Vară sentimentală), pe de altă parte filmul pentru tineri, filmul cu tematică pentru tineret, filmul cu valențe educative, categoric în care se încadrează Noi, cei din linia întâi, precum și cele trei filme prezentate în afară de concurs: Bătălia din umbră (regia, Andrei Blaier, scenariul, T. Oprîș și C. Păun), Intuneccare (regia, Alexandru Tatos, scenariul, Petre Sălcudeanu) și Colierul de turcoaze (regia, Gheorghe Vitanidis, scenariul, Eugen Barbu și Nicolae Paul Mihail). Temele obișnuite gonului (prea cîșnute?) — dragostea, integrarea în viața activă a tinărului specialist, lecția responsabilității, tensiunile dintre generații — au revenit aproape în fiecare din-

O peliculă de succes, Noi, cei din linia întâi, incununată cu Marele premiu al Galei filmului cu tematică pentru tineret

tre filmele de actualitate ale Galei. Un realism programatic, evoluînd între schematismul... hitru din Vară sentimentală (regia, Francisc Munteanu, scenariul, Vasile Băran) și încercarea de introspecție din Clipa de răgaz (regia, Șerban Creangă, scenariul, Tudor Popescu) pe de o parte și între patetismul iro-

nic, spiritual din Sper să ne mai vedem (regia, Dumitru Dinulescu, scenariul, Ion Băicoșu) și umorul adesea numai bufon din Căsătorie cu repetiție (regia, Virgil Calotescu, scenariul, Francisc Munteanu) pe de altă

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

VITRINA CĂRȚILOR

Argument

Cutia de rezonanță

Experiența romanului românesc, ca și a celui universal, stă în relație cu numeroși factori (documentarea autorului, reacția cititorului, calitatea scriiturii, forța de articulare narativă). Totuși, oricât de însemnate ar fi elementele amintite mi se pare că, mai presus de ele — pentru că este absolut indispensabil — se dezvăluie a fi ceea ce am putea numi codul existențial. De felul în care acționează, în universal creat, și se interferează rațiunea creatoare și cea receptoare, de modul în care autor și cititor investesc lumea la care se raportează împreună, o trăiesc și o asumă în corțegiul ei de conflicte, motive, situații de viață depinde întregul lui relief epic.

Fenomenul nu este nou. Nouă, structural nouă, este dimensiunea pe care o dobîndește romanul în zilele noastre ca verisimil decantată a trăirii. A trăirii cu simț de răspundere. Se știe că spațial, moral, ideologic romanul a explorat dintotdeauna realitatea pentru că mai mult ca orice alt gen literar el este, după fericita expresie a lui Șerban Cioculescu (într-un bilanț retrospectiv pentru anul 1932), „cutia de rezonanță a tuturor frământărilor colective și individuale...”. În înmulțirea valorilor de rezonanță deslușim prima tendință a procesului de renovare narativă. Dar mai sînt și altele: de pildă trecerea de la timpul subiectiv spre cel obiectiv, subsumarea ficțiunii realului înconfundabil, modelarea tipologicilor după un superior sens ordonator, dimensiunea politică a dezbaterei de idei. Acum, referenții externi sînt, neîndoișor, alții decît cei fixați de un romancier din secolul XIX și, ca atare, ei nu se mulțumesc să influențeze anumite comportamente cit să le metamorfozeze. Ceea ce ținea de cantitate trece în calitate, determinînd substanța actului imaginațiv de la personaje și teme (mai cu seamă) pînă la canalizarea subiectivității într-o cauzistică instalată în istorie, colorată genetic de spirit contemporan.

Aceasta fiind, în mare, cadrul de manifestare a opțiunilor romanești rămîne să subliniem cum în orizontul lor de de-clanșare a apărut acel factor ordonator, grație căruia existența socială și individuală primește rezonanța angajării civice. Însemnările de față nu-si propun să analizeze ce curs primesc biografii considerate altădată anonime; nu este, de asemenea, posibil să urmărim convingător convertirea acestui pretins anonim al omului „obisnuit” într-o consistență concretă. Să ne mulțumim pentru moment cu două evidențieri. Prima vizează înțelesul conferit epicului de asumarea civismului. Destinul pretins anonim se înalță odată cu tumultul epocii la treapta făuritoare de nenumărate implicații biografice: morale, profesionale, materiale, ideologice etc. Astfel, tot ce azi considerăm drept roman politic nu ține de o categorie estetică creată din simple cerințe metodologice. Categoria numită a apărut ca o consecință a înscrierii existenței individuale în istorie, a biograficului în marile evenimente colective. Efectele artistice sînt multiple.

A doua subliniere are în vedere îmbogățirea raportului între personaj și dinamica împlinirii lui. Ca să ajungă ce este astăzi, anume substanța cea mai nobilă a „cutiei de rezonanță”, personajul nu-și mai așteaptă ceasul, după expresia curentă, menită să releve că fiecare om are dreptul la un moment de plenitudine. Momentul se iveste atunci cînd destinul insului consună cu epoca. Or, trăim acest moment multiplicat teoretic în cite destine se înfrățesc pentru a da glas acestei epoci. Cum altfel ne-am explica sentimentul imperativ de participare dacă nu în dialectica lui conexiune cu stări de sensibilitate, convingeri, pricepere investită în misiunile incredintate?

Așadar, cadrul existențial, de care s-a făcut caz pentru prima dată cînd Marx a remarcat discrepanța între convingerile personale ale lui Balzac (atras de idealizarea nobilității, captivat de orgoliul rangului) și realismul său funciar — ca reflex acut al conștiinței profesionale — se democratizează radical sub semnul noilor raporturi umane. Tot ce înregistrase dereglări sau automatisme parcurge treptele unei rapide maturizări de sens. Nivelul acestui cod se însuflețește de îndată ce existența însăși instrumentalizează romanul și îi dictează viziunea despre viață. În concretizarea reciprocității dintre poetic și românesc, dintre epic (extins în dinamic) și eveniment simțim că s-a produs marea mutație de care ține seama romanul astăzi, înrădăcinat în fenomene semnificative, înalt simptonice. Ar fi absurd să nu recunoaștem că încă între marii realisti critici ai momentului anterior s-au găsit condeie dispuse să se proiecteze într-o rețea majoră de tensiuni. De pildă, ce altceva a făcut Camil Petrescu descoperind în Nicolae Bălcescu (vezi *Un om între oameni*) icoana devenirii revoluționare dincolo de momentul 1849? Vocația unui cod existențial jezlegat de revolte previzibile și prea repede epuizate schițează Marin Preda sau Zaharia Stancu în *Morometii*, în *Descult*. În registrul poemului Eugen Barbu arată o soluție la crepusculul unei lumi cu *Principele*. Autorul aspiră și atinge un spațiu de sine stătător care se echilibrează prin fastuoase sugestii stilistice, prin barocul referențelor de tradus memorialistic. Silueta recreată în registrul pozitiv de Camil Petrescu dialoghează (evident doar ca argument portretistic) cu cea intens negativă a lui Ottaviano din *Principele* pentru a concentra analitic două tipuri de reacție la diversitatea existenței marcată de moravuri opuse. Dacă este să extindem seria de exemplificări să-i mai amintim și pe Ioanide din romanul omonim semnat de G. Călinescu sau pe Dărie din ciclul lui Zaharia Stancu, cu acel paralelism al destinului cu epoca, inserția biograficului în istorie izbutind, în cele din urmă, o salvare. Acest personaj care știe să-și construiască un demers modificat, în acord cu convulsiile exterioare merita mai mult decît o simplă mențiune. Anchetatorul lui D. R. Popescu preocupat de justiție ca expresie a încrederii în oameni traduce raportarea constantă la umanism dintr-o perspectivă prezentă. Este exact ce depistează umanismul socialist. O perspectivă activă despre ce trebuie să fie omul modern. El, personajul, întregător și luptător, interpretează partitura ceasului mobil, mediază între întrebări și răspunsuri. Ca purtător de ideal se suprapune peste ce au încercat Cezar Petrescu, Ion Marin Sadoveanu, Hortensia Papadat Bengescu ș.a. cu darul lor de invenție și retrospectie. Componentele epusului dominate de observație în registrul realismului critic (o observație ultraghiac de realul ineluctabil tragic) declanșează dialectic — în romanul actual — trecerea de la observație la atitudine. Este, poate cea mai izbutită latură a actului de creație romanească, în măsura în care decide codul existențial și alege reperele lui spirituale din chiar aria încărcată de concluzii utile, a Cetății. Sintagma, vorbește de ajuns despre o polifonie de nuanțe și forme ca să o reținem în înțelesul ce amplifică trama narativă și implică argumente de actualitate cu nepunctată de eludat. Omologiile dintre epic și social funcționează tot mai des în ipostazele pe care cititorul avid de prezent le caută în roman; rămîne ca ele să-și afle deplină acoperire în sfera comunicării memorabile.

HENRI ZALIS ■

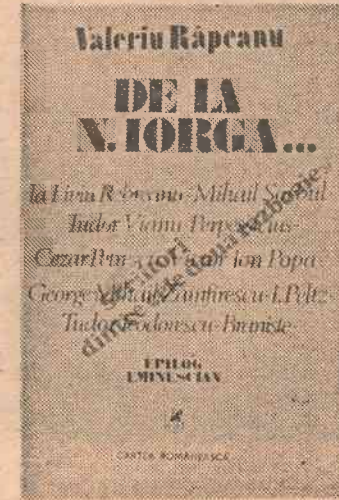
● A apărut volumul al doilea, în două părți, al antologiei de dialoguri cu prozatori români, realizată de Aurel Sasu și Mariana Vartic. **Romanul românesc în interviuri. O istorie autobiografică** (Minerva, 1986), strînge convorbiri cu 66 de autori de romane, cuprinși între literele G și P, căci această insolită autobiografie a romanului românesc este ordonată alfabetic. Următoarele două volume proiectate să apară vor cuprinde alte nume și o sinteză critică și teoretică, privitoare la poezia romanului românesc, întreprinsă de aceiași laborioși autori. Materialul ilustrativ, artilogiat din întreaga presă românească, se va răsfrînge astfel în opul final, sub unghiul interpretării și analizei. Volumul, cuprinzînd peste 1200 de pagini, adună interviuri cu romancierii consacrați (Gala Galaction, Romulus Guga, Anton Holban, G. Ibrăileanu, Panait Istrati, Al. Ivasiuc, Norman Manea, Gib I. Mihăescu, Fănuș Neagu, Bujor Nedelcovici, Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Radu Petrescu, Victor Ion Popa, D.R. Popescu, Titus Popovici ori Marin Preda), dar și cu aceia despre care se vorbește destul de puțin, mulți fiind acoperiți azi de uitare (Alice Gabrielescu, Luca Gheorghide, Ioan Missir, Olga Montă, Nicolae I. Ottescu, N. Pora). Deși lipsesc mulți alți scriitori de valoare, **Romanul românesc în interviuri** e, prin însumarea tuturor dialogurilor, un scenariu insolit al romanului nostru, pe care Aurel Sasu și Mariana Vartic l-au construit cu inteligență și competență.

● Un clar, limpede sub toate aspectele și inteligent eseu despre poezia lui Valéry a scris tînărul critic și, îndrăznesc să spun, estetician, Marius Ghica. Intitulat **Facerea poemului**, („Scrișul Românesc”, 1985), volumul acesta cuprinde, în prima lui parte, o cercetare de fenomenologie poetică, numită pe urmele lui Valéry însuși poie-

tică, iar în cea de-a doua o încercare originală de configurare a unei poietici „în temelii ființei”, anticipare în fond a unei „estetici energetice” pe care Marius Ghica promite s-o contureze în cercetările ulterioare. Atenă la subtilitățile ideii, cu sensibilitate strictamente teoretică, coerent în demonstrații și limpede, însă fără străluciri, în stil, Marius Ghica este un eseist de mari performanțe, mai cu seamă în construcții critice ce intră în atingerea cu estetica. Însoțit de traducerea, pe care o consider o performanță, a poemului valéryan *Tînăra Parcă*, volumul de debut al lui Marius Ghica e un eveniment.

fiate la răscrucea dintre tradiție și modernitate.

● După un studiu de poetică, apărut în urmă cu doi ani și consacrat baladei *Miorița*, Gheorghe Vrabie dă acum un altul, de stilistică, despre **Proza populară românească** („Albatros”, 1986), în care intră și un amestec de naratologie și structuralism. Forma epică studiată cu precădere este basmul, comentat în aproximativa lui integralitate, dar și în latura lui diferențiată (basmul propriu-zis, basmul nulestic, basmul fabulistic și absurd), cu apăsată atenție acordată structurii compoziționale și elementelor discursului și cu sugestia noi privitoare la esența romantică a acestui gen popular de proză. Saturat pe alocuri de tendința excesiv formalizantă, de extracție structuralistă, studiul este neîndoielnic instructiv datorită apelului la modalități noi de cercetare, opuse biografismului și documentarismului, provenite din tendința deja consacrată a abordării textului în latura lui intrinsecă, imanență, în consonanță, de altfel, cu orientarea generală a criticii literare. Însoțit și de un instructiv indice al stereotipurilor care conturează poezia basmului, **Proza populară românească** e o cercetare minuțioasă și sistematică, riguroasă, care o întregeste pe aceea, apărută mai demult, a lui Nicolae Roșianu, complinind-o sub latura stilistică.

● O punere în contextul cultural cel mai potrivit a operelor și autorilor lor este suita de articole despre N. Iorga, Liviu Rebreanu, Mihail Sorbul, Tudor Vianu, Perpessicus, Cezar Petrescu, Victor Ion Popa, George Mihail Zamfirescu, I. Peltz, Tudor Teodorescu-Brașniște și Eminescu din cartea intitulată **Scriitori dintre cele două războaie mondiale** („Cartea Românească”, 1986) de Valeriu Răpeanu. Autorul, comentator constant al celor mai mulți din scriitorii amintiți, are pasiunea cercetătorului inflamătat de mari pilde culturale, acoperind, prin întinderea investigației și prin etalarea sistematică a argumentelor, o perioadă literară întinsă, traversată nu doar de personalități de excepție, ci și de fenomene istorice și culturale din cele mai reprezentative pentru consolidarea, modernismului românesc. Studiați mai cu seamă sub raportul semnificației spirituale și culturale pentru întreaga noastră literatură, scriitorii abordați în acest volum reprezintă cîteva din reperele semnificative pentru schimbarea la față a literaturii române din secolul trecut. Valeriu Răpeanu este unul din radiografiile cei mai avizați ai istoriei noastre culturale, a-

● Dialoguri cu scriitori, oameni de artă și de știință cuprinde volumul lui Constantin Vișan, **Semnături în contemporaneitate** (Cartea Românească, 1986), clădit pe interogația morală și pe elanul angajării în contemporaneitate. Preocupat de portretul spiritual al fiecăruia din cei intervievați, autorul pune în conversație o curiozitate protocolară și un întreg ceremonial al întrebării căutînd întotdeauna fondul grav al confesiunii.

RADU GH. TEȘOSU ■

Sărbătorirea „Zilei brigadierilor” și inaugurarea lucrărilor la noul Santier național al tineretului Canalul Dunăre—București au prilejuit apariția unei noi ediții din publicația consacrată acestor tineri și care se numeste, nici nu se putea altfel, „Brigadierul”. Subtitrată „foaie volantă”, această gazetă în toată regula imprimată, în toate cele 8 pagini ale sale, cite ceva din starea de spirit a destinatarilor ei principali: entuziasm, imaginație, vervă și talent publicistic. Acest lucru nu este, în ultimă

instantă, deloc surprinzător din moment ce, la chemarea „Brigadierului”, au răspuns prezent semnături prestigioase ale presei noastre și care nu de puține ori

„Brigadierul”

au putut fi întîlnite sub materialul despre tineret, despre brigadierii și munca acestora. Așa se face că evocarea unor oameni, fapte, întîmplări din vechia tradiție a brigadierilor

(emotional este în acest sens remember-ul lui Harion Ciobanu) se împletește în spațiul acestei publicații cu sublinierea noulor dimensiuni pe care această nobilă tradiție a muncii pentru țară le-a căpătat în anii noștri, cînd brigadierii marilor santiere naționale scriu, „cu litere albastre”, o veritabilă istorie a romantismului revoluționar.

Pentru acest bivouac publicistic în viața și munca brigadierilor, realizatorilor li se cuvin cele mai calde felicitări. (O. Știre)

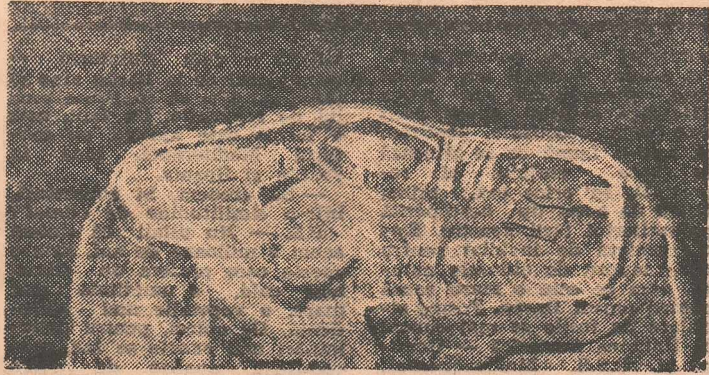

● Convorbiri literare nr. 7 ● „...Literatura română mai presus de toate”, se intitulează interviul acordat de Radu Cosasu lui Gr. I. Ca o veritabilă pagină de proză, textul recom-pune stilistic și ideatic o personalitate înconfundabilă. De la mărturisirea care plusează afectiv și autoironic totodată („Bucureștiul e spațiul meu mioritic”), la pomelnicul de suflet al operelor și oamenilor care i-au marcat anii de formare și pînă la răsfrînturile duos-cabotine („sînt deja măgar bătrîn, vorba unei mătuși duiliuzamfiresceni”) răs-

punsurile lui Radu Cosasu acaparează în mod agreabil discuția, transformînd-o într-un monolog, ce acceptă cu plăcere provocarea reporterului. Și, în sfîrșit, o declarație care interesează deopotrivă toate etajele receptării literaturii lui Radu Cosasu: „...cea mai mare bucurie a mea rămîne aceea de a-mi încurca bine cititorii care nu știu cit e publicistic și cit e ficțiune, cit articol și cit nuvelă în scrisul meu”. ● În Note la „Adela”, Adrian Oprina compară sir-guincios pe doctorul Codrescu cu... Flaubert. Literatură și

starea civilă fraternizează deci. ● Un eseu plăcut și cu dublă miză semnează Theodor Codreanu, comentîndu-l pe Arghezi prin Nichita Stănescu (*Birușța lui Arghezi*). ● În acest număr, proza e reprezentată de Alexei Rudeanu (din nou Alexei?), Petru Cimpoșu și Val Gheorghiu, iar poezia, de grupaje substanțiale semnate Marin Sorescu și Ioanid Romanescu. ● Actualitatea editorială alinaiază și de această dată mai multe semnături: Al. Dobrescu (*Lecția lui N. Iorga*); Val Condurache — *Alte glasuri, alte încăperi* — două cronici literare la ultimul roman al lui D. R. Popescu, *Orașul ingerilor* și, respectiv, Eugen Uricaru, *Stăpînire de sine*. Percutante, unele formulări se rețin: *Orașul ingerilor* este astfel un „tablou brugehian al celui de-al doilea război mondial”. Constantin Pricop scrie despre un volum de poezii — Florența Albu, *Terase* și despre o culegere de interviuri, *Dialog în actualitate*. Pentru George Pruteanu, Octavian Paler este „un stilist de clasă” cu „o coastă de retor”. Fertil consensul „umorilor”

Pictor al sudului

O carte bună trăiește din câteva idei. Acestea se rețin firește, se orinduesc în activile memoriei, ca și cum li s-a păstrat un loc acolo și ies la lumină la momentul oportun. Din ele refaci în minte cartea, fiindcă sint cu puțere generativă. Un arheolog reconstituie orice vas, dacă are la dispoziție niște cioburi. Dar nu orice fel de cioburi, ci numai acelea din care poate să deducă raza rotundului și tipul de încheietură.

Un studiu critic la opera unui pictor, să zicem, trebuie, în plus, să caute la adecvarea ideii. Multe studii au coerență, sînt bine structurate, dar după ce le citești și le consideri față de opera analizată, vezi că în ele e vorba, de fapt, de alt artist. De regulă e vorba de un artist mult mai cultivat și mai dotat decît cel pe care ni-l arată pictura în discuție. La fel stau lucrurile și cu cărțile despre sculptori.

Studiul lui Modest Morariu dedicat creației pictorului Gheorghe I. Anghel porcede de la ideea corectă și plină de stimul că avem de a face cu un artist ce privește spre sud și-și trage

seva de aici, din toridul încărcat de mit. Că ideea e corectă ne-o susține întreaga pictură românească a Dobrogei și a locurilor dinspre Dunăre. Un panoramic al acestei picturi arată că și artiștii puțin sensibili la chestiunea mitologicului se resensibilizează la contactul cu o realitate atît de particulară. Ciudat este că deși cultivăm o anume înțelegere pentru nord, ca reper spiritual, nu realizăm și una și pentru sud. În creația interbelică, îndeosebi, pictorii noștri importanți vādese, atunci cînd înfățișează Bărăganul de jos și cîmpia dobrogeană, unele afinități semnificative.

O a doua idee adevărată în cartea lui Modest Morariu e că creația lui Gheorghe I. Anghel se împlinește în relație cu vizibilul, dar și din sine. Dezvoltîndu-se în cicluri, acestea nu-și urmează ca mărgelile în șirag, ci se aleg, se nasc, mai bine zis, unul din altul. Este o observație fundamentală, care ne ajută să deosebim pe artistul autentic de simplul „artist-pictor”. De acel priceput făcător de serii de imagini la care, prin cele-

bra-zi zicere, trimitea Picasso. Nenumărate expoziții de „artiști-pictori” prezintă, sub numele de cicluri, o singură imagine, multiplicată la nesfîrșit, artizanal, și care se înmulțește schimbînd, ca la „artiștii-fotografi”, o soamă de filtre.

Cu conștiința necesarului și a calității meditației Modest Morariu impune un scris simplu, în totul deosebit de scrisul dificil, încrîncenat la metafore, snob al altor texte de artă. Modest Morariu nu uită niciodată că are un cititor și că acesta merită o deslușire a circumstanțelor în care se clădește o operă. De fapt, scrisul lui Modest Morariu se întîlnește, ca principiu, cu acela al pictorului însuși. Fiindcă Gheorghe I. Anghel publică, în albumul tipărit la „Meridiane” (seria dedicată artiștilor contemporani ajuși la o soluție și la notorietate), o lămurire asupra concepției sale, pornind ca o explicare a anilor de formație. Gheorghe I. Anghel nu pare dispus să se afirme ca teoretician al propriei opere și cred că bine face. Cine stăruie să explice prin cuvînt înțelesul într-o artă, care are destule alte mijloace să promoveze un înțeles, riscă să nu poată explica nimic, nici cu vorba, nici cu imaginea. Tonul lui Gheorghe I. Anghel e acela al povestitorilor din naștere moldoveni: „Și cu cît am văzut și învățat mai multe, cu atît mai puțin știutor mă cred și mai singur”.

Seriam, într-o cronică de expoziție, că Gheorghe I. Anghel este „un pictor bun”. Descopăr că aprecierea ori, mai corect spus, o astfel de apreciere, netă și temerar-inocentă, poate să-l stînjenească pe cititorul obișnuit să caute în text, ca într-un labirint, opinia criticului. Mă simt însă îndemnat, scriind despre cartea lui Modest Morariu, să conchid că și ea e un lucru bun.

TUDOR OCTAVIAN ■

Semn bun

Prezentarea, în premieră, a creației compozitorului german Engelbert Humperdinck, de către Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, pe scena Operei Române din București e un foarte nimerit prilej de a observa și a cîntări în chip corect valorile care vin din urmă. Semn bun, care ne face să credem că interesul pentru tinerele talente începe să se manifeste și mai viguros, direcția Operei Române conlucred minunat cu artiștii — profesori din Conservator.

Prilejul la care ne referim este cu atît mai interesant, cu cît opera *Hänsel și Gretel* nu face parte din repertoriul Operei Române din București. De altfel, în afara colectivului timișorean nimeni nu și-a propus încă montarea ei. Așa stînd lucrurile, spectatorilor li s-a înfățișat una dintre creațiile de seamă ale sfîrșitului secolului al XIX-lea, aparținînd unicului compozitor din acea vreme care s-a adresat direct copiilor și nu numai lor. În sfîrșit, mai trebuie să arătăm că „mutarea” spectacolului de la Conservator la Operă presupunea o altă *mise-en-scène*, precum și multe semne de întrebare privind valabilitatea scenografiei, concepută pentru mici dimensiuni și nu pentru deschideri de 18 metri. Din fericire, s-a văzut că regizorul Anghel Ionescu Arbore este un adevărat maestru, elcivii săi descurcîndu-se de minune, cu toate că au avut la dispoziție doar o repetiție: pa-

șii s-au dublat, efortul a fost mai mare, acțiunea a fost „trasă” mai spre rampă și totul a devenit credibil. La fel ca și așa-zisele decoruri, în fond citiva cuburi care, așezate chiar de solisti, deveneau pe rînd casă, vatră, masă, loc de joacă etc., ele avînd drept fundal o frunză de stejar ce — prin schimbarea luminii — își metamorfoza culoarea în funcție de acțiune. Meritul aparține modernului și talentatului artist plastic Silviu Ioniță.

Muzica acestei opere este foarte frumoasă, dar ea e plină de influențe wagneriene, brahm-siene și chiar pucciniene (Humperdinck a colaborat, direct, chiar cu Wagner, la montarea operii *Parsifal*), de unde rezultă un stil eclectic, cu totul impersonal, dar care nu stînjenește în prea mare măsură audiția. Povestea Fraților Grimm, despre cei doi copii care rătăcesc în pădure și sînt prinși de vrăjitoare, însă datorită istețimii lor scapă de ea, este captivantă pentru cei mici. Discrepanța puternică dintre muzica foarte pretentioasă, și ideatica acțiunii, cu totul simplă, constituie — probabil — motivul principal pentru care această creație nu este montată pe mai multe scene; hotărît lucru, mesajul textului face notă discordantă față de dramatizarea și simfonizarea excesive, fapt pentru care copiii din sală înțeleg anevoie *totalul operii*. În afara de aceasta, dificultățile vocale și scenice ale celor două

protagoniste (Hänsel este jucat în travesti de către o mezzosoprana) sînt enorme. Să subliniem doar ariile de bravură, duetele, tertetele și altele, toate într-o continuă mișcare, chiar o alergare permanentă (credem că solistele serii au avut și un serios antrenament de... cros!), dublată de o țesătură vocală destul de incomodă. Cu atît mai mult, deci, se cuvînt subliniate meritele Lilianei Petrescu-Nichiteanu (Hänsel) și ale Ruxandrei Vodă (Gretel) care au demonstrat calități cu totul iesite din comun: muzicalitate, ambitus, forță de penetrație, căldură și — mai ales — arta convingerii. Cam pe aceeași treaptă a stăchetei valorice s-au situat și Iulia Astanei (Mama Gertrud) și Cristian Caraman (Baba Cloanța, într-un travesti original); cu oarecare asprim, Imre Sipp (Tatăl Peter) s-a achitat și el de sarcinile rolului, ca și Mădălina Filimon (Zorilă — Murgilă) în aparițiile sale episodice. O mențiune specială se cuvine micilor balerini de la Liceul de Artă „George Enescu”, pentru grația lor dansantă și curajul demonstrat în săriturile acrobatiche. Orchestra dirijată de Aurel Niculescu ne-a dovedit că — uneori — studenții pot forma un colectiv instrumental mai bun chiar decît altele cu firmă mare. Se muncește bine la Conservator, cu pasiune și foloase imediate. Viitorul scenei lirice românești se află în mîini bune, harnice și pricepute.

CLAUDIU NEGULESCU ■

CAP LIMPEDE

temperamentale în cronică sa despre *Petreckeri cu gîndul și inducții sentimentale*, de Alexandru George. ● Suplimentul sucevean al revistei, *Pagini bucovinene* salută cu oarecare întîrire aniversarea lui Constantin Ciopraga, prin semnătura lui Mihail Iordache. ● Cîntăm o elocventă definiție a conceptului de „bizdiganie” în concepția lui Ion Filipciuc: „unealtă de semnificare a unui gînd despre o anume realitate”. ● Un interviu „publicat mai tîrziu”, după cum ne avertizează o paranteză din titlu, adresează douăsprezece in-

trebări lui Nichita Stănescu. Consemnează Simon Petra Oprea. ● *Vatra nr. 7*. ● Cronică literară a revistei este semnată și în acest număr de Cornei Moraru. *Intellectualitate și poezie*, cea mai recentă carte a lui Marian Papahagi, „întrece ca dimensiuni și voință de sinteză tot ce a scris pînă acum”. De un comentariu elogios și comprehensiv se bucură și volumul de debut în poezie al lui Nicolae Băciut. ● Un frumos poem de Denisa Comănescu: *La Lestrygoni*: „Sînt o tablă-nroșită, / Timpul frige pești proaspeți / pe ea / îi devoră /

stinge jarul / măngroapă-n nisip / Pînă la o nouă orgie”. ● Nicolae Băciut consemnează un interviu cu criticul Mircea Negulescu. Grav, febril pe alocuri, preocupat și în această formă de exprimare de etica scrișului, interviul impune prin țînuta sa. ● Dan Culcer este autorul unui comentariu foarte adecvat la volumul lui F. Brunea-Fox, *Memoria reportajului*. Depășind cadrele rigide ale simplei recenzii, semnatarul largeste discuția cu propuneri pentru o sociologie a reportajului contemporan. ● Cu pre-

zentarea lui Dan Culcer, debutează tînarul Mircea Farcas. Eseul său despre Novalis vădește „deprinderea lecturilor esențiale, curajul de a gîndi liber”. Frumos entuziasmul — cu discreție strunit — al redacției, care susține această nouă semnătură. ● Ca întotdeauna, numărul este foarte îngrijit ilustrat. De această dată, reproduceri după picturile lui Sorin Ilfoveanu, precum și o splendidă fotografie-document de la 1909 contribuie la plăcuta impresie generală asupra numărului 7. TANIA RADU ■

Cronica literară de ROMUL MUNTEANU

Poezie cu lăutari și chitare

Cînd manierismele creațoare l-au stimulat pe Gheorghe Azap în începuturile sale literare mă gîndeam că poezia sa va trece printr-o etapă a suprarealismului lexical și sintactic după care se va instala într-o formulă proprie ce urma să se configureze în timp. Dar spre surprinderea multora, poetul pare să „înghețe” într-o ecuație literară ciudată, semnificativă doar ca etapă de tranziție într-o carieră artistică. Gheorghe Azap este, fără îndoială, o mașină excelentă de făcut versuri; imaginația sa lexicală este de asemenea debordantă. Capacitatea sa de a inventa forme și situații parodice pare nelimitată. Autorul aude muzica poeziei cu multă finețe.

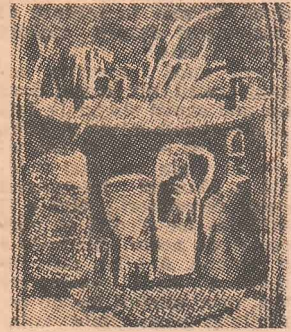
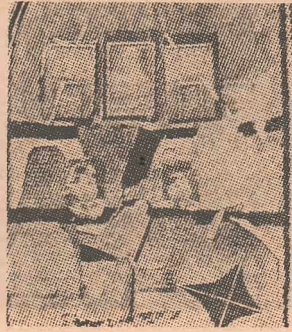
Cu toate acestea, lectura reluată după mai multă vreme a *Cintecelor ștrengărești* („Cartea Românească”, 1981) aduce acel gen de dezamăgire pe care numai un talent real îl poate suscita, atunci cînd lasă impresia că devine prizonierul unor moduri minore de creație.

Fără îndoială că Gheorghe Azap se poate prevala de o îndelungată tradiție care ar putea confirma poezia sa parodică, gata să ceară lăutari, chitare, precum și omul capabil să facă frumoasă cîntarea. De la *Cintecele țigănești* ale lui Garcia Lorca pînă la acelea ale lui Miron Radu Paraschivescu sau poezia ludică de periferie, cultivată de Geo Dumitrescu, unorii, într-o avangardă rebelă și tirzie, distanță este mare, poezii amintite avînd dedesubturi artistice personale evidente și convingătoare. Gheorghe Azap nu este străin de acest demers literar. Dar mult mai familiară îl este formula cîntecelor de periferie, a versurilor zovzeco rostite cu haz și improvizatie de lăutari la petrecerile unde gustul artistic indolent crește repede ca un balaur. De la C. Conachi și pînă azi poezii români s-au străduit mereu în diverse chipuri să acrediteze printr-o nouă „acomodare” literară lăutărească de odinioară. Este adevărat că muzica folk a reușit să confere unele dimensiuni inedite, dar și acest fenomen se cuvine să fie discutat mai pe îndelete. Cînd instrumentele și cîntecul sporesc textul cu noi valențe estetice, se impune să ne întrebăm care este plusul de artă adus de acești importanți factori adjuvanți.

Este adevărat că noi citim poezia lui Gheorghe Azap ca text, deși unele elemente aferente zac chiar în rostirea lui mută. Dar într-o vreme în care poezii melancolice și triste se învîlmășesc la porțile eternității, alături de cei ce își dau ca Rimbaud cu papucul în suflet, răvrățiți fiind împotriva condiției umane, Gheorghe Azap este hazos, ne injectează sufletul cu veselie, rîde artistic ca un clovn abil, gata să scape chiar o lacrimă ascunsă.

Cintecele ștrengărești reprezintă un ingenios decupaj al stării de mahala din sufletul omenesc. Aerul lor retro se trage doar în parte din metrica eminesciană. Euforiile din *Pe lingă plopii fără soț* și *Luceafărul* constituie un excelent mod de travestire a ostentației degradate, a frumosului trivializat în Kitsch, a dorului convertit în aleașul oftat, a geloziei contondente.

Viziunea parodică asupra existenței creată de Gheorghe Azap nu poate trăi decît într-un univers răsturnat unde me-

lancolia este metamorfozată într-un chiuit strident, este strigată în fața unui public care nu aude decît efemeridele.

Stările sufletesti relevate de scriitor sînt grefate pe așteptare, apelul sentimental, abandon, răsucirea rapidă e melancolică într-o stare hazoasă. Așteptarea este situată într-un univers degradat, fectil pentru efectele parodice. / „Întreaga noapte-am colindat / Pe lingă garduri și haidai / Azor prea treaz; / eu foarte beat / De ochii tăi, de ochii tăi!” / (*Întreaga noapte-am colindat*). Starea sufletescă este introdusă într-un context de civilizație, indicii vestimentari arată că poezia în blugi atinge periferia umană, drapată într-o eleganță aparentă. După o ciocnire dură se aude comentariul inveselit de amintire. / „A fost mișto, nimic de zis. / Acest coleric episod, / De-aceea ți l-am și descris, / În timp ce mă ungeai cu iod...” / (*Cu tinerețea la rever*).

Abandonul, plecarea iubitei răvășesc o întreagă lume. Gheorghe Azap descoperă însă un nou limbaj de comunicare. Catastrofa care aduce „febră-n ghetă” și „deficit” în suflet este sugerată prin transferul stărilor sufletesti asupra unor obiecte și fapte neobișnuite în acest context. *Obuzul de lacrimi* ce scormonește prin cord se reliefează într-un cîmp nou de semne. / „Cînd ai plecat / a rugînt un miel / Și-un fluture s-a dat de-a berbeleacul, / Și-un zeuleț buclat și mărunțel / S-a inverzit la mura ca spanacul...” / (*Cînd ai plecat*). Limbajul golănesc este investit estetic. Iubita are „nituri pe nădragi trapeze”, luna „se binocla de sus în jos”, iar iubita era „măruntă ca un boț / Și cu breton sentimental”. / Viitorul stă și el sub semnul speranței picarului eșuat la periferie. („Cînd vei avea lovele. / Voi trece la atac: / Să-mi cumperi merdenele / că și acestea-mi plac”.

Răsfătul lexical al poetului trage spre ostentația colorată și stridentă (eleb, mahaleb, oț, peroral, firiluz, siuj, daijoj), deschisă din cînd în cînd spre neologismul muzical sentimental de factură serială (*O, mon amour, avec plaisir, tinta-marre, hirondelle*).

Evident că spiritul parodic, transformat în viziune asupra lumii, poate răsturna un climat de viață în alt sens. Pînă și refrenul de factură eminesciană, deturnat de Gheorghe Azap de la rosturile sale originare, capătă o funcție ilară. („De-acuma vîntul peregrin, / Stirînd un ritual urît, / Mă tot îngroapă într-un suspin, / Pînă la git, pînă la git” / (*Altă, altă toamnă*).

Investiția artistică a scriitorului într-o literatură de larg consum, care-și aștepta lăutarii, cîntăreții și chitariștii, este foarte mare. Ciudat fel de-a fi are Gheorghe Azap de-a demonstra că este un scriitor adevărat printr-o literatură minoră. Lectura versurilor sale lasă impresia unui proprietar ce se complăce să fie chîrias în casa altuia.

Literatura aceasta de delectare ușor duioasă, cu lacrimi și cu decoruri artificiale, pe care epigramistii și fabulistii contemporani o împing spre o altă moarte sigură, trebuie lăsată în seama celor ce nu pot face altceva.

Inzestrat cu daruri artistice autentice, Gheorghe Azap se cuvine să fie așteptat la sărbătoarea poeziei în costumația sa personală; abia atunci Azapiada va deveni o operă de domeniu trecutului.

- Datează nu de acum 6 milioane de ani, ci cu 3 milioane mai devreme
- S-au pus în evidență noi specii de animale, în premieră pentru aria țării noastre, unele noi pentru Europa.

FASCINAȚIA PALEONTOLOGIEI

Să ne întorcem unde rămasese în articolul de astă-ieri. Acolo, pe șantierul ce a dat la iveală prețioasele însemne ale vieții de dincolo de milenii, lucrurile au intrat în normal. Berzoanele s-au înălțat spre cer iar ceea ce este înfipt în albia de odinioară a Bistriței nu se mai vede. Stația de pompe pentru termocentrala ce se ridică la porțile orașului e gata. În laboratorul sui-generis al profesorului Constantin Șova, din cadrul secției de științele naturii a Complexului muzeal județean, au continuat încă multe vreme lecturile, întrebările, căutările, neliniștile, oscilațiile între certitudini și incertitudini, așteptările... Au continuat migala și strădania de a se recupera, restaura, conserva, inventaria piesă cu piesă, oricât de mică sau oricât de mare, ca și fiecare bulgăre de pământ ce închide în materia lui, ca o scoică prețioasă perla, un semn al neînțelegerii ființelor din vremuri imemorabile. Din când în când, se oprea din lucru pentru a se urca în tren, venind la București. Într-o servietă mare și grea din piele brună, ca a profesorilor de liceu de altădată, purta cite una din relicve, din cele ce se puteau transporta fără să sufere avarii. De la gară, se îndrepta, prin Piața Buzzești, pe strada Frumoasă, spre a urca scara îngustă și tăcută a unui blocușor ce pare mai curind locuința unor bucureșteni de treabă, decât un institut de cercetări. Urca la etajul II, pentru a poposi într-o încăpere-laborator a Institutului de speologie „Emil Racoviță”, unde lucrează, de 30 de ani doi reputați oameni de știință care și-au dedicat viața unei discipline complicate și dificile — paleontologia. Doctorii în biologie, Constantin Rădulescu și Petre Samson, cei mai în măsură să dea răspunsuri despre măsura descoperirii sale.

Oricum, după apariția articolului nostru, profesorul Șova nu s-a mai simțit singur în fața aceluși mesaj tulburător. A aflat, chiar surprins — ca și noi, acum — că viața cea mai îndepărtată a planetei interesează numeroși cercetători, fără a fi specialitatea lor directă și, poate tocmai de aceea, fiindu-le o mare pasiune. A aflat, prin intermediul a două exemplare scrise, prin spiritul lor de colegialitate și generozitate științifică.

„Sint inginer silvic și lucrez la Grădina Botanică din Iași — îi scrie dr. ing. Ionel A. Lupu. Am luat act din revista „Flacăra” nr. 6, despre neașteptatele și valoroasele descoperiri paleontologice din marginea orașului Bacău. Vă felicit din toată inima pentru inițiativa și operativitatea cu care ați demarat, în privința identificării și datării acestor interesante resturi fosile.

Fitopatologia este o mai veche pasiune a mea. Am deja câteva lucrări publicate în legătură cu lemne fosile din Miocenul superior și, respectiv, lemne fosile din Holocen. Încă n-am văzut un lemn din Pliocen. De cîțiva ani lucrez la o metodă de tratare a lemnului fosil după principii din chimie. Inițial am încercat datări de lemne subfosile după metoda lui G. Szőör, prin distrucție termică la derivatograf. Ulterior am întezărit o cale nouă și aștept rezultatele unor verificări în străinătate (Illinois — S.U.A. — și Berlin — R.D.G.).

În consecință, mă ofer să încerc identificarea speciilor lemnoase fosile recoltate de dv. și, respectiv, să încerc datarea acestora...”

„Îndrăzneala de a vă scrie se datorează lui Ionel V. Lupu de la Iași (Grădina Botanică) — mai vechiul și apropiatul meu colaborator în împletirea cercetărilor geomorfologice cu cele paleontologice. Asemenea partenerului ieșean, am sesizat că fauna fosilă de la Bacău, despre care s-a scris recent în „Flacăra”, este însoțită de resturi vegetale. În ce mă privește, aș dori să află adincimea la care s-au identificat fosilele, petrografia profilului deschis și „apartenența” geomorfologică a locului cu pricina (terasă a Bistriței? și ce înălțime are?). Desigur, toate acestea dacă nu

vă stînjenesc activitatea... Sincerere mulțumiri vi le transmit de pe acum, împreună cu o modestă notă despre *Dinotherium giganteum* Kaup (...) care a fost remaniat mult mai la sud de Bacău, în aluviunile unei cîmpii ce-o studiez de îndelungată vreme. Cu bunele gânduri și aleasă stimă, Florin Roman, Focșani“.

Impovărați cu acest gînd al existenței unor asemenea anonimi extraordinari care își dedică viața, modest și tăcut, unor nobile scopuri științifice, pentru știința însăși, și pentru nimic altceva, am deschis, deunăzi, și noi, ușa încăperii-laborator din str. Frumoasă, unde cei doi cercetători, Constantin Rădulescu și Petre Samson, foarte tineri bărbați încă, își consumă pasiunea acelorasi scopuri.

Pretutîndeni — cărți. De la podea pînă în tavan și de jur-împrejurul încăperii. Pe același contur, în fața rafturilor ori printre ele — lazi și cutii, mari și mici, pe mesecle, ca două largi planșete inginerești — alte cutii și cutiute. Lesne de bănuț, sint pline de relicve scoase din sîpetele pămîntului pentru a-i descifra misterul și tainele timpurilor de început, mergînd cît mai adînc spre gene, spre geneza vieții, ca și prin toate etajele ei. O lume fabuloasă ce poate fascina și aprinde imaginația — întocmai ca și cea mai îndrăzneată aventură, spre viitor ori în spațiul cosmic. O lume, chiar mult mai concretă, în descifrarea căreia nu ajung doar pri-

interes de lumea științifică, dat fiind situația ei geografică, o zonă-cheie dintre estul și vestul continentului, între nord și sud, între Asia și Europa. „Ele pot da răspunsuri privind migrațiile faunelor în aproape toate erele geologice, pot clarifica ori întregi explicațiile privind originile unor faune cunoscute mai în vest sau mai în est“. De pildă, în Hațeg, la Crivadia, au dat la iveală resturi de mamifere de epocă Eocenă, printre care un gen și o specie nouă, necunoscute pe teritoriul european, fiind astfel omologate, în tradiția științei, cu numele locului — de *Crivadiatherium*. Faptul atrage atenția specialiștilor francezi și, în urma unei fructuoase colaborări cu o echipă din Montpellier, pun în evidență alte specii ale genului, de asemenea în premieră pentru știință, aparținînd unor mamifere complet dispărute și care, în Europa, nu s-au întîlnit în altă zonă. „Reprezentanții lor mai fiind cunoscuți doar în Egipt și în Asia, pe teritoriul Anatoliei, dar cînd le-am descoperit noi, nu se semnalase prezența lor decât în Egipt. Sint animale care au trăit cu 44-49 de milioane de ani în urmă“. Importanța unor astfel de cercetări nu este, cum s-ar crede doar pur teoretică, nu satisfac doar pura sete de cunoaștere a omului, și nu vizează doar îndestul de controversata problemă a apariției și evoluției vieții pe planeta noastră, este și una aplicativă, de o mare utilitate pentru omul modern aflat în fața dilemelor dezvoltării. Dacă „în ultima vreme, problemele de

boratorul nostru, pentru a stăruia asupra studierii lor, deoarece, presupunem, am putea identifica și alte specii decât cele deja descifrate, precizăm că este o faună ce se situează la baza etajului și reprezintă, în orice caz, prima faună de acest tip descoperită pe teritoriul țării noastre. Este o premieră de invidiat pentru orice muzeu de științele naturii, ceea ce este o mare șansă pentru orașul Bacău. Forme similare de fosile se mai cunosc în Uniunea Sovietică — Ucraina și R.S.S. Moldovenească. Surpriza a fost cu atît mai mare, cînd ne-am dat seama că depășește ca vechime fauna celebră de la Cimișlia, din Basarabia, pusă în lumină de reputatul profesor de la Universitatea din București, I. Simionescu. Fosilele de la Cimișlia reprezintă Meotianul mediu, iar cele de la Bacău — pe cel inferior: S-ar putea chiar să mai avem surprize...”

P.S. — În mod cert, s-au relevat 2 specii de rinocer, dintre care una se semnalează pentru prima oară în România. O formă nouă de *Chilotherium*, un rinocer mai aparte, fără coarne și cu picioarele relativ scurte, semănînd cu hipopotamul, dar să nu vă mire, căci istoria asta străveche are tot felul de curiozități.

— Unde s-au mai găsit, în restul lumii?

C.R. — În estul Europei și în Asia, în special în China, de unde, se pare, a venit spre noi. (Acolo s-au găsit niște resturi extraordinare de frumose). Această expansiune dinspre Asia spre Europa —

Grecia — cum aminteam — exemplarul de la Bacău vine să întregiască și să confirme zona lui de repartiție. De fapt, este o formă care ajunge, pe conturul Mediteranei, pînă în Franța și Spania.

— Să credem, în consecință, într-o similitudine de climat?

P.S. — Nu uitați că sîntem acum 9 milioane de ani. Este o specie care prefera un climat mai cald, o umiditate mai mare, o vegetație mai abundentă. De obicei, pentru determinări mai exacte se fac, concomitent, analize de polen existent în zăcămint, o analiză a sedimentului unde se găsește fosila, ca și a unor plante fosilizate, dar în cazul de față au fost imposibil de efectuat, dat fiind faptul că descoperirea a avut loc întîmplător. Fragmentul de os este însă destul de reprezentativ, așa încît nu comportă dubii.

— Am consemnat în articolul anterior că profesorul Șova a avut șansa să recupereze, și a conservat cu grijă, chiar bucăți de lemn...

P.S. — Dacă li s-au păstrat structurile interne se poate determina, fără dificultate, ce arbori erau.

— Să ne întorcem la Hippation. Cum credeți că arăta și cum vi-l puteți imagina, avînd în mîini un fragment de os nici de 10 centimetri? Pentru noi, profanii, e un total mister.

C.R. — Aici am avut realmente dificultăți, posedînd doar cîteva fragmente de oase ale membrilor, ceea ce a făcut extrem de dificilă identificarea. Spre deosebire de animalul de azi, care este monodactyl, Hipationul vremurilor preistorice este tridactyl, are cite trei degete la picioare. Structurile anatomice sint, de regulă, ori foarte concludente, ori total fără nici o valoare, fără nici un limbaj. De pildă, diafiza unui os la multe grupe de animale rămîne total necaracteristică, poți să ai tone și să nu afli nimic, în schimb, din alte părți ale scheletului este suficient un fragment cît de mic ca să afli totul. Paleontologia nu se poate profesa fără să stăpînești perfect anatomia. Anatomia îți poate demonstra, de exemplu, că de 35 000 de ani încoace, de cînd există Homo sapiens, omul a rămas același ca structură corporală și ca inteligență.

— Ne uluiți, cum să credem asta, cînd avem sub ochi, în realitatea palpabilă, ca și în muzee și biblioteci, impresionante cuceriri ale inteligenței și forței de creație umane?

C.R. — Este un alt termen de referință; ceea ce ne desparte de strămoșul nostru este doar experiența. N-o spunem noi, există în lume destule studii serioase, acoperite de cercetări științifice remarcabile. Dar, să revenim la fosilele de la Bacău. Mai există acolo o formă curioasă, o rudă a girafei, un *girafid* cum se spune în limbajul de specialitate...

P.S. — O formă curioasă pentru că n-avea nici picioarele așa de înalte, nici gîtul atît de lung, ca al girafei din zilele noastre. După fragmentul de tibia găsit s-a putut stabili că ne aflăm în fața unei specii în premieră absolută pentru țara noastră. După cite știm, n-a mai fost semnalată altundeva pînă acum.

— Trăgînd linie peste socotelele dumneavoastră, care v-au răpit, știm, destul timp — și mai știm că le-ați abordat din prietenie pentru naturalistul Constantin Șova, dar credem și din respect pentru știință — iată, s-a conturat o altă colecție în felul ei unică în țară, de fosile, dintr-o foarte îndepărtată eră geologică, Meotianul inferior, cum spuneți. Am înțeles că este un fapt deosebit de important pentru știință. Ce se mai poate afla, odată cu identificarea acestor fosile?

P.S. — Peisajul. Se poate reconstitui un peisaj ce aminteste pe cel de savană, cu porțiuni destul de mari de pădure, cu o vegetație dezvoltată sub un climat temperat cald. Fără îndoială, ne aflăm în fața unei descoperiri valoroase care ne furnizează informații prețioase pentru fauna etajului geologic respectiv, necunoscută încă în țara noastră. Mai poate să fie utilă și în cercetările geologice ale zonei, în vederea stabilirii mai exacte a vîrstei formațiunilor respective.

...Paleontologia, se arată, așadar, o știință mai concretă și cu un rol aplicativ mai pronunțat decât am fi crezut noi, necunoscătorii. Fascinantă, dar nu iluzorie.

CICI IORDACHE-ADAM

Enigmele fosilelor au fost descifrate

ceperea și competența, ci o tenacitate și o forță de renunțare de sine aproape dincolo de limitele omenescului. Cei doi locuitori ai acestui spațiu ciudat — spunem locuitori, căci nu o dată seara îi apucă aici, la mesele de lucru —, Constantin Rădulescu și Petre Samson, ne ajută să ne plasăm în devalorizarea lor aventură, în care, nu o dată au atins vîrfuri, impunîndu-se în paleontologia internațională. Au urmat Biologia și i-au atras, după uriașa umbră a lui Racoviță, cîțiva dintre dascălii lor universitari, oameni de știință remarcabili, printre care prof. dr. Margareta Dumitrescu și prof. dr. Traian Orghidan, nume repute ale școlii românești de speologie. La granița dintre biologie și arheologie, dintre biologie și anatomie, dintre biologie și geologie, paleontologia servește toate aceste științe, aducînd informații inestimabile pentru înțelegerea și reconstituirea evoluției materiei și vieții în Univers. Ei nu au săpat doar în Dobrogea, unde și-au început cariera, în 1956, și unde au dezbălit (în peștera Adam), una din rarele sculpturi antice semănate (Phoibos din Nicomedea), înscrise în toate enciclopediile de finută ale lumii, ci aproape pretutîndeni în țară. În Bazinul dacic — Cîmpia Română, Oltenia, sudul Moldovei —, în Depresiunea Brașovului, pînă la Izvoarele Mureșului, în toate depresiunile intracarpate și în Valea Crișului Alb, sondînd straturile tuturor erelor geologice și punînd în lumină descoperiri paleontologice (și arheologice) de o rară valoare, multe omologate pe plan mondial. De altfel, studiile și descoperirile paleontologice din România sint urmărite cu mult

stratigrafie în mediul continental sint bazate pe studii mamiferelor” iată, acestea pot dezbăli omului unde, în ce straturi geologice, să caute anumite materii prime. Surprinzător, nu-i așa?! „S-a putut clarifica, de pildă, vîrsta geologică a unor formațiuni după stabilirea genului și a speciilor de mamifere aflate în straturile respective“. Trebuie să privim astfel și cu alți ochi munca paleontologilor ce ni s-au putut părea niște „lunatici“ ciudați, desprînși de realitatea și problemele la zi ale omului contemporan. Cînd Rădulescu și Samson se apleacă ani întregi, făcînd sute de măsurători sub lentila microscopului, asupra studiului a 10 000 de oase și resturi de oase, de rozătoare — da, citiți bine, de rozătoare — care, au trăit pe teritoriul țării noastre în ultimii 50 000 de ani, nu o fac de amorul artei. Pe baza lor pot stabili „parametrii climatici ai unei epoci, se pot afla ce temperaturi au fost, ce umiditate în atmosferă și de aici vegetația, preocupările omului etc“. Pare inimaginabil și, totuși, unde imaginația încetează ori nu poate pătrunde, sparge barierele necunoscutului știința...

Deci, prezintă cu adevărat valoare descoperirea cîmîtîrului de oase fosile de la Bacău?

C.R. — În raport cu ceea ce ați scris sint noi surprize. Ați vorbit de o faună Pliocenă și, de fapt, este de vîrstă Miocenă, care se situează la aproximativ 9 milioane de ani în urmă. Ne aflăm, cu 3 milioane de ani mai jos. După materialele pe care le-am reținut încă în la-

România reprezentînd aria cea mai vestică unde s-a consemnat specia pînă azi — ne oferă date pentru a reconstitui întreg cadrul ecologic. E posibil, cercetările noastre continuă (mai avem de efectuat niște măsurători ceva mai migăloase, care cer mult timp), să fim chiar în fața unei specii noi a genului — a șasea, fiind 5 identificate pînă în prezent.

— Asupra celui-alt rinocer aveți certitudini?

P.S. — Fără îndoială, este vorba de un *Aceratherium* destul de răspîndit și reprezentativ pentru estul continentului cît și pentru Asia. E binecunoscut fenomenul; multe specii asiatice au înaintat spre sud-estul european, înseși speciile americane de mamifere au venit încoace tot prin Asia. Chiar și Hipationul, o rudă îndepărtată a calului, tot astfel a ajuns în Europa.

— Tot așteptăm să ne dezbăliți misterul celei mai spectaculoase piese și anume acel splendid conservat maxilar cu dinți uriași, puternici, a cărui fotografie am reprodus-o în articolul precedent. Cui a aparținut?

C.R. — Aaaa... da. E o piesă, într-adevăr extrem de interesantă. Reprezintă un mastodont, dar de alt gen decât s-a bănuț inițial, unul tot în premieră pentru țara noastră. Un *Choerolophodon-pentelici*. (Prima denumire desemnează genul, a doua — specia, și se cheamă astfel, deoarece pentru prima dată a fost semnalat în Grecia). Nu este dintre cei mai mari, are o talie mai modestă, de 2,20 — 2,30 metri înălțime și are o arie de răspîndire, în general, în Balcani. A fost identificat în Uniunea Sovietică, tot în Ucraina, în

TARA MOTILOR, ieșirea din așteptare

O viață întreagă s-a străduit învățătorul Pamfil Albu să strângă zestrea unui muzeu etnografic în satul Lupșa și prin strădania lui a biruit, acest muzeu sătesc este căutat de toți călătorii, de toți aceia ce se arată dornici să afle cum își duceau viața motii al căror nume, în istoria noastră, a făcut ca în tinutul lor, în „țara” lor, fiecare palmă de pământ să-și aibă o legendă. Mai cu seamă de la o vreme încoace, muzeul acesta a strâns în vatra lui o seamă de obiecte și-a alcătuit colecții însemnate iar explicația acestui fapt ar sta nu numai în generozitatea remarcabilă a motilor, a celor ce au făcut donații muzeului, dar și prin mersul vremii ce-a preschimbât într-atât lumea încât multe dintre piesele de muzeu au devenit disponibile, au încetat să mai aibă însușirea utilității zilnice pentru viața casei și-a familiei.

Pe valea Crișului Alb, în toate satele ale căror drumuri duc spre Brad, orașul care și-a cistigat o nouă statură urbană, sau dincolo de muntele Vulcan, la Zlatna și Abrud, sau la Cimpeni, pe valea Arieșului, istoria nouă a strămutat Țara motilor în arcul de lumină al unui orizont ce-a fost o permanentă aspirație în durată mare a istoriei acestei stirpe de români, a acestei ramuri din marea familie a poporului românesc.

În așteptarea, atita amar de vreme, a unor vremuri mai bune, motii și-au alcătuit un adevărat cult al integrității lumii lor. Izolarea „țării” acesteia, despre care s-a vorbit uneori, de înțeles intrucitva prin considerente de geografie fizică, rămâne totuși un adevăr valabil numai pe jumătate și explicația lui reală constă în agresiunile pe care lumea țării motilor a trebuit să le înfrunte. Izolarea a fost doar o consecință a acestor agresiuni, intruziuni și tentative de pătrundere a unor elemente de disoluție pe care lumea țării motilor le-a resimțit ca mortale pentru ființa ei. Inaccessibilitatea „țării de piatră” era doar relativă. Lumea însăși a motilor a fost nevoită să devină inaccesibilă, cu adevărat, și să dobindească țaria pietrei. Or acesta nu e decât un fel de a spune că lumea aceasta își conserva ființa și își apăra, printr-un reflex natural, dreptul la viață. A putut să pară, această țarie a motilor, izolare. Adevărul întreg fiind că motii erau oameni umbrați, cunoscători de lume, și că în drumurile lungi de multe sute de kilometri pe care le străbăteau cu căruțele lor încărcate cu ciubere puteau să observe și să compare starea lumii celei mari cu starea lumii pe care o vedea fiecare din pragul casei lui. Și mai presus de toate, motii au deprins o învățatură de care s-au ținut cu sfințenie: ei au rămas inalterabili ca aurul pe care-l culegeau din adâncul muntelui ca să vină alții și cu zece mâini să li-l smulgă din mână. Mai de preț decât tot aurul din lume fiind libertatea. Iar când a fost nevoie, când nu s-a mai putut altfel, tot ei, motii, au fost aceia care au amintit și altora, de prin împrejurimile muntților lor, acest adevăr în afara căruia încep a se răsuși cărările uitării de sine și ale pierzaniei. N-a mers oare, înaintea focului, cuvântul lui Horea că va arde nu numai curțile nobililor dar și satele care nu se vor ridica odată cu țara? Mai târziu, la

1848, când s-au adunat lângă Cimpeni spre a alcătui oastea lui Iancu, ei și-au asumat încă o dată destinul pe care Octavian Goga îl comenta astfel: „Motii apar cu o prerogativă specială în istoria noastră. Cind tot Ardealul se legăna în tânguire neputincioasă, ei ne-au învățat mai întâi să plătim cu singe, nu cu lacrimi, ei au introdus virtutele războinice pe un pământ biruit, ei reprezintă acțiunea într-o lume coplesită de visare mistică”. Destinul lor a fost, de fapt, un destin tragic pentru că el s-a împlinit prin jertfă. Iar învățatura ce se desprinde din acțiunea motilor în istoria noastră este una eliberatoare, de încredere nestrămutată în puterea marii familii românești de a-și cuceri deplinătatea dreptului său la viață pe un pământ moștenit.

După ce la 1918 a bătut ceasul prin care s-a împlinit „menirea de a fi împreună a poporului românesc”, istoria Țării de piatră ia alt curs și după puterea de-a faptului a timpului și-a omenilor se înreziștează elemente de progres cert, chiar dacă ritmurile acestui progres nu erau pe măsura năzuinței oamenilor. De mai multe ori, memoriile venite din partea motilor au fost soluționate la București fără o cercetare prealabilă. Un vagon de făină sau mălai trimis în gara Cimpeni pentru cutare sat din care venea un astfel de memoriu prin care se cerea ajutor nici nu era o faptă pentru care să se impună vreo cercetare prealabilă. Însă oricât de grațios ar fi un

insumind aproape 1 000 de apartamente, ceea ce, păstrind proporțiile, înseamnă destul de mult, fiindcă numărul total al locuitorilor acestui oraș nu trece de 10 000. Iar ridicarea de la un timp încoace a unor construcții cu sarpante și acoperișuri din țigla a plecat din credința că orașul trebuie să arate și frumos, pe măsură ce se înnoiește. Aceasta fiind ambiția tuturor, de altfel, după cum ne spunea Doina Căbulea, președinta Consiliului orășenesc al F.D.U.S., sau Olimpia Mates, președinta Comitetului orășenesc al O.D.U.S., iar această ambiție e lesne de întrevăzută și în faptul că valoarea lucrărilor de înfrumusețare și gospodărire executate prin contribuția oamenilor se apropie, într-un an, de 25 milioane de lei. Oamenii își iubesc orașul și nu uită că pentru a face să progreseze și această parte a țării au fost alocate multe miliarde de lei. Chiar pe locul unde s-a adunat oastea lui Iancu, mai sus de Cimpeni cu vreo doi kilometri, pe Arieș, a fost înălțat un baraj impunător. Prin lacul de acumulare format aici se va asigura un debit constant râului iar localitățile aflate în aval vor fi ferite de primejdia inundațiilor. Debitul constant al Arieșului fiind de însemnătate deosebită nu numai pentru alimentarea cu apă a orașului Cimpeni ci și a Combinatului minier Rosia-Poieni, lucrare de proporții vaste, care a generat în această zonă transformări spectaculoase nu numai ale peisajului natural dar și în viața

Deciziile pentru trecerea în circuitul economiei și a zăcămintelor sărace în conținuturi, cu condiții mai dificile de exploatare s-au conturat în țara noastră mult înaintea altor țări. Modificarea structurii producției de energie electrică, în care ponderea cărbunelui a crescut de la 40 la 60 la sută, dublarea necesarului acesteia au adus schimbări profunde în modul de rezolvare a problemei energiei, care au necesitat eforturi umane și financiare deosebite. S-a dat o bătălie pe mai multe fronturi deodată, o bătălie din care toată lumea a avut de cistigat și care a dus la emanciparea unor întregi zone geografice. Descoperirea de noi surse minerale, efectuarea lucrărilor geologice pentru deschiderea de lucrări miniere, trecerea rezervelor în circuitul economic, crearea unor industrii de prelucrare a zăcămintelor au operat mutații importante în primul rând în viața oamenilor, a acelora care prin munca lor de zi cu zi asigură dinamica dezvoltării producției, adică mersul nostru înainte.

Baia Mare, polimetalice tot din aceeași zonă și care pe lângă cupru, plumb și zinc conțin aur, argint și sulf sint exploatare deși unele calcule de început le situau în zona unei rentabilități scăzute. Găsirea unor tehnologii noi, perfecționarea celor existente au dus la creșterea randamentului de extracție. Tehnologia nouă de flotație selectivă colectivă poartă semnătura cercetătorilor români. Mecanizarea și metodele de exploatare de mare productivitate au dus la reducerea costurilor de producție.

Industria de exploatare și prelucrare, de preparare a cărbunilor și a minereurilor au adus după sine dezvoltarea economică a unor întregi zone geografice. Fiecare exploatare minieră din Valea Jiului a devenit un oraș: Valea de Brazi, Lonea, Urlicani, Paroșeni. Au apărut pe harta țării orașe noi ca Rovinari și Motru, în Carpații Orientali, Baia Borșa și Leșul Ursului. În Munții Apuseni, Roșia Poieni. Vechi centre miniere ca Abrud și Brad au renăscut la o viață nouă. Putem spune că Anima este astăzi un oraș nou. Noul oraș Orșova

Dezvoltarea generează dezvoltare

CARPAȚII piscurile cutezantei noastre

act de bunăvoință din partea cuiva, el îți aduce o bucurie pentru moment, fără a fi în stare să-ți schimbe cu adevărat viața. Cu dorul unei astfel de schimbări, neapărat în bine, motii aveau să-și ducă zilele încă o vreme, până nu chiar cu multă ani în urmă, cind însăși „conducerea țării”, cum spun ei protocolar, a venit aici, la ei acasă.

Vizita secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a prilejuit un dialog dintre cele mai rodnice cu obiecta de pe valea Arieșului iar măsurile stabilite atunci au devenit între timp argumente ale unei dezvoltări de-a dreptul spectaculoase în acest ținut. Nu există comună pe valea Arieșului sau pe valea Crișului Alb care să nu aibă școală nouă ori dispensar uman și veterinar sau magazin iar în apropierea întreprinderii de prelucrare a lemnului, tot în Cimpeni, ca urmare a indicației tovarășului Nicolae Ceaușescu de a se asigura locuri de muncă și pentru soțiile și fiicele motilor, a fost ridicată în urmă cu șapte ani o modernă întreprindere de tricotaje. Numai în această întreprindere lucrează peste 1 700 de femei iar produsele fabricate aici aparțin unor categorii superioare de calitate, ceea ce reprezintă dovada unei îndemnări deprinse rapid și face explicabilă, bunăoară, performanța unei muncitoare ca Maria Barb de a cistiga locul al doilea pe țară la un concurs de măiestrie profesională. Într-o margine a orașului s-a construit în ultimii ani un cartier de blocuri

motilor. Sosele noi, case noi, întreprinderi și instituții noi, unde lucrează oameni cu o seamă de meserii de care pină nu demult nu se stia decit din auzite prin părțile locului, toate acestea alcătuiesc, de fapt, o lume nouă, plină de dinamism și varietate, o lume în care farmecul vechi al Țării Motilor nu s-a pierdut nicidecum ci dimpotrivă, el este pus în lumină permanent prin lucrarea oamenilor și vremurilor noi. Dar nimeni, bunăoară, nu stă să-și mai înalte case după tipicul vechi, cu ferestre cu palma. Casele noi sint spațioase, au mai multe încăperi și au ferestre mari în care primesc lumina soarelui. Și chiar sint, multe dintre ele, case după care s-ar putea spune că se învîrte soarele. Sint case lingă al căror prag nu mai are de ce să se culce sărăcia, asemenea unui ciine credincios, de care omul avea să se împiedice toată ziua. Și dintre exemplele din care s-ar putea intelege bunăstarea acestei lumi, ne-ar plăcea să ne oprim asupra unuia care nu e, în mod sigur, cel mai spectaculos, asta neînsemnind că nu este esențial: nu există comună în care să nu se fi construit, în anii din urmă, o brutărie. Aceste clădiri nu schimbă radical tabloul geografic, se intelege, dar prin ele s-a schimbat radical viața oamenilor acestora despre care nimeni n-ar putea pretinde că-i cunoaste dacă nu stie cit erau ei nevoiți să alerge după o bucată de piine.

DUMITRU ELIADE ■

În ultimii 15 ani, cel mai mare și important bazin carbonifer al țării a devenit Olpenia prin carierele de suprafață de la Rovinari și minele de la Motru. În anul 1990, din necesarul de 117 milioane tone de cărbune necesar economiei naționale, 90 milioane de tone vor fi asigurate de lignitul de Rovinari și Motru. Vechiul bazin carbonifer din Valea Jiului a devenit centrul de prelucrare a cărbunilor pentru cocsificare și pentru termocentrale. Să mai amintim carierele din Mehedintți, din Munții Semenicului, mina de lignit de calitate superioară de la Voivozi, minele din Valea Jiului de lignit 1400 Kcal pe kilogram, exploatarea șisturilor bituminoase de la Anina, cu o putere calorică doar de 1000-1200 Kcal pe kilogram arată că politica economică în acest domeniu nu urmărește doar o economicitate de moment, ci una de perspectivă care vizează asigurarea independenței energetice a țării. Sisturile bituminoase, printr-o prelucrare adecvată, prin îmbogățire pină la nivelul lignitului inferior, prin creșterea puterii calorice pină la 1400 Kcal pe kilogram se dovedesc un combustibil util și eficient. În plus conține silice, siderit și silocați, care prin prelucrările puse la punct de cercetarea românească pot fi valorificate.

Aceleași lucruri se pot spune și despre minereuri. Zăcămintele de cuprifere din Carpații Orientali, Banat și Munții Apuseni, de plumb și zinc de la

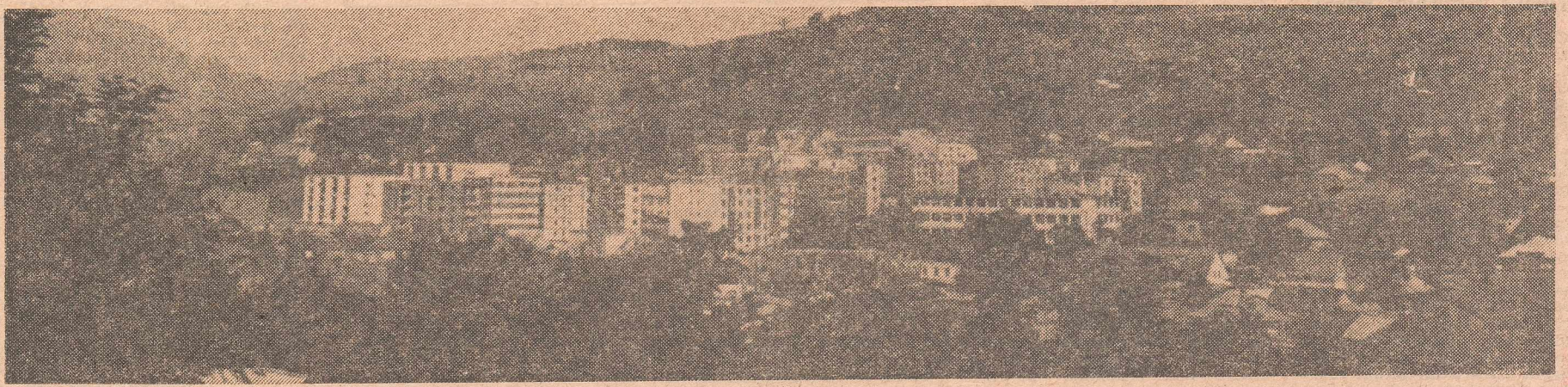
își datorește existența și activității de minerit din zonă. Moldova Nouă s-a ridicat din temelii în ultimii 15 ani. Înființarea lui s-a decis odată cu atacarea zăcămintelor cuprifere din vecinătate și a construcției uzinei de preparare pentru minereurile scoase din subteran sau banafitele exploatare la suprafață.

Uzinele de preparare din apropierea zăcămintelor sint deservite de sute sau mii de oameni. Pe lângă ele au fost înființate unități productive pentru industria ușoară, unde lucrează soțiile minerilor. Pentru oamenii muncii din aceste noi centre s-au construit apartamente de locuințe, grădinițe, școli, licee de specialitate, magazine, policlinici și spitale moderne. Civilizația a pătruns în zone care păreau că nu se bucură de nici o perspectivă.

Uzinele de preparare și prelucrare au nevoie de apă industrială în cantități mari. S-au construit prize de apă, baraje, ceea ce a avut ca urmare regularizarea unor riuri și torenți. O grijă deosebită a fost acordată mediului înconjurător. Cercetările din ce în ce mai asidue din acest domeniu au dus la depoluarea apelor reziduale prin îndepărtarea elementelor nocive date de reactivii de flotație, prin introducerea unor filtre din ce în ce mai perfecționate de reținere a elementelor poluante.

Descoperirea și exploatarea zăcămintelor noi, cit și acordarea de noi valențe celor tradiționale, atit de necesare dezvoltării industriei au generat dezvoltare pe multiple planuri, economic și cultural, au dus la crearea unor noi locuri de muncă, la creșterea calității vieții.

OPREA GEORGESCU ■

Un mare voievod — personaj dramatic

„Nădejdea-n biruință“

„Părinți ai patriei“

Încă de la începutul nașterii sale ca gen de sine stătător, teatrul românesc a vădit o înclinare deosebită spre piesa cu motivație istorică. Insuși actul său de naștere, cu drama de colegiu **Occisio Gregorii in Moldavia Vodae** tragedice expresivă, adică **Uciderea lui Grigorie Vodă în Moldova expusă în formă de piesă de teatru**, datorată unui intelectual sau alumn român din jurul anilor 1777—1778, când a avut loc evenimentul, poartă însemnele unei intime adeviziuni la istorie, prin relatarea unor întâmplări cu valoare extraordinară consumate de curind, ca acelea legate de mazierea și uciderea domnului moldovean Grigorie Ghica. Mai târziu, în epoca de consolidare a literaturii române din perioada pașoptistă și post-pașoptistă, teatrul național face apel la marile figuri ale trecutului și istoriei patriei spre a sluji ideilor de libertate, unitate și independență națională care animau intelectualitatea și masele largi românești luptătoare, în efortul lor pentru Unirea Principatelor și a cuceririi independenței naționale. Marii voievozi și domnitori din trecut sunt invocați și evocați ca adevărați „părinți ai patriei“, embleme port-drapel, idei-fortă capabile de a face școală politică și a determina o resurrecție în sens național. Un Mircea, Ștefan, Mihai sunt mereu prezenți în arsenalul ideologic al vremii, în poezia agitatorică și pe teme naționale. Marseilleza revoluției de la 1848, celebra **Deșteaptă-te române!** a lui Andrei Mureșanu, vorbea de „Mihai, Ștefan, Corvine“ și de strănepoții care „Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine“ sunt gata să se arunce în luptă pentru libertatea mult visată. Același ideal național înalt traversează și drama romantică de tipul **Despot vodă** de Vasile Alecsandri, **Răzvan și Vidra** de Hașdeu sau **Gaspar Grațiani** de Ioan Slavici. Dar adevăratul model al genului îl atinge capodopera lui Delavrancea **Apus de soare**, concepută sub formă de trilogie, precum și robusta construcție a lui Alexandru Davila **Vlaicu Vodă**, care rămân, de departe, cele mai izbutite creații ale teatrului românesc de inspirație istorică, cele mai jucate și mai aplaudate piese românești pînă la primul război mondial.

Dacă prima dintre acestea, trilogia lui Delavrancea **Apus de soare**, își fixa obiectivul asupra epocii de glorie și de virtuți militare a lui Ștefan cel Mare și a urmașilor săi Ștefăniță și Petru Rareș, Al. Davila își propune să reinvie timpii de glorie din vremea lui Mircea cel Mare, propunându-și să realizeze o trilogie cu titlul **Mircea**, ce ar fi avut drept obiectiv eulogiul unui alt moment important din istoria patriei, acela al opririi expansiunii otomane dincoace de Dunăre, prin bătăliile purtate de marele strateg la Nicopole și Rovine, prin consolidarea statului centralizat muntean și a armatei naționale. Trilogia ar fi urmat să cuprindă o jumătate de secol din istoria Munteniei, începînd cu anul 1370, reunind domniile lui Vlaicu Vodă, Dan Vodă și Mircea cel Mare. Din acest vast proiect autorul n-a realizat decît prima piesă **Vlaicu-Vodă**, publicată în 1902, și jucată de atunci fără întrerupere în teatrul românesc, căci ea s-a impus de la început în conștiința publicului și a criticii ca una dintre realizările noastre remarcabile pe acest teren.

Figura viitorului domn

Cu toate că piesa are în prim plan figura lui Vlaicu, personajul central al trilogiei, Mircea cel Mare apare încă de aici foarte bine conturat. Am îndrăzni să avansăm chiar ideea că în ciuda titlului și a conflictului principal dintre Vlaicu și Doamna Clara, piesa este dominată de figura viitorului domn Mircea, căruia i se consacră spațiul cel mai extins în economia textului. Interesul pentru această vie personalitate istorică este explicabil și în această direcție există cîteva „modele“ sau antecedente de a veritabilă capacitate de atracție. Una dintre acestea o constituia desigur celebra **Scri-soare a III-a** a lui Mihai Eminescu, în versul de magie ca-

dențe al căruia ne apărea un Mircea mai puțin legendar, ci mai degrabă ca o umanitate românească emblematică, edificată pe calitățile tradiționale ale românului: simplitatea și omenia. Acel „bătrîn atît de simplu, după vorbă, după port“ era intruchiparea unei mari înțelepciuni și energii, a acelei demnități românești tradiționale care prin autoritatea gestului său pune în gravă dificultate învingerea războinică a sumeului și imprudentului Baiazid. La rîndul său, Bolintineanu ne dăduse în **Mircea** și solii imaginea unui voievod abil și bun diplomat, în timp ce Gr. Alexandrescu în **Umbra lui Mircea la Cozia** apăsase pe eroismul, vitejia și gloria ce-i aureolau numele.

Tinăr și viitoros

În opoziție cu aceste „patern“uri fixate de ei, piesa lui Al. Davila acreditează imaginea unui Mircea tinăr, viitoros, imprevizibil, în parte contrazicînd-o pe aceea cu care ne obișnuisem deja, căci tinărul Mircea ne apare aici condus mai mult de sentiment decît de rațiune. Sint, ca să zicem așa, „anii de formație“ ai tinărului voievod, cînd personalitatea sa nu e încă definitiv fixată și cînd nu toate impulsurile firii sale ardente sint dominate de rațiune. Între chemarea inimii și cea a datoriei, el lasă încă o oarecare marjă de execuție, pe care o exploatează cu abilitate unii dintre cei prinși în vîlmășagul luptei pentru putere. Dar ochiul atent al unchiului său, în aparență slab dar în realitate dibaciul Vlaicu, îl urmărește de aproape, veghindu-i cu încredere pașii. Conflictul dintre tinerețea, exuberanța, exaltarea și chiar capriciile adolescenței intruchipate de cel cîntî și incetineala rostuită, deghizată, calculată și oarecum derutantă a celui din urmă, nu întirzie să apară. Ea debutează mai întîi în plan sentimental, ca să treacă apoi și în cel politic. Izvorul neînțelegerilor pornește de la tinăra și fermecătoare Anța, sora domnului, pe care Mircea o iubește cu pasiune. La rîndul ei tinăra fată are convingerea că destinul său nu poate fi conceput decît alături de cel pe care-l iubește și căruia i s-a devotat. Căci tinărul Basarab e, așa-cum îl caracterizează grupul boierilor conduși de moldoveanul Groza, „bun, drept, curajos, viteaz, înțelept, frumos“. Pentru aceste calități, unanim recunoscute, ei propun tinărului eroana Moldovei, aflată în acel moment în posesia unui domoale și nesigur. Pentru a-și păstra dragostea Ancăi, Mircea refuză cu demnitate invitația de a pleca cu ei în Moldova și deci alternativa unei domnii. Cei doi își împărtășesc, într-o scenă de mare frumusețe dramatică („Stă-mi aproape, mai aproape draga mea, / Inima-mi să te-nțăsoare cu iubirea ce e-n ea“), dragostea și încrederea reciprocă și viitorul pare să le suridă cu toate bucuriile lui. Iată însă că se ivește ceva neprevăzut. În cumpăna dintre politica trădătoare și aservită a Clarei și aceea dusă în folosul țării de către domn, drama afectivă a lui Mircea e exploatăată de Clara în beneficiul propriu. Avînd în vedere prestigiul de care se bucura tinărul voievod, Doamna Clara, mama vitregă a lui Vlaicu, intenționează să-l opună pe acesta domnului. Ea îi dă binecuvîntarea în căsătorie cu Anca, iar acesta acceptă, în consecință, propunerea făcută de boierii lui Groza. Nu e însă de acord cu fuga lor, căci interesele țării îi cer să rămînă aici:

„Dar nu eu! Un glas în mine îmi șoptește datoria și-acel glas ce se aude de-orce suflet — e mîndria! Și mîndria poruncește celor ce-o aud cu dor Să privească-n față moartea, cînd în joc e țara lor“.

Acum intervine din nou Doamna Clara care aduce vestea că Anca va fi dată unui străin, sîrbului Simeon Stareț. Ea propune lui Mircea mîna Ancăi și tronul lui Vlaicu. Mircea se lasă o clipă ademenit, dar cîntea îl împiedică să accepte metodele brutale ale Doamnei („Doamnă gata sint să mor / Dar nu vreau nici ferire, nici domnia pe-un omor“).

În această situație, Doamna încearcă singură răzbunarea și uciderea lui Vodă. Planul ei eșuează însă și domnul îi dă pe față, înaintea curții, toate ucneltirile. Clara este anihilată și scoasă din competiție. Iată însă că în fața iminentei căsătorii cu sîrbul Simeon Stareț, Anca îi propune lui Mircea fuga. De data aceasta el acceptă, dar planul lor este dejucat de pir-călab. Mircea este gata acum să-și apere dragostea și onoarea ucigîndu-l pe Vodă. Pumnalul său nu-și nimereste însă ținta, căci e ucis Grue, omul

trup și suflet cauzei apărării și înălțării țării sale și înțelege că politica lui Vlaicu e realistă și clarvăzătoare. Socotindu-și-l drept urmaș la tron, Vlaicu îl numește în locul lui Grue, ca mîna sa dreaptă, spre deplina satisfacție a boierilor și a poporului.

Piesa lui Davila dispune de o construcție scenică riguroasă, de un ritm alert și incitant și ofră personajelor un cadru adecvat de manifestare. Posezînd numeroase calități artistice, piesa vădește totodată o bună cunoaștere a legilor sce-

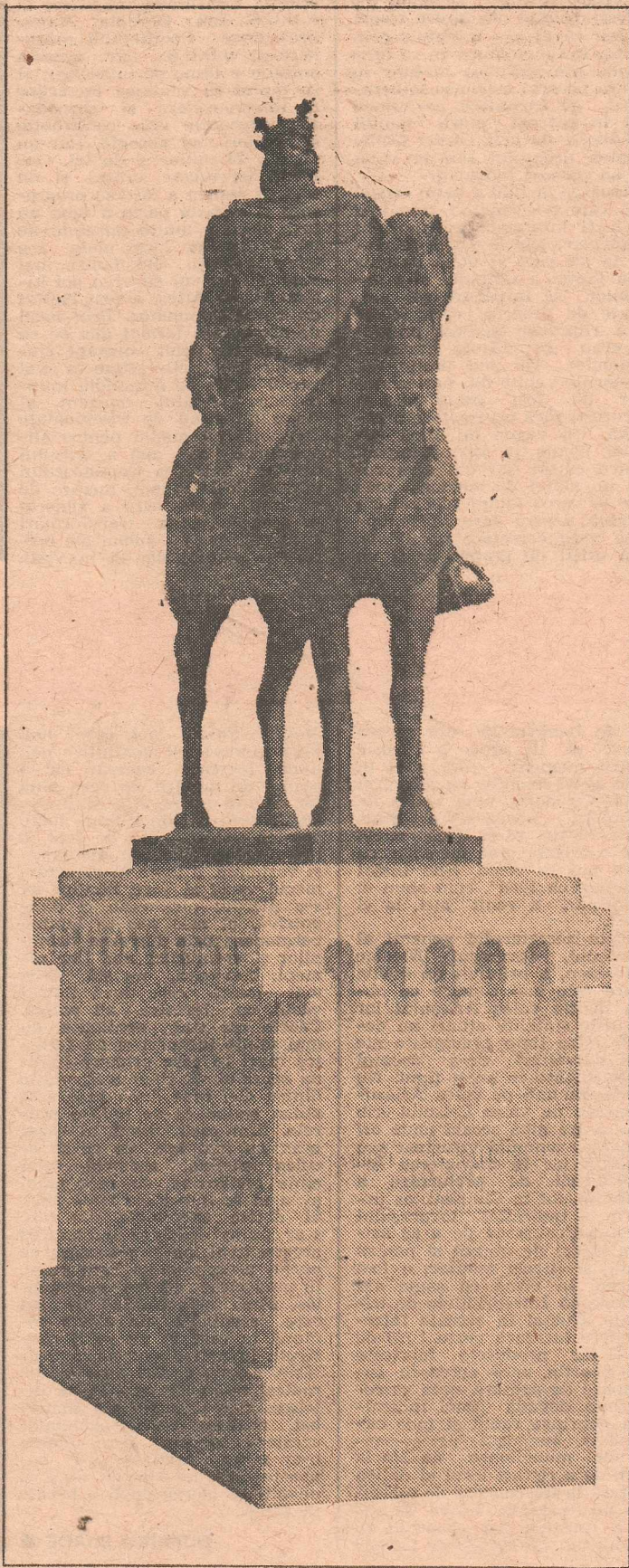
și spiritul documentelor. Conflictul e bine ales și insistă pe o altă componentă a personalității politice a lui Mircea, aceea de strateg, de excelent diplomat. Mircea se află acum la vîrsta deplinei maturități creatoare, după o domnie destoinică de peste douăzeci de ani, timp în care a condus țara cu viteză dar și cu înțelepciune, reușind s-o mențină neafîrnată. Își dă însă seama că în jocul forțelor politice europene, puterea turcească, mereu în creștere, nu va putea fi oprită din drumul expansiunii ei amenințătoare de o Europă divizată și slăbită de lupte interne. În această situație, în care Papa e prezent doar cu promisiuni, regele Ungariei cu ajutorare simbolice, iar Veneția cu strategeme înșelătoare, Mircea nu se poate sprijini decît pe forțele sale proprii, evident insuficiente spre a stăvili puhoiul turcesc. Politica chibzuită, de conservare a ființei naționale, pe care o dusese și pînă atunci îl determină la o ultimă și grea încercare: aceea de a se alia temporar cu dușmanul. Ca și Vlaicu, el pregătește mai întîi cu abilitate terenul în interior, asociindu-și-l la domnie pe fiul său Mihail, căci soția, de neam străin, îi e mereu potrivnică. Apoi, tot ca Vlaicu, pune la cale o alianță cu Ștefan al Serbiei, și promite pe fiica sa Arina unui străin, viitorul sultan Musa Celebi. Cu ajutorul devotatei Vișa, cu care are un fiu nelegitim, și al căpitănilor Vilcu, Radu, Roman, al spătarului Sin, curtea se transformă într-o adevărată tabără militară, de unde merg și vin necentenți solii, se propun și se desfac alianțe, tratate. Oamenii săi bat continuu drumul celor patru zări, spre Moldova, Polonia, Veneția, Ungaria, Rim, Serbia, Turcia.

Vremea cancelariei

Domnul e înainte de toate un strateg, un diplomat abil și versat, vremea bătațiilor a trecut, acum e vremea cancelariei, a aranjamentelor de culise, a încheierii tratatelor, căci „E mult mai ușor să cîștigi zece victorii pe cîmpul de luptă, decît să faci o pace fără vărsare de sînge“. Nu scapă din vedere că are și dușmani fanatici, ca vărul său Ioan sau ca pater Francisc, episcopul catolic de Argeș, urzînd mereu intrigi sau punînd la cale trădări. Fără să se impiedice de ele, voievodul fîntește mai departe și planul său de a-l pune pe tronul sultanilor pe aliatul său Musa se împlinește. Fără să pregete domnul își sacrifică fiica, pe Arina, pecetluînd prin aceasta o alianță politică. Dar iată că Musa îl trădează, soția sa Mara pleacă în Ungaria să se pună la adăpost, vrînd să-l ia și pe Mihail. Domnul nu-și pierde cumpătul, ci pregătindu-se de luptă, își va apăra din nou hotarele țării, alături de sîrbi și bulgari și de poporul care îl urmează, căci vede în el chezașia dorințelor și împlinirilor lui (personajul Fierarul). Musa se întoarce învins și pocăit, dar Mircea îi oferă magnanim viața, ca pedeapsă pentru cînoșenia sa. Idealul său va rămîne păstrarea libertății și ființei naționale, căci „Libertatea e singura măsură cu care se cîntărește viitorul unei țări“. Realizarea păcii cu Turcia și ferirea poporului său de la distrugere va rămîne principalul deziderat al politicii sale și pînă la urmă va reuși să-l realizeze. Tirada finală e un fel de testament pe care-l lasă națiunii: „Pămîntul se va cutremura încă multă vreme sub copitele cailor și cerul va fi sfîșiat de săgețile arcașilor ei. Fie ca singele vărsat să-l soarbă pămîntul în adîncul lui pentru aducere aminte. Cîndva, vom fi însetați de trecutul nostru și vom săpa în adîncuri pînă vom da de izvoarele începuturilor. Și atunci vom înțelege că o zi e tot atît de mare cît un veac și un veac e prea mic pentru un viitor. Stringeți acești ani de libertate cîștigată și veți avea dreptul, mai tîrziu, peste veacuri, să cereți libertatea ca cel mai mare drept al vostru“.

Sint cuvinte, cărora, acum la sărbătorirea a 600 de ani de la urcarea pe tron a marelui Voievod, le simțim pe deplin valabilitatea.

MIRCEA POPA ■

de încredere al domnului. Mărinimos, Vlaicu își dă seama de rătăcirea lui Mircea și îl iartă, nu înainte de a-i desluși adevărata cauză careia el trebuie să se consacre:

„Chinuri!... Dar privește sînul bieteii noastre de moșii Numără, de poți, pe dînsul Urmele de vrăjmășii, Prin palaturi, prin colibe, jos, la șesuri, sus la munte! Și de cînd această țară nu e... vai! decît un rug Unde mucenicii noștri-și lasă vîlaga și nădejdea-n biruință!“.

Pentru cauza țării

Trezit la realitate, Mircea e din nou gata să se dăruie cu

nei, situații bine rezolvate din punct de vedere dramatic, replici inteligente, tirade expresive, iar sinuosul drum al conțurării personalității politice a lui Mircea e admirabil reliefat.

O viziune modernă

Mai recent figura lui Mircea voievod este reiterată în drama istorică modernă de piesa lui Dan Tărchiță, **Io, Mircea Voievod**, apărută în volum în 1971. Scrisă în zilele noastre, ea valorifică un subiect bogat și generos, o tradiție istorică plină de semnificații patriotice, a-dînci, respectînd adevărul istoric

atelier literar

G. Dumitrescu

A. Valoni : Un soi de astenie își prelungește efectele. Interesant, doar „Mă indoiesc“.

V. Dănescu : Cu puține excepții, în care mijeste un început de lirism („Numărătoare inversă“, „Portret-robot“, și alte câteva), paginile rămân în limitele unei versificări modeste, convenționale. Să mai vedem, totuși, și altele.

P. Tufan : Versificări de reală acuratețe și îndeminare, care nu ies, însă, din făgăsele convenționale, școlărești, atât în expresie, cât și în semnificație. Și totuși, uneori, condeiul (chiar sub inerția cadentelor limitative) lasă impresia de a fi în stare de mai mult. Vom vedea, în continuare,

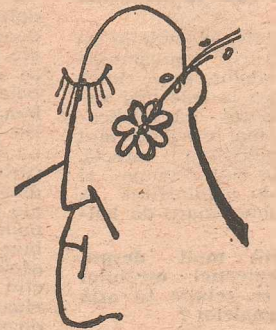
A. Făchescu : Rubrica noastră este destinată exclusiv tinerilor debutanți în poezie. Articolele dv. trebuie prezentate presei locale, pentru care eventual ar putea prezenta interes.

Mara M. : Întrebarea dv. arată că nu prea citiți, lectura fiind singurul criteriu de comparație. Dacă dv. continuați să vă citiți și să vă admirați propriile scrieri, nu veți reuși niciodată să depășiți acest nivel naiv și stingaci la care vă aflați. Luați, de pildă, poezia „Dacă“ : „Dacă viermii nu și-ar face cuib / în

mijlocul merelor, / merele nu s-ar strica“ etc. — urmează alte câteva banalități puerile de același calibru. Iată, deci, răspunsul la întrebarea dv. (Mai frumoasă, dacă e vorba, e descrierea gutuiului și a grădinii, din scrisoare !...).

C. Ionescu : Mai puțină vervă ca de obicei, mai multe alunecări spre locul comun, mai multă cadentă în gol. (Retrimiteți, dactil).

N. Simona : Nu se văd încă progresele hotărâtoare, dar promisiunile nu

lipsește nici acum : „Tu“, „Prezență“, „Fragment de eternitate“ (care trebuie bătute la mașină și retrimise).

Emil Lungu : Se simte pe alocuri o vagă adiere de poezie. Dar textele

sînt nemaipomenit de agramate („cea fost și cea rămas“, „pumnii... absoarbe“, „Ale iubiri“, „raza... la părăsit“, „sufletul... la așezat“, „dizolvă pe Clio“ etc.). Reveniți numai după ce veți stăpîni ca lumea ortografia.

C. Vana : „Sună“ ceva în unele pagini („Poate e nevoie, perechi“, mai cu seamă), dar versificația e greoaie, scrisă, bolovănoasă, lipsită de fluentă și de frează. Poate că lipsește exercițiul, obișnuința... Vom mai vedea, poate.

A. Ploșcaru : Poezia cutreieră cu destulă dezvoltare paginile dv., deși respirația e încă precipitată și sfiala n-a fost cu totul invinsă. Dar „fîntă“ e convingătoare și perspectivele bune : „Crini ucigă“, „Împăcare“, „Memorie“, „Devenire“ și altele (mai mult sau mai puțin).

Ionifă Gh., M. Ceacu, Ado-Iași („Vreau să uit“), H. Mecrea, Mariana Postelnicu, Mălina Nicodim, Bogdan Dobrescu, V. Bordianu, Mireio, Ad. Vlăi, Gb. Maței, Mona Sava, F. Popoiu, V. Dănășel, G. Dinculescu (e prea devreme !): Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Iubire

Am făcut disecția sentimentului care se cuibărise în sufletul meu.

Totul era aproape cum îmi imaginamem
Totul era o turbure lavă.

Nu mai un fir subțire,
un fir de lumină ?
un fir de argint ?
părea că ar fi cusut ceva de altceva,
sugera că a prins pe cineva
de altceva
cu fragila sa prelingere.
Nu mai un ris
și numai un plins.
Luminate de o fantă de lumină
câpruie.

Nu mai o mîngiere ciungă,
nu mai o mîngiere mută,
nu mai o mîngiere a nîmănu.
O mîngiere care dorea să fie
și ea mîngiată.

NONA TROC

Poezie

Dacă ai avea strălucirea acestui obiect,
luciditatea sa fără umbre,
dacă regretele tale ar fi împliniri

dacă puterea nu s-ar risipi în concesii
de silabe,
fără cuvinte,
obiect plutitor, oglindă de umbre,
oh cîntec

tu începi mereu,
te rostogolești cu aura fierbinte.
Seriu, căldura se deplasează spre tine.
Gînd, iubește tu
ceea ce eu am uitat
împacă trecutul meu,
treci cu degetele peste buzele umbrei
îmbrățișează

ceea ce eu nu am putut, nu am vrut,
nu am încercat.
Oh inimă imaginară !
Fii generoasă cu timpul.
Răscumpără-mă cu alt preț.
Renașteri odihnite într-un vers.
Tu ești în mine mai mult decît sint.

IONI PLEȘA

lecția de ereditate

Acum trebuie neapărat să se împlină ceva
momentul pulsează ca un metal orbitor

fruntea poartă cu resemnare coroana
de spini a retoricii

(în intervalul dintre titlu și primul vers
e vreme destulă să uiți convingeri optime
teme majore
sfîrșind lamentabil în faptele altei lumi)

de aici începe zona nepăzită
memoria cabrată sub o nuia de fosfor
prudența sub tensiune reflexe amorsate
imaginația împinsă ușor pînă la semnul
cu creță

îți etalezi îndeminarea minuind clipa
de maximă luciditate
un tremur imperceptibil pe frînghia
întinsă între acum și atunci
curaj curaj aruncă-ți singur bucala
de zahăr

printr-o impecabilă caligrafie
a îmbăbătării
descrescendo aproape șuierător
deasupra unui adevăr teribil

(nici o recompensă nu îmbie
nici o molestare nu mai planează
cîndva inventai cu ușurință soluții
de echilibru mitologii
chiar lacrima asortată la culoarea ochilor)

după atitea afronturi și reprimări
scrie poemul care se traduce singur
în toate limbile
face piața menajul aduce ceaiul la pat
poemul în măsură să renască din propria
cenușă

învață cum se împlinesc poemul care
astîmpără foamea și setea
care alină durerea și ține de cald
rotunjind în isare taină
pîntecul poemului care poate naște însuși
alte poeme.

COSTIN GRIGORAS

Absență

Te aud plecînd din tot
Ce ne-a legat.

Îmi rămîne sufletul
Fără contur,
Moale și veșted

Ca o mînușă
Din care a plecat
Mina. Te aud
Din lacrimă.

CARMEN POPOVICI

Gala filmului cu tematică pentru tineret,
Costinești '86

Valoare și angajare

(Urmare din pag. 9)

parte a caracterizat aproape fără excepție grupajul filmelor din această Gală. O notă aparte aduc Al patrulea gard lingă debarcader (regia, Cristiana Nicolae, scenariul, Nicolae Cristache) și Promisiuni (regia, Elisabeta Bostan, scenariul, Vasilica Istrate), două filme de mare sinceritate, apreciate ca atare de public și care în plus au riscat și distribuirea unor amatori (copii), în ambele cazuri cu efect înviorător.

De o primire specială din partea publicului s-a bucurat filmul lui Sergiu Nicolaescu, Noi, cei din linia întâi (scenariul, Titus Popovici). Profesionalismul execuției, coerența epicii cinematografice și anvergura emoțională a unor partituri actoricești l-au transformat și aici, la Costinești, într-un succes incontestabil (evident, nescutit, în cadrul discuțiilor cu spectatorii, de unele observații aproape malicioase). N-a scăpat publicului și specialiștilor prezenți în Gală o anume monotonie tematică (trei filme despre agronomie), precum și reprezentarea insuficientă a ceea ce s-ar numi pe scurt, filmul de acțiune. Cum însă selecția nu se poate face decît din producția cinematografică a anului (socotind de la anterioara ediție a Galei filmului cu tematică pentru tineret) nu se pot aduce nici un fel de reproșuri organizatorilor.

Trebuie adăugat aici unicul film artistic de scurt metraj prezent în concurs, Lucrare de control, în regia lui Ilie Epstein, după scenariu de Ion Bucneru. În afară de faptul că echivalează cu debutul în film artistic al regizorului, pelicula n-a intrunit calități deosebite. Ideea — din nou responsabilitatea tînrului absolvent (de medicină) față în față cu locul de muncă repartizat — este tradusă destul de convențional într-un film mai degrabă static decît tensionat, încercînd să aibă stil (intenția este evidentă mai ales în modul în care a fost condus jocul actorilor) într-un timp de proiecție a căruia economie cerea mai degrabă ritm.

Calitatea ideii regizorale

Filmul documentar a oferit publicului de la Costinești o selecție mult superioară, calitativ

cele din anul precedent. Alături de documentarul politic de metraj mediu — Cununa de lauri (regia, Anghel Mora), Partidul, patria, poporul (regia, Virgil Calotescu), Cei mai frumoși douăzeci de ani (regia, Mircea Mureșan) — pregnant mesaj de adeziune la politica partidului nostru față de însemnatele realizări ale economiei românești în ultimele două decenii, producțiile studioului „Alexandru Sahia“ au fost în acest an, în majoritate, de foarte bună calitate. Scrisoarea Mariei Tănase (regia, Laurențiu Damian), Festivalul „George Enescu“ (regia, Tereza Barta), Iar ca sentiment un cristal (regia, Ovidiu Bose Paștina), Căii de dimineață (regia, Nicolae Cabel) s-au distins în mod deosebit, prin calitatea ideii regizorale și a imaginii, prin elocvența aparte a limbajului laconic al acestui tip de peliculă. Mai puțin cunoscut de public, filmul documentar intră astfel în circuitul public și în ierarhiile iubitorilor de film, într-un mod mult mai eficient și mai stimulator decît prin simpla lui programare în chip de „completare“ la proiecțiile cu lung metraj din cinematografe. Aici, la Costinești, documentarul, filmul de animație producția studențească și filmul artistic sînt privilegiate și apreciate cu aceeași atenție, contribuind din plin și binevenit la educația cinematografică a publicului nostru.

Speranțe

Prezenți în fiecare an cu cele mai bune realizări ale anului, studenții claselor de regie și imagine ale Institutului de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale“ din București sînt adesea artiști deja formați, filmele lor aspirînd cu evidente îndreptățiri la titlul profesionist. Scurtă întîlnire, de Horea Lăptes, Plimbarea de duminică, de Mraz Francisc, Portretul oval, de Sergiu Ungureanu, Umor la domiciliu, de Valentin Vasilescu, Dale publicității, de Dan Berlogea, Dacă dragoste nu este, de Olivia Sireanu, Pînă nu e prea tîrziu, de Dumitru Lazăr, propun mijloace diverse, idei adesea de o remarcabilă originalitate și mai ales o odihnitoare prospețime. Nu e însă mai puțin adevărat că aceste filme reclamă o judecată specifică, în conformitate cu finalitatea lor, nu doar artistică, ci și didactică. Or,

prezența lor nediferențiată în Gală face mai mult un serviciu de publicitate tinerilor realizatori. N-ar fi poate imposibil ca edițiile următoare ale Galei filmului cu tematică pentru tineret să includă în programul lor un coloziu pe marginea filmelor I.A.T.C., în care viitorii regizori și operatori să poată beneficia de o confruntare directă cu specialiștii.

Desenind

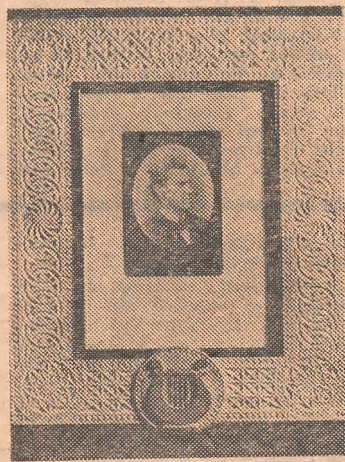
Mai puțin numeroasă (și chiar mai puțin semnificativă) prezența filmului de animație în festival a fost în acest an inegală. Ca atare, și ponderea în discuții a acestui subiect a fost, în general, mai mică. Spini trandafirului, de Nell Cobar, o suită de mici parabole umoristice excelent articulate și purtînd marca stilistică inconfundabilă a autorului, Balada unui greier mic, de Laurențiu Sirbu și Drumul drept, de Olimp Vărsteanu sînt desigur cele mai reușite în această ediție.

Oaspeți

Dincolo de cele zece zile de proiecții, ocupînd miezul acestei veri în tabăra studențească de la Costinești, Gala filmului cu tematică pentru tineret înseamnă și un prilej, extrem de iubit, de întîlnire a publicului cinefil cu reprezentanți de seamă ai artei filmului contemporan. Mai puțin numeroși ca în alți ani, actorii — și mai ales cei tineri — au onorat totuși și în această vară zilele festivalului. Ecaterina Nazare, Anda Onesa, Margareta Pogonat, Ileana Harșa-Negru, Dan Condurache, Valentin Uritescu și alții, alături de regizorii Sergiu Nicolaescu, Virgil Calotescu, Serban Creangă, Dumitru Dinulescu, Francisc Munteanu, Andrei Blăier, Elisabeta Bostan, Tereza Barta, Anghel Mora s.a., operatorii Nicolae Girardi, Doru Segal, Ion Marinescu, Valentin Ducaru, Adrian Drăgusin, Sorin Chivulescu, compozitorul Anatol Vieru, scriitorii Ion Brad, Vasile Băran, Viorel Cozma, Nicolae Cristache s.a. au fost oaspeți ai Galei, înconjurați de simpatia și... întrebările spectatorilor. Eusoanele de participant, presă, juriu, organizator au desenat și de zi drumurile Galei de la Costinești. Gala filmului cu tematică pentru tineret este, fără îndoială, una dintre competițiile cele mai necesare și mai stimulante din peisajul cultural contemporan, față de care filmul românesc are nu numai drepturi, ci și datorii de onoare.

TANIA RADU

„Un document“

Despre IOAN DULGHERU (din Sighișoara, str. St.O. Iosif 41, telef. 950/7 35 68), am mai scris în revista noastră — nr. 2 din ianuarie a.c. — invitînd cititorii noștri ca atunci cînd au drum într-acolo, să nu ocolească „muzeul de acasă“ al acestui valoros artizan. Deși cu o oarecare întîrziere, publicăm, iată, o nouă corespondență din partea dînsului, cuprînzînd succint, istoricul unei fotografii-document, încadrate într-o ramă model „Dulgheru“ :

„De la data de 11 noiembrie 1881, Ciprian Porumbescu desfășoară o intensă activitate muzicală în Brașov, unde funcționează ca profesor de muzică, reușind să-și recruteze mulți și devotați prieteni. Fiind bolnav de TBC încă de pe vremea cînd a fost internat în Suceava de autoritățile austro-ungare pentru vina de a fi un înflăcărat patriot român, medicul curant și prietenii l-au ajutat cu bani sfătuiindu-l să plece în Italia, să-și trateze maladia sub razele binefăcătoare ale soarelui mediteranean. Astfel, în 15 noiembrie 1882 pleacă spre localitatea Nervi, din apropierea Genova. În ziua de 17 februarie 1883, vizitînd Genova, s-a fotografiat pentru ultima oară la fotografatul Alfredo Noacle din strada Vico del Filo 1. La acest atelier i s-au făcut trei fotografii, cu care a plecat acasă, la Stupca, după trei săptămîni; apoi, în amiaza zilei de 9 iunie 1883, geniul creator al lui Ciprian Porumbescu a amuțit pentru todeauna. Pentru acest ilustru fiu al

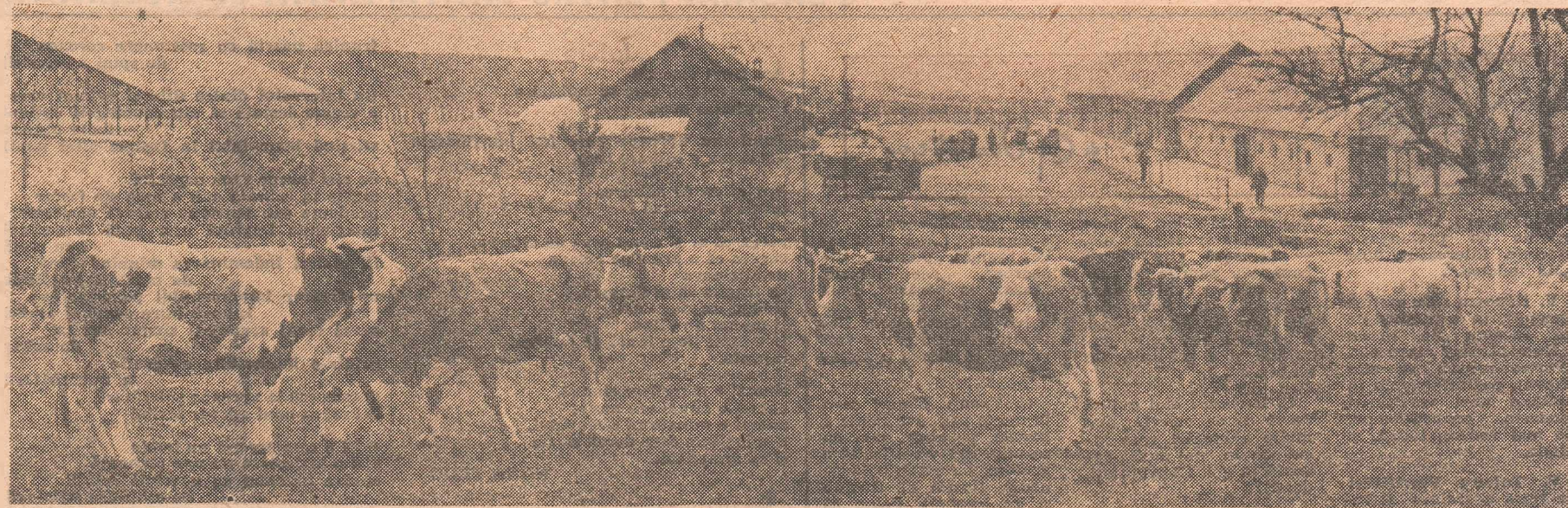
dulcei noastre Bucovine, am un cult deosebit, întrucît și eu sînt bucovinean, născut în apropiere de Stupca. După terminarea celei de a doua conflagrații mondiale, aici, în Sighișoara, ne-am stabilit mai mulți bucovineni, printre care și un anume Adrian Berariu. Într-o zi, fiind în vizită la acesta, am văzut pe perete, în camera din fund, o fotografie a lui Ciprian Porumbescu ce părea originală; prietenul A. Berariu m-a convins că într-adevăr aceasta este originală, că este o moștenire scumpă de familie rămasă de la mama sa, și că este una dintre cele trei fotografii făcute la Genova. Mama lui A. Berariu provenea din familia Moraru; o rudă a acesteia (bunic), anume Constantin Moraru, avea trei fete frumoșele. Pe una dintre aceste fete o simpatiza Ciprian Porumbescu și el i-ar fi dat ca suvenir una dintre cele trei fotografii. Mama lui A. Berariu fiind fiica ei, a moștenit fotografia ce era ținută în anonimat și considerată o relievă sfîntă de familie.

A. Berariu neavînd copii care să preia această moștenire de-o valoare inestimabilă, și-a dorit ca după moartea lui, fotografia să fie donată Muzeului de stat din Suceava; el murind la 6 martie 1984, soția, Silvia Berariu, i-a îndeplinit dorința donînd-o, împreună cu rama făcută de mine, muzeului Simion Fl. Marian din Suceava, unde stă la loc de cinste și este admirată de vizitatori. Îl rugasem inițial pe prietenul meu A.B. să-mi permită să fac o ramă artizanală pe măsura valorii acestei fotografii, și el a fost de acord; pe partea de jos a ramei mele am montat o lîră stilizată, simbolul muzei Polyhymnia, ocrotitoarea muzicii în mitologia greacă. Aceasta este deci povestea celei de a 3-a fotografii a lui Ciprian Porumbescu care a fost considerată pierdută. Eu am făcut o fotocopie după ea, pe care am montat-o într-o ramă identică — vă trimt reproducerea tabloului — păstrînd-o în colecția mea de acasă la locul cel mai de cinste.“

Îi mulțumim la rîndul nostru vîrstnicului, dar tînrului pasionat artizan, pentru gestul făcut, așteptîndu-l cit mai curînd cu noi și, sperăm, la fel de interesante corespondențe.

H.P.

— Într-o lucrare a dumneavoastră am găsit o clasificare interesantă a animalelor care reclamă asistență medicală veterinară: specii de interes economic, animale de companie și animale de laborator. Ce vă „spune” această clasificare?

— Judecând rosturile actuale și de perspectivă ale medicinei animalelor, atât de puțin cunoscută marelui public, aş aminti că preocuparea de bază a acestei profesii a fost, este și va rămâne îngrijirea directă a sănătății animalelor, cu precizarea că mutațiile rapide și profunde din ultimele decenii au necesitat o remaniere substanțială a caracterului medicinei veterinare. Normal, în centrul preocupărilor se situează apărarea sănătății animalelor de interes economic, din specii foarte diferite, mergând, spre exemplu, de la bovine la pasări și respectiv iepuri sau carnișiere pentru blană, evident, toate exploatate de regulă în mari colectivități.

— E poate nepotrivită intervenția mea, dar aş vrea să compar aceste „mutații” cu puternicul proces de urbanizare pe care îl cunoaște planeta, cu precizarea că destule probleme n-au încă soluții!

— Între cele două tipuri de mutații e o anumită similitudine privind implicațiile pe care le-au adus. Voi exemplifica prin grupurile, uneori gigantice, de animale, care presupun o patologie aproape complet diferită de cea cunoscută în creșterea tradițională. Azi, medicina veterinară este confruntată cu boli pricinuite de dificultatea asigurării permanente a unui microclimat optim, de aglomerare, rezultând o seamă de tulburări a căror identificare timpurie necesită nu numai mijloace moderne de investigație, ci și o concepție patogenetică remaniată.

— Și care este esența acestei concepții?

— Trebuie să acționăm cu perseverență ca medicina veterinară să dobândească un mai pronunțat caracter preventiv, de grup. Asta presupune însă specializare, începând chiar din facultate, pe specii, deoarece vremurile când un medic veterinar putea cunoaște totul despre toate speciile, au apus.

— Ce „statut” are azi medicul veterinar?

— Să nu creadă nimeni că un medic veterinar, chiar practician, trebuie să știe sau să citească mai puțin decât unul de oameni! Medicina animalelor este o profesie grea, a cărei practicare necesită o informare permanentă, perseverență, fără răgaz. Din păcate, socot că în creșterea animalelor nu există încă totdeauna o delimitare suficient de precisă a atribuțiilor. Or, în ritmul în care ne năpădesc noutățile, trebuie să admitem că și în medicina animalelor „adevărul” se înnoiește cam la 5 ani!

— Mă gândesc să vă întreb și despre „armele” pe care le oferă azi facultatea. Sint oare ele în acord cu pretențiile acestui trepidant sfârșit de veac?

— În vol. 26 din Forum (1984), în articolul „Exigențe ale învățământului medical veterinar”, am expus detaliat opinia mea în această privință. Pe scurt, cred că ar trebui să alegem cu mai multă abilitate acei absolvenți de liceu care să corespundă mai bine profesiei de medic veterinar: tineri cu o solidă pregătire preuniversitară, mai ales în domeniile chimiei și biologiei, convinși de la început că locul medicului veterinar este în preajma efectivelor de animale, gata să intervină la orice oră din zi și din noapte. Acesta este specificul — ca de altfel și al medicinei omului — și cine nu îl

acceptă de la capăt de drum este păcat să irosească bani și timp cu pregătirea universitară!

— Sigur, ați „adunat” și idei ca acest „acord” să fie cit mai corespunzător!

— Viața însăși confirmă aprecierile din documentele de partid referitoare la ameliorarea continuă a învățământului de specialitate, universitar și postuniversitar. În domeniul în care lucrez văd ca necesară și o anchetă ecopatologică pentru a stabili dominantele patologice, factorii de risc și de îmbolnăvire, pe tot cuprinsul țării, orientând, în funcție de aceste elemente atit cercetarea cit și producția de medicamente și materiale biologice: vaccinuri, stimulatori de paramunitate. Și mai „văd” necesare găsirea unor mijloace adecvate care să stimuleze perfecționarea permanentă a profesioniștilor...

— Și mijloacele moderne

— Evident, pătrunderea în medicina veterinară a tomografiei computerizate sau a rezonanței magnetice nucleare înseamnă pași extraordinari. Sint scumpe, dar să nu uităm că ele iefinesc efectiv costul actului medical. E o investiție eficientă pentru acest sfârșit de veac al celor mai mari cuceriri științifice și tehnice pe care le-a cunoscut omenirea!

— Cred că nu putem „ocoli” în acest dialog genetice, mai ales că și la Cluj-Napoca s-a format un nucleu puternic. Oare genetice e încă la stadiul de teorie interesantă sau a pătruns viguros pe terenurile practicii?

— Eu vreau să răspund la această întrebare strict de pe poziția unui clinician. Dismetabolice genetice, atit de cunoscute la om, au o semnificație covârșitoare — economică, în primul rînd — la animale. Aceasta datorită faptului că selecția, îndreptată spre obținerea unor animale cu performanțe

suși fondul genetic, obținut cu aita trudă și cheltuială.

— Cum trebuie înțeles termenul de risipă în medicina veterinară?

— Neîndoind-ne, el trebuie asociat neîngrijirii corespunzătoare a animalelor, care ridică susceptibilitatea la cele mai variate boli. Socot că medicamentele cele mai eficiente sint nutriția și îngrijirea corectă. Medicamentele sint scumpe și adesea greu de administrat la timp unui număr mare de bolnavi.

— Se discută mult despre problema protecției mediului ambiant. În ce relație se află cu lumea animalelor?

— În domeniul acesta contribuția medicinei animalelor ar putea fi mult mai mare decit la ora actuală. Trebuie să recunoaștem că poziția animalelor este uneori aceea de victimă a activităților omului: chimizarea nerațională a agriculturii

cele două, medicina umană și cea veterinară, sint chiar surori bune.

— Nu știu cum ar putea fi definit mai exact gradul de rudenie dar aceste două ramuri ale medicinei se întrepătrund și se completează reciproc, ambele avînd de fapt același scop: bunăstarea și sănătatea omului. De fapt, Patologia comparată nu este altceva decit disciplina care se îndelencicește cu studierea comparativă a unor boli ale omului și respectiv ale animalelor, pentru a cunoaște mai bine mijloacele de apărare a sănătății. Puțini sint cei care știu că numeroși medici veterinari funcționează în instituții de medicină umană, sau că numeroase descoperiri medicale de însemnătate majoră se datorează unor savanți veterinari: virusurile „lente” și tumorale, tuberculina, vaccinurile antivirale vii și antitumorale, vaccinurile combinate, seringa. Prima electrocardiografie, rabianestezia, primul cateterism cardiac și prima laparoscopie au fost practicate întii în medicina animalelor și abia apoi în cea a omului. Firește, mult mai numeroase sint domeniile în care medicina animalelor profită de progresele medicinei omului. Dar, evident, nu aceste priorități sint importante, ci contribuția acestor ramuri ale medicinei la bunăstarea omului.

— Medicul uman își procură destule satisfacții din reușitele profesionale, cele mai tulburătoare fiind mulțumiile omului care și-a recăpătat sănătatea. Știu să mulțumesc și animalele?

— Nu cred că poate exista satisfacție mai mare decit să smulgi o făptură vie suferinței și morții! Să știți că în privirile animalelor bolnave se poate citi, fără echivoc, apelul la ajutor. Dacă animalele nu știu să mulțumească, în sensul omenesc al cuvîntului (dar oamenii știu oare întotdeauna?), noi putem afla satisfacție, nemăsurată în conștiința faptului că sintem folositori, chiar indirect, semenilor noștri...

— S-a discutat, se discută, despre o nouă mentalitate de a face zootehnie cit mai sus, pe platourile alpine.

— Ce „sanatoriu” minunat îl constituie pășunatul alpin! Sint o stringere de inimă la gîndul că mai există pășuni alpine și subalpine neexploatate, în timp ce animalele stau în adăposturi însalubre, care nici nu pot fi dezinfectate corespunzător, în prezența animalelor. În schimb, în aerul curat al muntelui, beneficiind de factorii naturali favorabili, imposibil de asigurat în stabulație, de o hrană în principiu abundentă și variată, s-ar realiza o profilaxie ieftină și cu mari implicații benefice în privința producțiilor și a reproducției. Orientările date în această privință de presedintele țării se întemeiază nu doar pe experiența tradiției ci și pe argumentele cele mai riguroase ale științei.

— Viața v-a oferit multe împliniri. Care e cea mai recentă?

— Una sentimentală: de trei luni sint bunic. A venit pe lume nepoțelul Dan-Alexandru, căruia îi doresc, cînd va fi mare, să nu se îndepărteze de profesia părintelui și a bunicii lui său!

— Iar mie nu-mi rămîne decit să mă gîndesc la un viitor interviu, peste un sfert de veac, despre ștafeta generațiilor. Și, firese, să vă mulțumesc pentru acesta și să vă doresc noi împliniri.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

„Cele mai bune medicamente? Nutriția și îngrijirea corectă a animalelor”

Conf. univ. dr. Sabin Ghergariu s-a născut la Sighișoara, la 19 ianuarie 1934. Între 1952—1957 a urmat cursurile Facultății de Medicină Veterinară din Arad. Timp de șase ani a funcționat ca medic veterinar practician, iar în anul 1963 a devenit asistent la disciplina de Patologie și Clinică Medicală a Facultății

de Medicină Veterinară din Cluj condusă de prof. dr. doc. Ion Adameșteanu. În 1968 a fost promovat șef de lucrări, iar după un deceniu, în 1978, conferențiar. Din anul 1976 este titularul disciplinei de Patologie și Clinică Medicală. Doctor în științe din anul 1972. Este autor sau coautor la 244

lucrări științifice originale, publicate în țară și străinătate. A publicat 13 volume de specialitate, dintre care „Oligominerale și oligomineraloze”, apărut în 1982 în Editura Academiei R.S.R., a fost distins cu Premiul „Traian Șăulescu” al Academiei Române.

de investigație ce rol le atribuim în acest context?

— Evident, mijloacele de diagnostic pe care noi le numim „paraclinice” — determinări biochimice, imunologice, virusologice, radiologia, electrocardiografia și altele — trebuie bine cunoscute, atit ca tehnică de folosire, cit și ca domenii de aplicabilitate. Să nu uităm că dacă medicina animalelor are și va avea caracterul de medicină de grup, diagnosticul de grup nu se poate fixa decit tot prin examenul clinic individual al unui număr rezonabil, cit mai mare de subiecți din populația respectivă. Și e normal să existe o permanentă nevoie de lărgire a orizontului profesional și științific!

— După cum tot normală este și investiția de efort a cercetării și a industriei!

— Trebuie să convenim că medicina nu poate fi practică fără mijloacele specifice ei: instrumentar, aparatură, medicamente. Și e normal să așteptăm de la industrie mai mult dinamism în asimilarea producției acestora, mai ales că există numeroase propuneri de instrumentar și medicamente — unele avansate chiar de facultatea noastră — a căror valorificare a demonstrat că sint la fel de eficiente ca și cele de import. Aș aminti aici doar trusa de intervenții obstetricale și chirurgicale, elaborată de specialiștii clujeni de la disciplina de Patologia Reproducției și Clinică Obstetricală, sau medicamentul Eridiarom, pus la punct de colegii de la disciplina de Zootehnie Generală, apreciate de majoritatea practicienilor care le-au folosit.

— Cînd v-ați întors de la o manifestare științifică de patologie comparată, recent, mărturiseați cu satisfacție că mijloacele de virf, considerate pînă nu de mult strict aparținătoare medicinei omului, au început să pătrundă și în medicina veterinară...

superioare, poate duce, uneori, la multiplicarea unor subiecți suferind de anumite defecte ce se transmit genetic. Astfel, de exemplu, la porcine se cunoaște caracterul genetic al așa-numitului „sindrom de stres” care corespunde în medicina omului cu sindromul de hipertermie malignă. Animalele afectate sint deosebit de susceptibile la variate stresuri — de exemplu la transport — în urma cărora mor subit. În multe țări, unul din criteriile selecției la această specie îl constituie chiar rezistența la stres. Normal, sperăm mult de la selecția științifică, pe baze genetice, a unor linii, familii și chiar rase de animale rezistente la boli. Și cu cit mai curînd, cu atit mai bine!

— Într-o romantică etapă, aproape fiecare mare unitate de cercetare sau producție își „lansase” cite o vacă frumoasă, „botezată” care participa la un veritabil campionat național al laptelui. Prin regiunea Cluj, „lăduț” era deținut de Zana, o vacă din Juc, din neam bun, bine îngrijită, dar și foarte bine hrănită. Cei ce-au trăit în jurul ei susțin că aici era și marelui secret al performanțelor. Azi ce idei stau la baza tehnologiilor viitorului?

— E adevărat, pe-atunci multe unități se mîndreau — și pe bună dreptate! — cu animale performere în privința producțiilor. Interesul nostru este să creăm populații întregi campioane, nu numai indivizi privilegiați. La acest fel trebuie să contribuie și genetice, dar rolul major îl revine îngrijirii și hrănirii animalelor. Prea adesea se uită că exprimarea plenară a unor calități consolidate genetic depinde de condițiile la care organisme sint expuse. În condițiile de creștere a animalelor în mediul artificializat al exploatării intensive, se presupune, ca o regulă de bază, asigurarea permanentă a tuturor nutrienților necesari. Altfel, se depreciază în-

rii, silviculturii, contaminarea industrială. Aș spune însă că unele specii de animale, printr-o susceptibilitate deosebită față de anumiți contaminanți, au ajuns să fie considerate specii „santinele”. Așa de exemplu, caii sint deosebit de sensibili la excesul de plumb, manifestînd simptome caracteristice atunci cînd la alte specii — inclusiv la om — nu se pot sesiza modificări clinice. Același lucru l-am putea spune în cazul bovinelor — pentru fluor, al ovinelor — pentru cupru, exemplele nefiînd, evident, exhaustive.

— Din clasificarea de care aminteam am mai rămas două categorii pe care le-am ocolit: animalele de companie și cele de laborator...

— E adevărat. Dacă azi medicina marilor colectivități reprezintă și va rămîne și în viitor domeniul cel mai vast, nu trebuie să uităm că și îngrijirea animalelor de companie ocupă, de asemenea, un loc important în practica medicală veterinară. Omul de azi încearcă și reușește în bună măsură să se apere de frustrările vieții moderne, căutînd tovarășia unor făpturi — cîini, pisici, păsări și altele mai mult sau mai puțin neobișnuite, dar care nu constituie excentricități, ci o veritabilă psihoterapie. Iată cum îngrijind de sănătatea lor, medicina animalelor înteste, în cele din urmă, tot sănătatea omului!

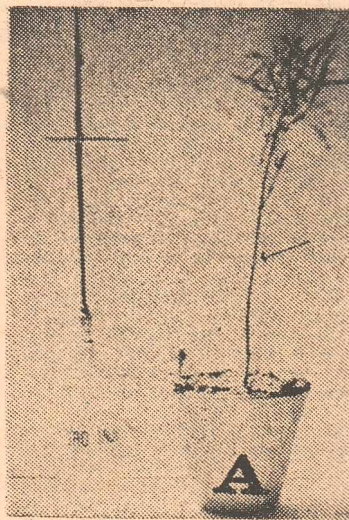
În sfârșit, creșterea și medicația speciilor de animale de laborator înseamnă un aport funciar la progresul unor științe cum ar fi medicina, biologia, biochimia, biofizica și chiar astronautica.

— Școala veterinară românească s-a născut în anul 1861 în cadrul Școlii de Medicină și Farmacie din București, din inițiativa și în organizarea lui Carol Davila, întemeietorul învățământului medico-farmaceutic românesc. Asta înseamnă că

Ortopedul vegetal!

In fata unei flori cu tulpina frintă sau a unui arbore cu una sau mai multe crengi rupte, omul se arată în general indiferent, iar aceasta nu din lipsă de compasiune pentru suferinta plantei, ci pur și simplu deoarece consideră că intervenția sa ar fi inutilă. Floarea, stie el, se va ofili oricum, iar crengile compromise se vor usca mai devreme sau mai târziu. În această situație singura măsură necesară constă în rețezarea (amputarea) mădularului rănit.

cu acțiune antiparazită și insecticidă.

In situația unor specii pomice declarate monumente ale naturii, sau în alte cazuri speciale, inventatorul propune și injectarea la rădăcina plantei a unei substanțe bogate în microelemente și siliciu, substanță lichidă care are rolul de a stimula formarea calosului cicatrizant și de a împiedica în același timp pătrunderea, prin suprafața ruptă, descojită, a diferitelor bacterii nocive. Fotografii care însoțesc relatarea noastră, realizate de „ortopedul” horticul, oferă două exemple semnificative în acest sens. În imaginea notată cu litera A ni se înfățișează o plantă care, după ce a fost ruptă în două, i s-a aplicat o agrăcelă, prin mijlocirea căreia s-a refăcut complet după trei săptămâni.

Un inventator bucurestean, Paul Matei (din cadrul colectivului de cercetare și creație al Institutului de cercetări și tehnologie pentru mecanică fină), horticultor pasionat deopotrivă, ne înștiințează că a pus la punct o metodă de refacere, de vindecare a organului vegetal moale, procedeu fiind asemănător cu cel practicat de către medicina umană sau veterinară în cazul unor traumatisme osoase. Tehnica de lucru nu constituie nici un secret și Paul Matei ne declară că ar fi extrem de multumit dacă, prin mijlocirea „Flacării”, soluția propusă și experimentată ar intra în atenția unor specialiști ai domeniului. Inventatorul se arată dispus să furnizeze toate amănuntele necesare. „Metoda mea, ne declară el, ar putea fi de mare folos horticultorilor și pomicultorilor, precum și unor colecționari de diverse specii vegetale, începând cu iubitorii de plante de apartament și până la rafinații amatori de bosai (tehnică japoneză de cultivare miniaturizată a copacilor).

În esență este vorba de realizarea unor atele regeneratoare, confecționate din cauciuc magnetic, de material plastic impregnat cu alte substanțe

Imaginea B reprezintă o plantă adusă la viață prin aplicarea rădăcina ei a unui lichid regenerativ pe bază de oligoelemente și siliciu.

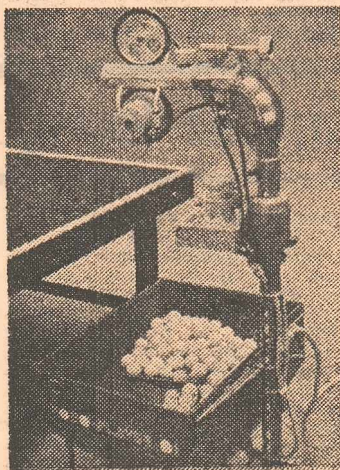
Metoda, ne roagă să notăm Paul Matei, poate fi probată de către oricine prin următoarea metodă simplă: se frânge prin indoire tija unei flori, traumă care în mod normal provoacă moartea plantei. Se ia apoi o bucată de tub de cauciuc sau material plastic semirigid în lungime de 5-10 centimetri, cărui i se aplică o tăietură de la un capăt la altul. Se curăță suprafața plantei indoite cu puțin alcool alimentar, după care se prinde planta indoită în tubul de cauciuc, astfel încât acesta să susțină tija florii respective. Operația este asemănătoare cu prinderea unei brățări pe mână.

Inventatorul ne-a asigurat că a făcut zeci de asemenea experimente, toate încununatăe cu succes. În ceea ce ne privește, noi apreciem că metoda poate fi promovată sau scoasă din competiție numai prin solicitarea unor horticultori și pomicultori profesioniști. Ceea ce, de altfel, dorește și Paul Matei.

LIVIU TIMBUS ■

S-a născut „jucătorul ideal”!

Vă va surprinde, poate, prezența unui robot de antrenament pentru tenis de masă în această pagină, îndeobște dedicată inteligenței românești, ideilor noi. Spre a vă spulbera eventualele rețineri, va fi suficient, credem, să notăm că res-

Magazia de mingi și „tunul” robotului, capabil să imprime mingii direcția și viteza dorite.

pectiva instalație (având un nume „Robo-Player”, destinat tuturor meridianelor), tocmai asta reprezintă: rodul unei gândiri și al unei construcții originale, recunoscute ca atare și de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, care a acordat recent brevet de invenție celor doi autori, Emil Marian și Ionel Sporea, de la I.M.G.B. Ba încă mai mult: prezentat nu demult la Moscova, la Expo-Sport '86, noul robot românesc a cules frumoase aprecieri din partea specialiștilor și, totodată, a unor reprezentanți de firme de articole de sport și agrement interesate să-l achiziționeze. Am exagera dacă am spune că robotul realizat de proiectantul Emil Marian și de tehnologul Ionel Sporea e primul de acest gen din lume. Se mai fabrică astfel de „jucători” în Franța, R.F.G. și Suedia, numai că „Robo-Player” e mai bun decât tot ce există (secretarul coordonator al federației de tenis de masă, profesorul Gheorghe Enache, ne mărturisea mai deunăzi că „robotul românesc e net superior celorlalți, fiind mai funcțional, mai complet”) și, în același timp, mult mai ieftin, ceea ce și explică, firește, succesul pe care l-a înregistrat la Moscova.

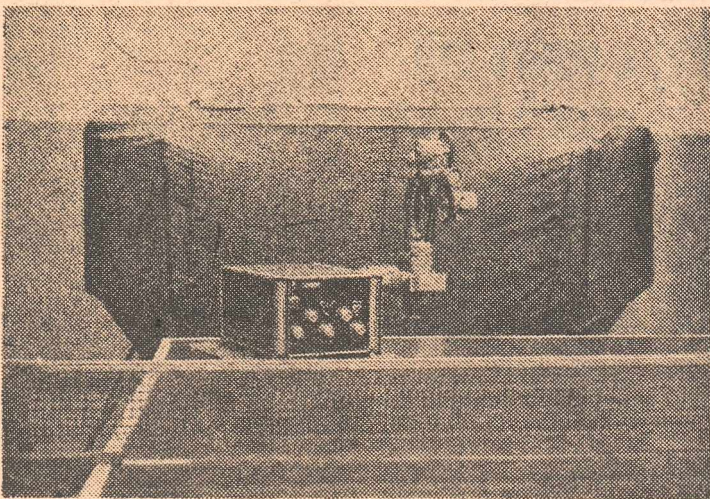
Că nu e o glumă, ne-o demonstrează și faptul că omologarea lui, încredințată Centru-

lui de cercetări al C.N.E.F.S. și Federației Române de Tenis de Masă, a durat 8 luni, încheindu-se cu elogii, atât din parte specialiștilor (nu doar în ping-pong ci și în electronică!), cât și a jucătorilor înșiși, mai ales a celor din lotul de juniori și cadeți care, antrenându-se cu „Robo-Player”, s-au întors cu puțin timp în urmă de la europenele din Belgia cu 9 medalii. De fapt, ce face acest robot? El reprezintă partenerul ideal de antrenament în inițiere și în perfecționare deopotrivă, executând toate tipurile de lovituri cunoscute (mingi tăiate, topsin, efecte etc.), în locul (de pe masă) dorit, cu viteza și cu frecvența prestabilite. Având 4 motoare de 24 V fiecare, cu transformator la rețea de 220 kW, el deține, ca noutate absolută, o comandă electronică în măsură să „programeze” orice fel de comenzi, trecerea de la un procedeu tehnic la altul sau de la o viteză a mingii de celoid la alta (de la două mingi pe secundă, pentru campioni, la o minge la zece secunde, pentru începători) operându-se automat. Problema care s-ar pune, nu-i așa?, e cine stă să tot alimenteze aparatul cu mingi! Ei bine, și această crință a fost rezolvată: alimentarea cu mingi se face în ciclu continuu, fără ca jucătorul să fie silit să se oprească. Fortând nota, am putea chiar scrie că, având în față un astfel de robot (la „Electro-timis” sint în curs de execuție, la cererea F.R.T.M., primele 6 bucăți), un jucător poate juca la infinit! Explicația: instala-

ția e prevăzută cu un fel de fileu („ca o plasă pescărească”, spunea Ionel Sporea) care, printr-un sistem inedit de unghiuri, conduce mingile respinse în magazia colectorului (capacitate: 400 de mingi) de unde, cu viteza și frecvența comandate, acestea reintră în circuit. Doar în situațiile, e drept foarte rare, în care jucătorul ratează complet o lovitură (nu atinge de loc mingea propulsată de robot), mingea trebuie considerată pierdută, fileul fiind instalat, logic, numai de-o parte a mesei de joc.

La materializarea invenției, foarte tinerii ei autori (Sporea n-are decât 29 de ani, fiind președinte al secției de tenis de masă „Juventus” M.I.L.M.C., triplă campioană națională feminină) au lucrat aproape 3 ani. Unele din soluțiile inițiale s-au arătat eronate pe parcurs, dar cei doi n-au dezarmat. N-a decis atât experiența de jucător a lui Sporea, și azi activ, cât a decis ambiția lor de a duce la bun sfârșit treaba. Pentru asta, au și citit (electronică în primul rând), au și întrebat (primind sfaturi prețioase de la colegii mai vîrstnici), au și suferit (pentru fiecare nerezusă de etapă), dar nici un efort nu li s-a părut prea mare! Au acționat cu perseverență, muncitoare și și-au văzut, până la urmă, strădaniile încununatăe de o invenție care reprezintă, după cuvintele fostei campioane mondiale Ella Constantinescu, „jucătorul ideal de tenis de masă”.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Comanda electronică, „creierul” robotului, și (în spate) plasa care asigură, printr-un sistem original de unghiuri, recuperarea tuturor mingilor.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Nicolae Bărbulescu

L-am vizitat adesea în locuința sa din București, strada Spătarului nr. 8, unde îmi împărtășea din bogata sa experiență de cercetător și de universitar. Mă simteam legat de maestru prin multiple fire. Mai întâi, pasiunea comună de a vorbi și de a scrie despre oameni de știință români în primejdie de a fi uitați, în ciuda contribuțiilor lor meritorii; am apreciat în mod deosebit articolele pe care le-a scris în acest sens despre fizicienii Dumitru Bungețianu, primul acustician român de seamă, despre Constantin Stătescu, un pionier al învățămîntului fizicii la noi, despre Ion Maghieru — nume care de mult nu mai sînt pe buzele tuturor. Și i-am exprimat regretul că nu se încumetă să elaboreze o istorie a fizicii noastre, care și astăzi ne lipsește. Apoi, mă apropia de el spectrul larg al preocupărilor sale; nu era numai om de știință și istoric al științei, dar și un asiduu popularizator al cu-

redința celui ce a vrut ea bine, pentru cel ce a îndrumat și încurajat mersul altor generații de studenți către descoperirea acelei taine mari ce este natura, pentru cel care a știut să ne înțeleagă, să se bucură și să se intristeze odată cu noi pentru succese și înfrîngerii, pentru acel om pe care l-am simțit mereu alături de noi cu inima și cu sfatul — RECUNOȘȚINȚĂ”.

Nicolae Bărbulescu s-a născut la 27 iunie/10 iulie 1900, la București, urmînd studiile secundare la Liceul „Mihai Viteazul” din Capitală (1911—1914). S-a înscris apoi la Facultatea de Științe, pe care a absolvit-o în 1925. Tot la București, și-a susținut doctoratul în fizică (1925), cu teza „Contribuțiuni la studiul spectrelor de fluorescență (tipărită în anul următor) și care a stîrnit un mare interes. Nu era însă prima sa scriere. Încă de pe cînd era elev, la 16 ani, a publicat în cunoscuta revistă „Ziarul științelor populare” trei articole privind: descoperirea planetei Neptun de către Le Verrier, măsurarea indirectă a distanțelor și opera egiptologului Gaston Maspero. Alte două articole, despre forma Pămîntului și despre dezagregarea cometei Biela îi apar în 1919 în publicația „Progresul științei” — ulterior scrierile sale — multe sute — fiind închinatăe în mod special fizicii.

la Laboratorul de Fizică Generală (profesorul C. Stătescu) — pînă în 1926. Între 1926—1932 a devenit asistent, apoi șef de lucrări la Laboratorul de Chimie Fizică al profesorului Dan Rădulescu, la Cluj-Napoca, care îl menționează în Memoriile sale, caracterizîndu-l drept „un spirit științific original și un fizician format și temeinic orientat în domeniul fizicii moleculare”. Predă ulterior, în calitate de conferențiar și apoi de profesor, pînă la pensionare, fizica moleculară, fizica generală, chimia fizică, fizica medicală etc., la Cluj-Napoca și din 1940 la București, la Facultatea de Științe, Facultatea de Medicină, Facultatea de Chimie, Institutul Politehnic, Institutul de Construcții, Facultatea de Fizică (fiind un timp și decan al acesteia din urmă).

Aportul său în știință acoperă o mare varietate de domenii, printre care termodinamica, encefalica, electromagnetismul, tensiunea superficială a gazelor și lichidelor, determinismul fizic, teoria relativității etc. Chimistul G. G. Longinescu stabilise o formulă empirică pentru calcularea gradului de asociație moleculară a lichidelor; N. Bărbulescu izbuteste să o deducă pe cale teoretică și să stabilească exact valoarea constantelor respective; în revista „Natura” nr. 3, din 15 martie 1937, Longinescu însuși recunoaște meritul său și corectitudinea concluziei, observînd: „...Au încercat mulți. A reușit numai unul. Onoare lui”. A înscris în anele fizicii o serie de priorități. A dovedit astfel cel dintîi existența tensiunii superficiale la vapori saturanți și a determinat variația ei în ra-

port cu temperatura, stabilind totodată ecuațiile de stare pentru paturile superficiale ale fluidelor. Specialiști străini cunoscuți, printre care J. R. Partington (Anglia) și J. L. Shereshvsky (S.U.A.) au folosit ideile și deducțiile fizicianului român ca punct de plecare în lucrările lor. Tot N. Bărbulescu a determinat tensiunea superficială a gazelor la punctul critic. A stabilit de asemenea o nouă expresie, mai corectă, pentru aditivitatea constantei a lui J.D. van der Waals. Contribuțiile sale sînt notabile în demonstrarea existenței lichidelor rarefiate, precum și a formulării de legi ale inducției magneto-electrice.

Printre volumele fundamentale pe care le-a publicat, trebuie cel puțin amintite: „Cunoașterea științifică (1946). Elemente de electricitate biologică (1949). Fizica moleculară și căldura (1970). Bazele fizice ale relativității einsteiniene (1975 și 1979). Introducere în teoria relativității (1980). Dintre articolele sale aparute în „Revista de Filozofie” remarcăm în mod deosebit pe cel intitulat Cu privire la contradicțiile interne ale fenomenelor fizice (nr. 4/1977), tratînd, în deplină maturitate a spiritului, aspecte aflate la hotarele cunoașterii științifice. Sînt titluri care definesc o gândire modernă, creatoare, mereu vie.

I. M. ȘEFAN ■

P.S. În legătură cu un trecut articol al nostru (Metalurgie — II) din numărul din 1 august 1986, aliniatul penultim, rugăm a se citi corect 1848 în loc de 1884 și „în domeniul metalografiei” în loc de „în domeniul metalurgiei”.

Chiar și cei fără prejudecăți știu că, în general, după lucrările ICRAL-ului trebuie să alergi. Când îți prinzi, ai satisfacția celei mai mari scofale din viață. Vă oferim însă cazul unor locatari a căror atitudine vizavi de întreprinderea menționată, este cu totul alta, una opusă, atât de opusă, încât au cerut și sprijinul controlului obștesc pentru a scăpa de zelul cu care ICRAL Giulești ține morțiș să le intre în amintire. Oamenii cu pricina trăiesc împrejurarea din anecdota în care o bătrână este „ajută” să treacă de câteva ori strada, fără ca ea să o dorească. Locatarii din strada Arinii Dornei nr. 14, sector 6, despre ei este în primul rând vorba, presimt că, după cum merg lucrurile în momentul de față, blocul lor va avea soarta blocurilor M din strada Cetățuii și Alea Cetățuii, adică nu numai că nu vor rămâne fără condens, dar până și cei care nu l-au avut, îl vor dobândi. Să ne explicăm.

Asociația locatarilor din blocul I-6, strada Arinii Dornei nr. 14, au sesizat controlul obștesc că lucrările pe care le efectuează secția a 4-a, ICRAL Giulești sînt de slabă calitate și că, probabil, peste un an, maximum doi, vor da aceleași roade ca în vecini, blocurile M, unde, atunci cînd n-au căzut în capul cuiva, panourile din polistiren, lipite fără precizie și interes, au cauzat fenomenul de care se feresc — condensul. Asadar, locatarii din blocul I-6, cu o bună experiență în cartier în materie în domeniu, au stat drept și au judecat la fel: dacă avem pereții uscați (cei care-i aveam) de ce să ne legăm la cap, mai ales că munca și materialele ICRAL-ului Giulești costă bani serioși. Asta pe de-o parte. Pe de alta, dacă unele apartamente sesizează fenomenul amintit și secția a 4-a vrea să le vină în ajutor, de ce această secție nu face treaba ca lumea, cum au lucrat, de pildă, la blocul I-9, din

Arinii Dornei nr. 11, unde locatarii de la parter și pînă la ultimul etaj nu mai pridesc să laude același ICRAL pentru tot binele care a urmat lucrărilor făcute acum un an și jumătate. Cam de aici intrăm în miezul problemei. Doi oameni serioși, harnici și bine documentați, Traian Dincă și Hahamian Sebuș, din comisia municipală de control al oamenilor muncii, primul dintre ei un inginer constructor cu o experiență deosebită, fac un adevărat tur de forță, și constată, prin observații la fața locului, consultări cu proiectantul ICRAL Giulești, prin solicitarea concursului INCERC-ului, și al Inspectoratului pentru construcții al muni-

cipiului, că soluția ICRAL-ului este bună, dar se lucrează prost. Experimentată acum cinci ani, metoda intrunise unanimitatea, așteptîndu-se ca timpul s-o confirme. Timpul a confirmat-o acolo unde n-a compromis-o slaba calitate a lucrărilor.

Sîntem, împreună cu echipa de control a oamenilor muncii, în cartierul Armata poporului, în perimetrul blocurilor de care ne ocupăm. Constatările echipei: „Din studierea normelor și din felul cum ne-a descris șeful de echipă, Marin Rusănescu, modul de lucru, am reținut că nu se respectă nici tehnologia și nici nu se folosesc toate materialele prevăzute”. Membrii echipei mai constată, la sediul secției a 4-a, și alte acte de indisciplină, e drept nu tocmai tehnologică, dar, în strînsă legătură cu ea, cum ar fi nesemnarea condițiilor de prezentă, în ziua respectivă, decît de cinci persoane, în condițiile în care con-

dică de răspîndiri nu menționa decît trei deplasări (chiar șeful secției, Zoiade Ungureanu era absent, ignorînd cele două condiții), neverificarea fișelor de instrucție ale muncitorilor, slaba popularizare a serviciilor pe care le oferă populației (planul la populație nu este realizat nici pe jumătate), folosirea ineficientă a zilei de muncă (în 18 iulie, pînă la ora 9, 28 de muncitori nu intraseră încă în lucru).

Expunem toate aceste constatări conducerii ICRAL Giulești, directorului Alexandru Anca, și inginerului șef Sergiu Mercus. Ca între specialiști, se teoretizează mult, pentru că despre condens, fotbal și alte câteva domenii de larg interes cetățe-

pal e prost aerisit.”

Directorul Alexandru Anca: „Acolo unde s-a lucrat slab, îl voi pune pe oameni să refacă lucrarea pe banii lor. Nu doar șeful de echipă, maistrul sau șeful de secție sînt de vină, ci și proiectantul care n-a supra-vegheat aplicarea soluției. Dar, mă întreb, poate sta proiectantul tot timpul pe șelă? În privința urmăririi muncitorilor, vă spun că acum citiva ani, verificînd niște puncte de lucru, am constatat că, pe același perete, un om a lucrat și bine și rău. Am zis: aceste operații le execută doar unul singur, să spunem numai Ionescu. Acum ce să mai fac? Intr-o altă zi, controlînd răspîndirea unor oa-

lui Traian Dincă, din echipa de control, că la un bloc din zona M-urilor, o șelă instalată pe un imobil de zece etaje zace de mai bine de un răspunde: „E posibil orice. Eu nu apuc să văd, pentru că mă aflu mereu unde arde”. Poate, dar pe logica asia însă ar trebui ca pomperii să preia o parte din atribuțiile întreprinderii, desi apa numai bine n-ar face la un perete ud.

În sfîrșit, abordăm finalul plecînd de la remarcă directorului Alexandru Anca: „Ce nu înțeleg eu e că trageti tot în ăla care face ceva, pentru că alții, care nu încearcă nimic, nu gresesc”. În cele spuse de tovarășul director există și ceva adevăr, dar problema este alta. Prinț-un gînd bun și cu ajutorul unor proiectanți ingenioși ICRAL Giulești și-a propus să scape lumea de condens. Atita vreme cît experimentul a dat rezultate demne de laudă, mai rămînea ca toți să beneficieze de metoda discutată, și ne gîndeam chiar la extinderea ei în întreaga țară. De altfel, despre unele inițiative ale ICRAL-ului Giulești revista noastră a mai scris (vezi intervenția privind naceia de lucru la înălțime, utilaj care, astăzi, a intrat în dotarea curentă a întreprinderii). Dar loc-mai pentru că este vorba de o soluție aplicabilă într-o zonă de mare interes, ni se pare că răspunderea față de propriile inițiative se confundă cu răspunderea față de sute de locatari. Este ușor să constăți că la unii a ieșit bine și la alții nu, dar este mai greu de suportat condensul cînd nu l-ai avut și te pricopsești cu el pentru că nu toți oamenii ICRAL-ului pot fi obligați să respecte tehnologia.

Asa stînd lucrurile, locatarii din blocurile pomenite se zbat și ei cum pot, încercînd să potolească „rivna” ICRAL-ului, invocînd în același timp, vorbele de bun simț: dacă vrei să faci un lucru, fă-l ca lumea!

RĂZVAN BĂRBULESCU

menii pe la diferite locuințe unde aveam lucrări, bat la o ușă așteptînd să-mi găsească lucrătorul, dar nu răspunde nimeni. A doua zi omul, întrebă, răspunde că a fost pe un bloc vecin, că m-a văzut, dar n-a știut că pe el îl caut. Realitatea am aflat-o pe urmă. Omul era chiar în apartamentul în care îl căutasem, dar proprietarul, observîndu-mă prin vizor, n-a deschis. Motivul? În înțelegere cu meseriașul ICRAL-ului, făcea alte lucrări decît cele prevăzute în deviz.

Exemplul tovarășului director are un tîlc. El încearcă să explice de ce la blocul proprietate personală s-a respectat tehnologia, iar la celelalte nu („cel care plătește e interesat de calitatea muncii lucrătorului nostru, pe cînd cel care e chirias nu se amestecă”). Să mai înțelegem de aici că ordine în grădina ICRAL-ului trebuie să-o facă beneficiarii săi? Sergiu Mercus, la observația ingineru-

menii pe la diferite locuințe unde aveam lucrări, bat la o ușă așteptînd să-mi găsească lucrătorul, dar nu răspunde nimeni. A doua zi omul, întrebă, răspunde că a fost pe un bloc vecin, că m-a văzut, dar n-a știut că pe el îl caut. Realitatea am aflat-o pe urmă. Omul era chiar în apartamentul în care îl căutasem, dar proprietarul, observîndu-mă prin vizor, n-a deschis. Motivul? În înțelegere cu meseriașul ICRAL-ului, făcea alte lucrări decît cele prevăzute în deviz.

Exemplul tovarășului director are un tîlc. El încearcă să explice de ce la blocul proprietate personală s-a respectat tehnologia, iar la celelalte nu („cel care plătește e interesat de calitatea muncii lucrătorului nostru, pe cînd cel care e chirias nu se amestecă”). Să mai înțelegem de aici că ordine în grădina ICRAL-ului trebuie să-o facă beneficiarii săi? Sergiu Mercus, la observația ingineru-

Patru pentru toți

Cabana Valea cu Pești exista cu mult înainte de a fi foarte cunoscută, dar, cu timpul, nivelul protocolului a mai scăzut și, după o „escală” scurtă la B.T.T. a intrat în circuitul larg al turismului argesean. Pentru cine n-o cunoaște, ar trebui să spunem că este situată la 900 m altitudine, pe un pînten de munte din marginea lacului Vidraru, cam la jumătatea distanței dintre Curtea de Argeș și Lacul Bilea. Este, cum se spune, un excelent loc de popas, împrejurimile fiind de așa natură încît, odată plonjat aici, n-ai ce face altceva decît să dormi sau să-ți aduni gîndurile pentru un întreg an de zile. Chiar dacă, mai nou, se poate veni și cu bileț, pe perioade glisante și nu neapărat la date fixe, cabana și-a găsit adevărata menire din a găzdui vreme de o zi sau două grupuri de turiști în tranzit și mai ales de oameni ai muncii din Curtea de Argeș sau Pitești, care dau adesea o fugă pînă la Valea cu Pești să se simtă bine și să ia „o gură” de oxigen. Se înțelege că, în atari condiții, tîmbălăul este destul de mare, străduința oamenilor cabanei fiind să țină cît mai sus stacheta de civilizație a întregii ambiante, pentru că oricînd, și mai ales pe neașteptate, pot fi puși în fața unor examene dintre cele mai severe. Cu alte cuvinte, vechiul statut al cabanei se împletește cu situația sa actuală, de a fi larg accesibilă, astfel încît, vorba lui Costică Avram, bucătarul, „cu aceeași mîină trebuie să dau și cu sapa, să cînt și la vioară”.

Nefiind un „cabanist” convins, un pasionat al vizitelor pînă la munte, la Valea cu Pești mi s-a spus că o pre-judecată: pînă a-i cunoaște pe cei de-aici, aveam impresia că acești cabanieri sînt fie niște împătimiti ai muntelui, fie slujbași ocazionali, care s-au mutat cu familia în vîrf de munte, să dea viață pentru un sezon, unei cabane și să mai cîștige un ban. „Cei patru” de la Valea cu Pești nu fac parte nici dintr-o categorie, nici din cealaltă. Pur și simplu, aici le este serviciul. Costică Avram lucrează de opt ani la Valea cu Pești și de alți șase la unități similare din zonă. Are „14 ani în munte”, cum spune el, și ar fi necinstiț să nu recunoaștem că i s-a cam acrit de atita izolare, mai ales că are probleme familiale deloc simple acasă, în Albesti. A rămas atita vreme în munte pentru că a avut „neșansa” să fie peste tot un om de bază. Face de toate (asta fiind, de fapt, condiția muncii la cabană, cum aveam să constat), dar în

terestat doar dacă cei de-aici erau bucuroși de oaspeți. Mi-au răspuns afirmativ, chiar dacă șeful era plecat pentru aprovizionare (și acest lucru trebuie făcut, iar aici se face des și bine), mi-a părut chiar bine că nimerisem într-o astfel de zi, eram scutit de o discuție protocolară, probabil inevitabilă dar oboșitoare, și în plus, aveam (cum am și avut, de fapt) prilejul să văd fără intermediari viața unui stup în absența reginei. Prin zînd sfîrșitul și începutul unei zile de lucru, m-am convins că viața la această cabană este o fericire pentru toți cei de-aici, cu patru mici excepții: ale celor care se îngrijesc tocmai de acest lucru.

Bucuroși de oaspeți sînt acum și lucrătorii Complexului „Posada” din Curtea de Argeș, mai ales după ce aici au amenajat un salon pe care l-au numit „Intim” și în care toate vasele (de la farfurii și pahare pînă la scrumiere și vase pentru flori) sînt din ceramică tradițională. Locul fostei discotecii, cam

Unde începe și unde se sfîrșește muntele

Sus, pe Furnica, la peste două mii de metri, într-o singură săptămîină, vîntul își poate schimba direcția de câteva ori, ca apoi, soarele, mai agresiv decît la mare, să fie înghițit pe nepusă masă de o armată întreagă de nori, ploaia spîlnindu-te ca pe o rufă chiar pe ultimii metri al telescaunului.

Ajuns la cabana Miorița, cîteva zeci de metri mai jos, înțelegi că turismul este un bun de larg consum nu numai fiindcă au acces la el și pripocii în ale drumetiei, iubitorii ei, dar și cei complet neinteresati de farmecul muntelui, oameni care, aranjați la patru

pentru dormit și 160 de locuri la restaurant. Este, în primul rînd, o cabană de iarnă, pentru că aici se schiază mult, Valea Dorului, Valea lui Carp, Drumul de vară fiind pline atit timp cît zăpada o bună de schiat. Cabanierul, cîmpinean după naștere, este bucătar de meserie, treabă care se vede nu doar din multele feluri de mîncare, puse la dispoziția turistului dar și din faptul că e mai tot timpul între crăbiți alături de bucătarul-bucătar. A fost bucătar la Piatra Arsă, a fost și la Babele, cunoaște bine omul de munte. Asa și-a ales moreu oamenii care să-l însoțească, și i-a ales pe cei în stare să tragă, să vadă de turist de dimineața și pînă seara, pentru că, uneori, în pustietatea asta cînd vremea este cîinoasă, oamenii cabanei și turiștii sînt o singură familie. Po munte și-a cunoscut și nevasta, altfel „care era în stare să vină după mine peste tot și să mai pună mîina la treabă fără să se vaite?”

La 2000 de metri, alimentele se aduc cu telescabina sau cu telescaunul. Mai sînt și două mașini puternice, ale întreprinderii, și acestea nu mai pridesc, au atitea drumuri de făcut și cu alimente și cu ambalaje, că adesea „samarizarea” se face nu cu măgarul, ci cu spatele. Dar lucrurile astea se vad mai puțin.

Vorbînd de cabană, vorbim de cabanier, pentru că, fără îndoială, de el depinde ca acestea să fie zile de vacanță, să-ți fie o bucurie și nu un coșmar. Am cunoscut un cabanier care se îngrijea de oamenii ajunși la cabană, pe care îi avea în „custodie” cum se exprima el, ca de familia lui, cum se îmbolnăvea unul nu-l mai slăbea, cu ceaiuri, cu tot felul de amestecuri de plante, cu o gură palincă, cum apuca și el pînă venea doctorul. Omul acela, azi la pensie, își făcea din fiecare oaspete un prieten de-o viață. Adrian Gherghiceanu este tinăr, nu și-a făcut din toți turiștii prieteni de-o viață, dar cei ce vin la schi îl țin minte. Acum, în toată verii, faptul că el, cu sprijinul întreprinderii, își face plantul înseamnă că îi mulțumeste pe toți cei ce-i calcă pragul. „Adevarul, zice el, este că nu ne-a lipsit nimic. Am fost în permanentă bine aprovizionati, și, dacă la toate astea, la toată munca noastră am reușit să-i convingem pe unii că muntele nu se termină aici, că acolo sînt Babele, mai departe Omul, că din telescaun înțelegi foarte puțin din ce poate fi muntele, înseamnă că am mai cîștigat un drumet, un turist adevărat”. Și asta face parte tot din rosturile cabanierului.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Sus, într-o cabană mică

obscur din multe puncte de vedere, a fost scos astfel la lumină, constituînd repede un motiv de atracție pentru sutele de turiști români și străini care fac zilnic din „Posada” o rampă de lansare spre cabanele dinspre Vidraru și mai sus. Șeful unității, Mihai Adam, om cu o distincție profesională lesne de remarcat, a imprimat noului spațiu o notă de civilizație aparte, privită, aici, ca o componentă importantă, „din plecare”, a activității de turism pe care filiala din Curtea de Argeș a O.J.T. Argeș a dezvoltat-o substanțial în acest sezon. După „Nedeea Vilsanului” (peste 5000 de participanți) va veni rîndul văilor Topologului și Argeșului să găzduiască astfel de manifestări complexe, cultural-artistice și de turism, astfel încît, cum spunea directorul filialei, Dorin Pătruleasa, afluența fără precedent a turiștilor în această celebră zonă de nord a Argeșului să poată fi întîmpinată cum se cuvine — de la primul popas la „Intim” și pînă la cele mai îndepărtate zone montane de agrement, solicitate intens în această perioadă. Sîntem incredințați astfel că toți lucrătorii din această parte a turismului argesean sînt pregătiți nu numai sufletește să poată spune în orice moment că, în adevăr, sînt bucuroși de oaspeți.

ace, într-o cîteva sticle de bere și două zaruri la table se miră, „cît de mică se vede Sinaia de la ăștia, de sus”.

Altfel spus, cabana Miorița, este un fel de gară. Pentru unii aici sfîrșește muntele, pentru alții abia începe. Cabanierul Adrian Gherghiceanu, un ins înalt și zdravăn de 34 de ani, om care și-a petrecut mai bine de o treime din vîrstă în cabane, imi mărturisea că rar mai vede cite unul cu rucșacul, care să treacă mai departe spre Babele, spre Omul. Desigur, așa stau lucrurile, modernizarea turismului l-a lenevit pe turist, iar drumetia rămîne de partea celui care iubeste poteca și marcajul, dar pînă una alta, cabanierul e dator să-i primească și să-i ospetească pe toți la fel. „Depinde ce vrei de la o astfel de cabană, spunea Adrian Gherghiceanu. Noi sîntem doisprezece oameni care ne îngrijim de mîncarea turiștilor, de curățenia camerelor, a restaurantului, a împrejurimilor, care, după o zi de aglomerație, ne mîincă sufletul, fiindcă sînt pline de hîrtii și cutii de conserve. Altfel, și cel care doarme la noi, și cel care stă cîteva ore la o bere, și cel aflat în trecere trebuie să găsească aici o mîncare caldă, un pat odihnitor”.

Octavian Știrea

Cabana numără 59 de locuri

Ca-ntr-un roman umoristic

„Mă recalific și mă fac administrator de bloc“

Prin chiar statutul său de organizare și funcționare, asociația locatarilor are ca scop, între altele, „promovarea în rândul tuturor locatarilor a relațiilor de conviețuire socialistă”. Lucru care se realizează în cele mai multe cazuri. Cu urmarea concretă că oamenii care trăiesc în același bloc îngrijesc această casă a lor, o întrețin curată, liftul nu este defectat, nici chiar de copii, care se rușinează să-și zgirie, să spargă oglinzile ori să-l blocheze. Se poate trăi în armonie, în curătenie, în liniste. Din numeroasele blocuri ale Capitalei, în care poate fi constatată o astfel de normalitate, amintim acum doar unul: blocul nr. 21 din șoseaua Nicolae Titulescu nr. 155. Starea bună a clădirii și curătenia din jur se datorează, desigur, tuturor celor ce locuiesc acolo. Nu este însă mai puțin adevărat că un rol decisiv îl au comitetul asociației — și mai ales președintele acestuia, Carol Cotociu — împreună cu administratorul Ion Milescu. Blocul a fost zugrăvit cu patru ani în urmă, dar arată ca unul abia finisat.

Din păcate, există cazuri care ilustrează contrariul, unde armonia lipsește, iar comitetul asociației se ocupă de orice numai de ce trebuie nu. În asemenea asociații nu este de mirare că apar neînțelegeri între locatari, neînțelegeri pe care comitetul, în loc să le aplaneze, uneori le înțelege și le amplifică. Una din situațiile ce frizează absurdul o probează procesele care aduc în fața instanței ca adversari comitetul asociației, pe de o parte, și un membru al acesteia — uneori chiar propriul ei administrator — de cealaltă parte. Situația ni se pare absurdă deoarece, în mod firesc, interesele acestor oameni, coincident sau ar trebui să coincidă în casa în care locuiesc împreună. Cum am putea considera altfel cazul unui administrator în proces cu propria sa asociație, administrator pe care Judecătoria sectorului 6 îl obligă să restituie acesteia peste 14.000 de lei daune plus dobânda legală la achitarea sumei și aproape 5.000 de lei cheltuieli de judecată? Un locatar s-a judecat ani de zile — până nu de mult — cu asociația blocului, pretinzând să i se restituie 1.000 de lei care considera el că i s-au încasat în plus, de-a lungul citorva ani, datorită unor greșite calcule. A pierdut procesul și la instanța de fond și la aceea de recurs. În consecință a fost obligat el să plătească 1.583 de lei cheltuieli de judecată.

La Consiliul popular al Sectorului 1 ni se prezintă situația aproape incredibilă a Asociației locatarilor blocului din strada Aman nr. 4. La 10 aprilie 1986, adunarea generală a ales un nou comitet. Biroul executiv al consiliului popular a confirmat alegerea prin decizia nr. 540 din 16 aprilie. În aceeași zi, la 16 aprilie 1986, președintele fostului comitet al asociației, Constantin Putinică, depunea la primăria sectorului o scrisoare cu mai multe semnături prin

care contesta valabilitatea adunării generale. Ni se arată însă și o declarație, semnată de 21 de locatari, în care citim: „Subsemnații declarăm că nu am contestat adunarea generală din 10 aprilie 1986 și că tabelul pe care l-am semnat ni s-a spus de către tov. Constantin Putinică și administratorul Petre Columbeanu că este pentru repararea blocului și pentru primirea înștiințării pentru contribuție în baza Legii nr. 1 din 1985. Față de această situație considerăm că am fost induși în eroare deoarece nu ni s-a prezentat scopul real al tabelului pe care l-am semnat și pe care-l considerăm nul“.

Rămâne cu totul de neînțeles de ce la contestația depusă în 16 aprilie lui Constantin Putinică i se răspunde abia la 10 iulie că „Din verificarea tuturor documentelor adunării generale, a rezultat că aceasta s-a desfășurat conform Decretului nr. 387 din 1977“. În tot acest timp de trei luni Constantin Putinică a refuzat să predea noului comitet documentele și administrația blocului, în așteptarea răspunsului. Și, ca să fie mai clar, el n-a predat nici în prezent. Vechiul administrator, Petre Columbeanu — deși n-a mai primit facturile ridicate de comitetul cel nou — a continuat să afișeze liste de plată cu sume aproximative. Despre el, mai mulți oameni din bloc ne-au spus că este impulsiv, strigă, injură colocatarii, bate copiii, e gata de scandal oricând, de buna gospodărie se îngrijește mai puțin. În ce îl privește pe Constantin Putinică, iară de ce mulți au așteptat cu nerăbdare să-l schimbe. „Cît a fost președinte, a făcut ce-a vrut. Nu suportă să stea de vorbă cu nimeni despre comportamentul violent al lui Columbeanu.“ (Elena Răileanu). „Sintem complet nemulțumiți de conducerea asociației din 1984—86, Putinică. Boldur și Columbeanu au vrut să conducă singuri. Ceilalți din comitet nu erau luați în seamă și s-au retras. Pe Boldur care fusese ales doar membru suplent în comitet l-a făcut vicepreședinte, că sint prieteni. Vicepreședintele ales de adunarea generală a fost înlăturat, iar el, în 1985 n-au mai ținut adunare generală. În bloc, murdăria e la ea acasă. Putinică vrea să dicteze la conducerea asociației cum se cuvine, a uitat că l-au văzut oamenii cum, fiind beat, s-a bătut cu un locatar care a plecat din bloc. A mai produs și o mare discordie între proprietari și chiriași. Columbeanu e văzut și el în stare de ebrietate, nu o dată, făcând scandal. În lista de plată pe care a afișat-o acum, pentru apartamentul 15 două persoane au de plătit 187 de lei, iar trei persoane din apartamentul 14, în aceleași condiții de spațiu, au de plătit 177 de lei.“ (Maria Apostolescu, Ioan Bărbuc, Ion Nicolae) „Amindoi au insultat noul comitet când a cerut să ia în primire, ne spune Constantin Răileanu, președintele comitetului ales la

10 aprilie. La 24 iulie au ținut un simulacru de adunare generală la care au strins vreo 50 de inși, dar din unele familii participând ambii soți. Dar priviți cu ce convocator a anunțat Putinică această sedință: „În conformitate cu art. 6 din statut, se convoacă Adunarea generală extraordinară a locatarilor în ziua de 24 iulie a.c. ora 18 în sala clubului Intreprinderii 13 Decembrie din bulevardul Ilie Pintilie. Convocarea este făcută ca urmare contestației înregistrată la consiliul popular Sect. 1. ORDINEA DE ZI: 1. Anularea hotărârilor nestatutare din 10.04.1986 și a procesului verbal respectiv neafirmat conform prevederilor statutului. 2. Alegerea organelor de conducere ale asociației cu respectarea proporției statutare. 3. Cererea unor locatari ai scării B de separare administrativă și gestionară de scara A. DIVERSE: Legalitatea convocării adunării generale este statutară și orice tentativă de a împiedica locatarii să participe să nu fie luate în considerare. Interesele locatarilor impun participarea tuturor. Semnat C. Putinică.“ Agramatismul sare în ochi. Dar nici reaua credință nu este mai puțin evidentă. Toate referirile la statut cuprins în acest afiș contin afirmații false, în intenție clară de a induce oamenii în eroare.

Dacă o persoană a prejudiciat obștea, va plăti. N-are nimeni dreptul să facă pe mama rănilor în numele întregii asociații. Administrator se cuvine să fie un bun gospodar și un om corect, nu cineva care a probat reversul acestor însușiri. Comisia de cenzori poate fi și ea alcătuită din oameni competenți. Iar noul comitet confirmat este timpul să-și întine în atribuțiuni, desigur cu sprijinul funcționarilor consiliului popular pe care îl așteaptă de prea multă vreme. Pentru toate acestea ar prinde bine cunoașterea statutului de către toți cei ce timp de patru luni par a fi fost deconcentrați de jocul lui Constantin Putinică și Petre Columbeanu, care manifestă un ciudat simț de proprietate pentru funcțiile în care nu au mai fost aleși.

Oamenii au nevoie de liniste, în casa în care locuiesc. Iar asociația locatarilor se cuvine să-și realizeze toate scopurile. Inclusiv promovarea în rândul tuturor locatarilor a relațiilor de conviețuire socialistă. Funcționarii de la consiliile populare care răspund de controlul activității asociațiilor de locatari se cuvine să-și exercite în mod real rolul de îndrumare și verificare. Pentru că există și cazuri în care controlul adevărat este aproape de desăvârșire uitat. În blocul A 14 A, din aleea Calatis nr. 1, sectorul 6, funcționează și acum încă din 1982 un „comitet“ care n-a fost confirmat niciodată de primărie și care n-a mai ținut nici o adunare generală. O verificare financiar-contabilă a administrației găsea la sfârșitul lui 1984 multe ilegalități și incorectitudini comise de administratorul Octavian Constantinescu. S-au propus măsuri de recuperare a unei pagube de aproape 60 de mii de lei și de remediere a lipsurilor. Nici una din acele măsuri nu s-a îndeplinit. Și culmea, o altă verificare făcută în acest an trecea total cu vederea acest lucru.

Este inadmisibil ca banii și timpul și nervii oamenilor care alcătuiesc mica obște a unui bloc să rămână la discreția intereselor personale, a incorectitudinii ori a ambițiilor și a orgoliului exacerbate ale nu știu cui.

DORIN GHERGHINESCU

Ecouri

S-a întâmplat într-o gară!

Urmare articolului apărut în revista „Flacăra“ din 6 iunie 1986 intitulat „Cu simțul datoriei față de cetățean“ am analizat la fața locului aspectele negative sesizate în servirea călătorilor în stația Oradea, constatând că ele sint juste.

Vă informăm că s-au luat măsuri pentru eliminarea neajunsurilor de crearea unor condiții îmbunătățite pentru călătorii care pleacă, sosesc sau tranzitează prin stația Oradea, pentru îmbunătățirea sistemului de informare, pentru ridicarea calității gospodăriei în unitate la o treaptă superioară.

Prin redistribuirea încăperilor s-a creat spațiul corespunzător pentru „mama și copilul“.

Este în curs de execuție un chioșc similar cu cel existent aparținând restaurantului, unde se vor servi gustări, răcoritoare, plăcinte. „Taraba“ a fost scoasă din holul stației.

Pentru asigurarea curățeniei permanente în sala de așteptare cl. a II-a, holul central unde sint amplasate casele de bilete, culoarul de trecere la restaurant, frizerie, punctul farmaceutic — la nivelul sălii de așteptare cl. I — s-a întocmit program de spălare cu soluții speciale.

Pentru informarea publicului

călător este în curs de proiectare și apoi executare un panou electric cu evidențierea traseelor mijloacelor în comun, a hotelurilor, muzeelor și zonelor de agrement din municipiul Oradea și a împrejurimilor.

Pentru transportul bagajelor de mină s-au pus la dispoziția publicului călător un număr de 8 cărucioare și până la sfârșitul trim. III, numărul lor va spori la 20 bucăți.

Este organizată activitatea de conducere în stația Oradea, astfel că în permanență după un program stabilit și aprobat să fie prezent în unitate un organ din conducerea stației pentru rezolvarea unor probleme care se pot ivi în servirea publicului călător.

Și la data de 19.05.1986 șeful stației a fost în unitate, era la școala personalului analizând și pregătind trecerea la noul mers de tren care a intrat în vigoare la 1.08.1986.

Vă mulțumim cu această ocazie pentru aspectele sesizate și vă invităm să ne vizitați din nou, să vă puteți convinge de măsurile luate, să puteți aprecia că în stația Oradea există o servire civilizată a publicului călător.

tarul, eu n-am voie să iau comenzi.

— Bine, dar sucul e lângă dumneavoastră, în frapieră, puteți foarte bine să desfăceți o sticlă.

— N-am voie.

Și ne părăsește. Se mai scurge o jumătate de oră. Nu vine nimeni. Puștiul începe să scincească: „— Mi-e sete, tăticule...“ Tăticul se ridică, vrea să se ducă să găsească pe cineva, băiețelul plînge. Bărbatul renunță la orice demers și părăsește împreună cu băiatul locul. Rămînem singuri. Și așteptăm. Femeia cu cercei distribuie cantități respectabile de bere pe la diferite mese. După încă un sfert de ceas intervin:

— Văd că pe alții îi serviti...

— Ei mănîncă și beau, nu cer sucuri și cafele.

Pe mesele din jurul nostru se găsește numai bere. Întreb:

— Unde e mîncarea?

Se face foc:

— Mîncarea a fost consumată de cei de la mesele care acum sint goale. Dar ce crezi că oamenii te așteaptă pe dumneata să vezi dacă mănîncă sau nu? N-ai decît să fugi după ei și să-ți întreb!

Îl caut pe responsabil. Găsesc un șef de sală. Îi spun păsul. Cînd se dîmînește despre ce lucrător al „Mioriței“ este vorba, îi aruncă ospătăriței o privire care spune multe — își cunoaște marfa. Șeful de sală nu vrea complicații. Ne aduce chiar el pe loc sucul. Peste cinci minute vin și cafelele. Cînd să plătăm, apare, în sfîrșit, și ospătarul. Îl întrebăm cum se numește. „— Vasile“ — ne răspunde. Îi primim ecusonul și citim: „Marian Voicu, ospătar“.

— Dar ajutoarea dumneavoastră cum se numește?

— Nu știu, pentru că este angajată de curînd, nu i-am reținut încă numele.

Aflăm totuși că pe ospătărița cu cercei și cu rochie strîmtă o cheamă Ana Vochici.

S-au petrecut toate acestea duminică, 10 august 1986, la vremea prînzului.

ION D. GOIA

Duminică la „Miorița“

Herăstrăul trăiește o zi plină. Amiază. Lume peste tot: care la bere, care la bărci, care la odihna, pe pățuri. La „Miorița“ însă nu-i înghesuală. Aproape jumătate din mese sint încă neocupate, poți să alegi. Algem una cu vedere foarte bună spre lac. La ea mai sint așezați un bărbat tînăr și un băiețel de vreo cinci anișori. Cerem permisiunea să ne așezăm și noi.

— Cu plăcere, ne spune tăticul, dar masa noastră nu prea e luată în seamă, stăm de peste un sfert de oră și n-am izbutit nici măcar să facem comanda.

— De ce?

— Pentru că nu vine ospătarul.

Printre mese circulă în mers legănat, o femeie cam de 30 de ani, cu cercei spînzurați de lînțioare, cu o clăie de păr și cu o uniformă așă de strîmtă încît ai impresia că va plesni la fiecare pas.

— Dar dînsa cine e?

— Este ajutoarea de ospătar și zice că nu ia comenzi.

Așteptăm cumînți aproximativ 20 de minute. Nu vine nimeni. Mă adresez în cele din urmă ospătăriței cu cercei:

— Dar pe la noi de ce nu veniți?

— Vine.

— Ce-ați dori, vă rog?

— Două cafele și două sucuri.

— Cum, pentru atîta lucru țineți masa ocupată?

— Sînt destule mese libere, observ eu, nu stă nimeni în picioare din cauză că ocupăm noi masa.

— N-are a face, trebuie să consumați ceva serios, aici nu-i chioșc de răcoritoare.

Băbăuțel de lângă mine își ia inima în dînți:

— Vă cerusem și eu o cafea și un suc pentru băiețel.

— V-am spus, să vină ospă-

asta? Fiecare secundă pentru acest om putea să însemne viață sau... moarte. Nici unul dintre cei de față nu aveau grupa de sînge necesară lui Rică, iar rezerva de la spital fusese epuizată în niște cazuri grave, care avuseseră loc în ziua aceea. Avînd zero unu, deci donator universal, am rugat pe medic să-și recolteze doza necesară. Sint fericit că viața băiatului a fost astfel salvată! „Tare generos și mai sinteti voi, vîrsătorii, aștia născuți în luna lui Făurar. Nu vreau să fiu răutăcios, e limpede, în asemenea împrejurări primează omenia. Chiar dacă în locul lui Rică era un străin oarecare, orice om de suflet proceda la fel. Cu atît mai mult, cînd era vorba de un coleg. Dar cînd mă gîndesc la relațiile dintre voi, parcă nu înțeleg un lucru“ „Ce nu înțelegi?“ „Cum ai fost în stare să treci cu vederea și chiar să-l întorci rău cu binele acestui om? Nu el rivnea, într-o vreme, la funcția ta, că i se părea mai mare? Nu el ti-a băgat mereu strîmbe că producția ta

are fel de fel de cusururi, deși controlul de calitate a infirmat totul? Nu el te-a reclamat apoi că tulburi linistea vecinilor? Fapt nedovedit și el ca toate celelalte pînă la urmă. „Da, și ce-i cu asta? Nu cumva vrei să spunei că trebuia să-l las să moară pentru a mă răzbuna?“ „Nu întoarce vorbele, Vornicule. Ne mirăm numai. Cum poți să fii atît de tare?“ „Aflați că am realizat în acest fel cel mai important lucru. După episodul cu spitalul de la care au trecut vreo trei luni, după ce s-a stabilit că răsturnarea s-a produs ca urmare a pierderii cunoștinței soferului în timpul conducerii, am un prieten în plus și el se numește Rică Ripan. Erat tare trist cînd am discutat cu el. Și-a cerut iertare, îi dăduseră lacrimile. „Promite-mi că vei uita rîul pe care ti l-am pricinuit. Eu, în schimb, nu voi uita niciodată că mi-ai salvat viața!“

„Să fim sănătoși, Rică, să putem munci și să ne creștem copiii. Asta-i important!“

VICTOR BEDA

„Starea accidentatului a fost apreciată la spital ca deosebit de gravă. Omul era robust, tînăr, 35 de ani, dar pierduse mult sînge. Suferise cîteva tăieturi adînci, iar cei care îl însoțiseră, colegii lui, oameni care, vorba aia, lucrau zi de zi, cot la cot cu el, s-au îngrijit numai de persoana lor. De fapt, n-au pătit nimic. Doar niste zgîrieturi și vînatăi. S-au speriat însă teribil cei doi maistri. Scînceau ca niste bebeluși tot timpul și au mai căpătat ceva glas doar cînd medicul, după ce le-a făcut radiografiile, i-a asigurat că n-au absolut nici un motiv de îngrijorare. Pe de altă parte e greu să condamni pe cineva în asemenea situații. Fiecare reacționează în alt mod. Mai ales după ce autofurtoneta scăpată de sub control s-a răsturnat de două ori, revenind însă de fiecare dată pe roți. După ce au iesit nevățamați din mașină, puteau însă măcar atunci să-și amintească de omul care fusese la volan. Abia după ce si-au curățat hainele de praf și si-au tamponat zgîrieturile de pe obraji cu batista, unul a

întrebat de Ripan. „Unde-o fi faimosul nostru pilot?“ „Vorbesti de Rică Ripan?“ replică celălalt. „Păi de cine să vorbesc, că doar n-a fost la volan vreun extraterestru!“ „Rică al nostru, care e atît de mare artist încît a binevoit să ne răstoarne“. „Nu e momentul de făcut aprecieri. Că doar omul n-a vrut să facă vreo figură de cascadorie. Mai bine hai să-l căutăm“. L-au găsit la cîteva metri, lângă mașină. Zăcea fără cunoștință. Pierdea continuu sînge. În cîteva minute a avut norocul să ajungă la spital. Cei doi au oprit un autoturism al căru sofer s-a îngrijit și de primul ajutor, ba chiar le-a și reprosat celor doi: „Să-i opriți hemoragia, asta nu era atît de greu. Doi tineri ca niste brazi, atîș minute pretioase alături de el, fără să luați nici o măsură. Nu-i omenesc cum ați procedat. În plus, se pare că lucrați și la aceeași unitate! Deci, obligații morale în plus“. Cei doi au pus capul în pămînt și n-au mai răspuns nimic.

Alți oameni, altă inimă... „Și cum te-ai nimerit la spital după aducerea lui Rică. Vornicule?“ „Cum? Am auzit de accident și spitalul municipal fiind aproape mi-am zis că-i colegial să vîd despre ce-i vor-

Cronica șoselei

Un episod la spital

ba și să dau o mină de ajutor familiei. Știți prea bine că omul are trei copii mici, iar neavută-sa îi suferindă cu inima“. „E adevărat că te-ai oferit să-i donezi sînge, și că pînă la urmă i-ai și dat?“ „Da, și ce-i cu

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● O propunere — pe care o supunem ferurilor în drept — ne sosește la redacție din partea lui **George Stoian** (str. Parinția nr. 2, bloc 5, scara 1, apartament 35, sectorul 4 — București), și anume: înființarea și în cartierul Berceni—Oltenița a unui magazin „Auto-Moto-Velo”. Fiind posesor al unui autoturism „DACIA-1300” și locuind în zona respectivă, este nevoit să străbată jumătate din Capitală, pentru a-și procura unele piese de schimb necesare, și, desigur, nu e singurul în această situație. Comparând situația sa cu cea a posesorilor de mașini din zona Colentina, Moșilor, Ștefan cel Mare, aceștia din urmă beneficiind de serviciile a nu mai puțin de trei magazine cu astfel de profil — ceea ce e bine! — propunerea lui G.S. pare să fie îndreptățită.

● **Primum, din partea REGIONALEI CĂI FERATE IAȘI:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Maria Robu** din comuna Mogoșești—Siret, județul Iași — în care semnatară solicită încadrarea fiului său **Ludovic Robu**, absolvent al Liceului industrial nr. 4 CFR Iași, vă facem cunoscut că acesta a fost repartizat la Atelierul de zonă Roman în funcția de mecanic utilaje vagoane din cadrul Regionalei Căi Ferate Iași”.

● „Sintem un **GRUP** de locuitori ai satelor **Iteul Nou și Iteul Marc**, comuna **Abram**, județul **Bihor** — cel mai apropiat oraș de noi este Marghita, până la care accesul cetățenilor din cele două sate se face actualmente pe ruta **Cohan—Abram—Chiribiș** — Marghita, pe o distanță de cca. 17 km. De la marginea satului Iteul Nou și până în centrul Marghitei, există însă un drum drept, de pământ, de circa 3 km, folosit dintotdeauna de către noi spre orașul sus amintit: muncitorii la întreprinderi, elevii de liceu, agricultorii care aprovizionează piața orașului cu legume, etc. În urma mai multor demersuri, în anul 1982 s-a primit aprobarea împietririi acestui drum — el urmând a fi gata către sfârșitul anului 1985; în acest sens s-a construit în Iteul Nou un pod minunat, s-au adus tuburi din ciment pentru construirea de podete, cetățenii au săpat șanțurile laterale etc. Din motive neîncunoscute, în vara anului 1983 lucrarea s-a sistat. După alte intervenții ni s-a comunicat că acest drum va fi terminat până în anul 1989, dar nu se lucrează nimic la el. Este păcat, fiind vorba doar de trei kilometri, ceea ce s-a început cu bună intenție se păcănește acum pe zi ce trece” (scrisoarea este semnată de un număr de 19 oameni).

● **CONSILIUL POPULAR AL SECTORULUI 2:** „Urmare scrisorii prin care numita **Ioana Kakoveanu** din București, Sos. Colentina 11, bloc R.26, ap. 77, sesizează că deși a plătit la zi chiria, totuși i se reține din pensie suma de 210 lei lunar, vă comunicăm că intrucât s-a constatat că susrumita are intr-adevăr chiria achitată la zi, propoziția înaintată de ICRAI Colentina către Oficiul de pensii al sectorului 2, a fost sistată; pentru reglementarea modului de plată a chiriei, I.K. a fost invitată la SGL nr. 5 din Complexul Teiul Doamnei nr. 1-5”.

● „Vă scriu aceste rânduri cu lacrimi în ochi, știind acum ce înseamnă suferința, dorința de a trăi și, poate că mai ales, bucuria de a te întoarce în mijlocul familiei pentru a fi alături de cei dragi și de cunoștii, de a nu fi privită cu oroare „și milă...”. La numai 30 ani și având doi copii, două fetițe până în șapte ani, **Paraschiva Stîr** (din comuna Dărmănești, Colonia Veche, jud. Bacău), suferă un grav accident: este desfigurată de explozia provocată de fisura unei conducte subterane de gaz metan. Operată, cu grefă, la secția „Chirurgie plastică și reparatorie” a Spitalului județean Bacău, rămânând internată timp de două luni, datorită medicilor de aici, scapă cu viață, dar cu mari cicatrici cheloide pe față și pe miini, neputînd nici măcar să se hrănească singură. Afînd despre preparatele medicului farmacist colonel **Nicolae Oită** din Iași, se supune tratamentului acestuia cu „Plastogel” pentru usturimile provocate de arsuri, și „Cicatrol” pentru cicatricile cheloide — tratament pe care îl aplică constant și cu răbdare. Și cu voință mai ales. **Rezultat:** ne scrie cu mina ei, a început să se ocupe de treburile gospodărești, oribilele cicatrici i-au dispărut aproape complet... O felicităm pe tinăra mamă pentru țărna cu care a știut să depășească un greu moment al vieții, urîndu-i multă sănătate în continuare, ei și întregii familii.

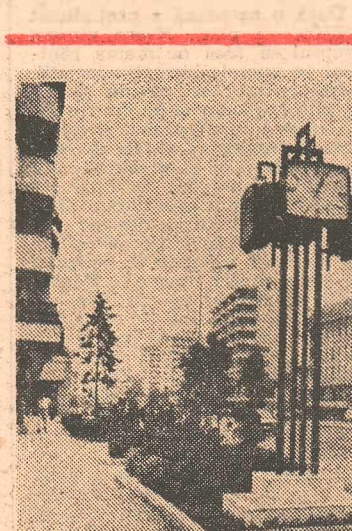
● **CONSILIUL POPULAR AL MUNICIPIULUI BRAILA:** „Privind modul de soluționare a scrisorii adresate redacției de către **Gheorghe Moise**, om al muncii la UJCM și soția sa, **Zenovia Moise**, infirmiera la Spitalul județean Brăila, avînd doi copii, un băiat de 18 și o fată de 17 ani, întreaga familie ocupînd două camere în blocul 6, cartierul Viziru 1, vă informăm: urmare propunerii Comitetului oamenilor muncii din cadrul UJCM, analizată în Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal Brăila, familiei **Moise** i s-a repartizat un apartament cu trei camere, confort 1 în blocul 14, scara 1, ap. 12, strada Roșiorilor”.

● „Mă numesc **Elena Stănculescu** și domiciliiez în strada Lăptari Tei nr. 16, bloc 3.A, scara B, ap. 47, sectorul 2, fiind om al muncii la **Întreprinderea Microelectronica** din strada **Erou Iancu Nicolae nr. 31.B**, sectorul 2, București. Soțul meu, **Petrișor Stănculescu**, este absolvent al unei școli de muzică, cu repartiție la un ansamblu din București. După absolvire, el a încheiat un contract pe timp de 9 ani, clauza la contract — în caz de nerespectare — fiind sempată de tatăl său, pe nume **Aurel Stănculescu** (domiciliat în Bucureștii Noi nr. 229, de profesie electrician la **Întreprinderea TRAFAG** cu sediul în șoseaua **Chițilei nr. 3-5**, sectorul 1. Deși personal nu am fost de acord, soțul meu a părăsit ansamblul înainte de expirarea termenului prevăzut în contract, angajîndu-se undeva pe Litoral; legal, cheltuielile de școlarizare trebuia să le suporte tatăl său, obligîndu-se sub semnătură asupra acestui lucru. În mod surprinzător, Circumscripția financiară de pe raza căreia domiciliiez — și carcia ansamblului îi înaintase dosarul de imputare — a trimis întreprinderii la care lucrez eu dosarul de reținere a sumei datorate de soțul meu, începînd să mi se rețină lunar suma de 1.000 lei. Un tovarăș inspector de la această circumscripție îmi lasă tot felul de bilețele în ușa, specificînd diverse sume de plată, amenințîndu-mă cu miliția și cu poprirea pe lucruri (amintesc că locuim, tolerați, de către mama mea), ba mai mult, același tov. inspector susține că l-a chemat pe soțul meu la circumscripție, luîndu-i-se un angajament în scris că subsemnată „ar fi de acord cu plata datoriilor sale către ansamblu”, lucru absolut neadevărat: eu, una, nu am semnat un astfel de angajament, nu mi-am exprimat acordul nici măcar verbal, dimpotrivă.”

Indiferent de posibilele neînțelegeri dintre doi tineri soți, care oricum nu intră în sfera de interes a revistei noastre, credem, totuși, că în cazul de mai sus o optică bizară a precumpănit în dauna existenței unor acte legale; așteptăm precizări din partea celor în drept.

● **ÎNTEPRINDEREA DE SUCURI ȘI RACORITOARE — BUCUREȘTI:** „În legătură cu articolul **NU ȘTIU**, apărut în revista dv., vă comunicăm următoarele: întreprinderea noastră întîmpină mari greutăți privind umplerea și desfacerea capsulelor de autosifon, acestea derivînd din faptul că materialul din care este confecționată garnitura de etanșare din interiorul capsulei nu rezistă la presiunea de 75 atm. și temperatura de -50° C., fiind în același timp afectată de bioxidul de carbon. Acest lucru este cunoscut și de fabricantul capsulelor — întreprinderea „Electrometal” — Timișoara” care însă în cei peste 20 ani de cînd produce capsulele nu a adus nici o îmbunătățire acestora. În aceste condiții cantitatea de capsule bune ce se rulează între populație și unitatea noastră de încercat a scăzut an de an, fiind diminuată considerabil de căderile masive, iar livrările de capsule către populație au scăzut simțitor, nereușindu-se nici pe departe să se asigure cerințele necesare. Ca urmare a celor sesizate de dv., am luat următoarele măsuri: în 28 iunie

a.c., inginerul șef al întreprinderii noastre a mers la conducerea întreprinderii furnizoare din Timișoara, solicitînd și în scris acesteia găsirea unei soluții pentru etanșarea capsulelor precum și pentru repararea parcului de capsule defecte aflate în stoc, dar nici pînă astăzi nu am primit vreun răspuns. Ne-am adresat totodată, I.C. Căuciuc Jilava, I.C. Mase plastice, Centralei Mase plastice, solicitînd o soluție care să ne permită repararea corespunzătoare a parcului de capsule aflate în stoc. Pînă la soluționarea acestor probleme, am stabilit un grafic zilnic cu toți gestionarii unităților de sifoane care primesc capsule și li s-a transmis sarcina de a-l afișa; de asemenea problemele ridicate în articol au fost discutate în sesiunea oamenilor muncii care lucrează în aceste unități, urînd ca pe viitor aceștia să manifeste mai multă receptivitate la solicitările consumatorilor. Facem pe această cale un apel călduros la dv. pentru a ne sprijini, prin publicarea acestor rânduri, în găsirea unui

● „În numele mai multor cetățeni din orașul Cimpina, vă rog să publicați în pagina pe care o considerăm și a noastră, următoarele rânduri însoțite de fotografia anexată: în urma unei inițiative proprii, întreprinderea Electromontaj a realizat și montat un frumos ceas în centrul orașului Cimpina. Pe lângă aspectul estetic edilitar pe care îl conferă, apreciem și utilitatea sa, fiind — cel puțin deocamdată! — singurul ceas public din acest frumos oraș. Sperăm că toate cele patru cadrane ale ceasului vor indica întotdeauna ora exactă!” (prof. **Justin Drăgan**, strada M. Eminescu nr. 5).

furnizor capabil să realizeze din cauciuc sau material plastic, garnitura de etanșare a capsulelor de autosifon, rezistentă la parametrii menționați mai sus. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat.”

● **Costinel Godeanu** din comuna Brănești, județul Gorj — în numele mai multor tineri prieteni — ne scrie că porțile Căminului cultural de pe raza comunei au rămas, de citiva ani, închise... „Există chiar un operator, care ne proiecta film o dată pe săptămînă, am așteptat, în zadar, reluarea măcar, a acestor proiectii. Sau prezentarea unor spectacole, mai ales acum, cînd copiii comunei se află acasă, în vacanță! Am apelat și la Consiliul popular, dar dinși nu-au răspuns că nu le aparține, că nu se ocupă de astfel de treburi.” Scotim fir, normal — este o datorie, la urma urmei — ca tinerii, primii, să asigure organizarea unor acțiuni distractiv-educative, în cadrul unui cămin cultural: cineva, însă, trebuie să deschidă ușile ferocate ale acestuia — nu se poate să nu fie de găsit o cheie.

● **CONSILIUL JUDEȚEAN AL SINDICATELOR GALAȚI:** „Referitor la scrisoarea adresată de către **Mihai Trofin**, în cadrul călătuș la Uzina aglomerare furnale, secția furnale 1-4, prin care acesta sesizează faptul că nu beneficiază de sporul convenit de toxicitate: analizînd, împreună cu comitetul sindicatului de la uzină, situația acestuia, s-a constatat că numitul are dreptul la spor de toxicitate ca urmare a numărului de posturi aprobate

pentru anul în curs și a reorganizării structurii personalului la nivel de secție și formalie; la intervenția noastră, conducerea secției a dispus ca de la 1 august a.c., tovarășul M.T. să beneficieze de sporul de toxicitate, iar normatorul secției care a neglijat să informeze despre aceasta, a fost sancționat cu o gradăție pe timp de o lună”.

● „La parterul blocului în care locuim s-a înființat recent o secție de panificație aparținînd de I.P.M. Vrancea. Fiind vorba de un proces industrial, aici au fost instalate utilaje specifice precum: malaxoare, cuve ce rulează pe roți din fier, cuptor electric, frigider de mare capacitate, toate producînd un zgomot insuportabil. Începînd cu ora 4 dimineața și pînă seara tîrziu, în bloc nimeni nu se mai poate odihni din cauza vibrațiilor provenite de la malaxor, a scrisnetelor de roți și zgomotului utilajelor aflate sub tensiune, a muncitorilor care de la un loc la altul trîsc lăzi grele, trîntesc unelte,

de servicii pentru ascensoare, și asociația locatarilor constituită din proprietarii apartamentelor și părților de folosință comună), după care s-a emis comanda necesară, executîndu-se lucrările de remedieri și repunîndu-se în funcțiune ascensorul blocului. Referitor la contoarele de gaze, situația semnalată fiind reală, s-a dispus I.R.I.D.G.N. — București să monteze aparate noi de măsură, sau să le remedieze în cel mai scurt timp pe cele existente.”

pagina realizată de **HORIA PATRAȘCU**

Poșta redacției

Pănescu Elena, com. Prunișor, jud. Mehedinți: Potrivit art. 199 (2) din Legea 57/1974, unitățile, în care pentru unele activități volumul de muncă nu depășește un sfert de normă, pot folosi persoane retribuite cu sume fixe, de cel mult un sfert din retribuția tarifară a funcției îndeplinite; aceste sume nu au caracter de retribuție și perioada respectivă nu constituie vechime în muncă în vederea pensionării. ● **Teodor Balmus** — Timișoara: Așa cum bănuiri și dv. credem că este o scornire. ● **Butur Aurel** — Galați: Puteți cere să fiți exceptat de la o parte din cheltuielile de întreținere numai dacă ați aruncat în scris dinainte Asociația că lipsiți efectiv toată luna calendaristică respectivă. ● **Marin Marica** — satul Vulcancașca, com. Mera, jud. Vrancea: Puteți beneficia de acest ajutor dacă 3 dintre copiii dv. erau minori sau, neîmplînd încă 25 ani, își continuau studiile, fiind în întreținerea dv. ● **Mladin Gheorghe** — Drobeta Tr. Severin: Adresați-vă Comisiei de expertiză medicală. ● **Zuica Adela** — Ploiești: Informațiile respective nu le puteți obține decît pe plan local. ● **Foia Constantin** — Oțelu Roșu: Reglementările respective se referă numai la invalidii de război. ● **Tone Anica** — com. Orlea, jud. Olt: Transcom a depus încă din anul 1983 la C.E.C. suma ce vi se cuvenea drept despăgubiri civile, doar că „a uitat” să vă comunice aceasta și dv. ● **Firan Gheorghe** — com. Tîntărești, jur. Gorj: În vederea achitării drepturilor de pensie, la termenele stabilite, comunicați Oficiului de pensii adresa corectă a ultimului domiciliu al fiului dv. ● **Carandim Diana Beatrice** — București: În cursul acestei luni mama dv. urmează să primească suma ce i se cuvine. ● **Ioachim Mihaela Doina** — București: În conformitate cu prevederile Legii nr. 1/1970 art. 8, al. ultim, aveți dreptul să primiți sporul de vechime convenit pe lunile cit acesta a fost sistat. ● **Duță Elena** — com. Al. Odobescu, jud. Călărași: La 62 ani, soțul dv. va beneficia de pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă, cu vechime incompletă. ● **Baza de aprovizionare pentru industria ușoară** — București: Referitor la ultimul paragraf din adresa ce ne-ați trimis, credem că dv. trebuie să insistați la Sibiu pentru rezolvarea situației locative a familiilor celor doi oameni ai muncii. ● **Munteanu Dumitru** — com. Joița, jud. Giurgiu: Problema este de competența justiției. ● **Simionescu Simion** — Rovinari: Regia se poate suporta de către unități numai pentru oamenii muncii detașați. ● **David Ion** — Bacău: La concursul de admitere în școala de maistri vă puteți prezenta dacă ați absolvit liceul sau o școală profesională, aveți o vechime de cel puțin 8 ani în producție ca muncitor calificat în ultima sau penultima categorie de încadrare din rețeaua tarifară a ramurii; dacă ați fost promovat în funcția de maistru, aveți obligația să absolviți școala de maistri în următorii 5 ani, admiterea fiind fără concurs, în cadrul planului de școlarizare aprobat.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Doina Melinte înaintea europenelor

Invingătoare în Marele Premiu

Confirmând spusese antrenorului său, Doina Melinte a ieșit învingătoare la prima participare (din acest an) în Marele Premiu IAAF-Mobil, câștigând la Londra proba de o milă, în 4 : 24,85. Au urmat Williams (Canada), van Hulst (Olanda), Murray (Anglia), Jacobs (S.U.A.) etc. Luni seara însă, alergând la Budapesta 1500 m, în cadrul aceleiași competiții, campiona noastră s-a clasat a doua, în 4 : 01,95, cursa revenind Valterovei (Cehoslovacia). Să sperăm că de la Zürich și Köln vom primi, de asemenea, vesti bune !

Fotografie de PAUL AGARICI ■

— Stimată tovarășe profesor Dorin Melinte, v-am desemnat, în calitate de antrenor al Doinței Melinte, care vă e și soție, drept al patrulea interlocutor al „seriatului” nostru privitor la șansele atletismului românesc la europenele de la Stuttgart.

— Vă gândiți la un interviu ?

— Dar la ce altceva ?!

— N-ar fi mai bine să-l așezăm ? Să vorbim după europene.

— În urma războiului... știți povestea ! Și-apoi, lipsind Doința de la startul naționalilor, pentru a concura în Marele Premiu, nici n-am mai avea ocazia să stăm de vorbă înainte de Stuttgart. Deci : sinteți una și aceeași persoană cu fostul multiplu campion național la 400 metri garduri ?

— Nu multiplu, ci numai dublu. N-am câștigat decât două titluri. În plus, pe vremea mea proba respectivă nu avea valoare internațională.

— Nu are nici azi, dar asta e situația ! De ce ziceți pe vremea mea ?, bănuiesc că n-aveți nici 40 de ani.

— N-am. Am terminat Institutul de educație fizică în 1974. După care, o perioadă, am lucrat la Institutul de învățământ superior din Suceava...

— Unde Doința v-a fost studentă, da ? Apoi, după ce v-ați căsătorit, în 1981, Doința a trecut la Știința C.F.R. Bacău unde, fiind absolventă de I.E.F.S., funcționează ca antrenor, da ? Ea a implinit 28 de ani, da ?

— Da, pină la virstă ! Am citit și eu despre cei 28 de ani în interviu pe care, acum cîteva săptămîni, i l-ați luat lui Ion Puică, unul din primii antrenori ai Doinței. Ar fi bine să fie așa, dar nu e : în 27 decembrie, Doința face 30 !

— Mulți înainte ! Tovarășe profesor, cum se explică faptul că, după ce ați pregătit-o pe Doința între anii 1977—1979, ați redevenit antrenorul ei în toamna lui 1983 ? N-ati mai fost, ca tehnician în primul rînd, multumit de colaborarea ei cu Nicolae Mărășescu ? Vă întreb pentru că...

— Înțeleg.

— Tocmai. Cu Mărășescu, Doința a devenit campioană europeană de sală pe 800, la Milano, în 1982, campioană mondială universitară în 1981, la București etc.

— Așa e. Bă mai mult : actualul record național la 800, în aer liber, 1 : 55,05, a fost stabilit de Doința tot în 1982.

— Atunci ?!

— Vreau să precizez că din experiența lui Nicolae Mărășescu, ca și din aceea a lui Ion Puică, cu care Doința a lucrat în 1980, am învățat foarte mult, ambii fiind, se cunoaște, tehnicieni de prima mînă. Le-am mulțumit și nu voi conțeni să le mulțumesc deși, fără să fiu rău, colaborarea cu Puică a dus la ocuparea unui foarte modest loc 13 la Olimpiada de la Moscova ! Alta era problema.

— Care ?

— Am observat că, în ciuda unor performanțe deosebite, victorii în diferite curse, recorduri etc., Doința claca, fără excepție, la toate concursurile de anvergură din aer liber. La europenele de la Atena, de exemplu, în 1982, a venit a șasea la 800 și a noua la 1500, -cu toate că, la 800 de metri, era creditată cu cel mai bun timp din lume !

— Poate că n-a fost decît o intimplare. S-au mai văzut cazuri.

— Din păcate, lipsa de randament în momentele cheie s-a făcut simțită și la mondialele de la Helsinki, în 1983, cînd Doința s-a clasat de asemenea slab, în ambele probe. Atunci am intervenit, urmînd să schimb ceva și chiar schimbînd.

— Ce ?

— Mai puțin pregătirea, căci mai toți antrenorii de semitond, cei de elită, firește, lucrează cam la fel, cît modul de abordare a concursurilor mari. Drept urmare, strategia noastră a abandonat excesul de competiții, alegîndu-și maximum 5—6 starturi înaintea concursului-obiectiv. Rezultatele n-au intrizat : două medalii la Los Angeles, aur la 800 și argint la 1500, titlul de campioană europeană de sală, în 1985, la Budapesta, cu 4 : 02,5, timp care constituie și azi recordul continentului. Cînd am încălecat această regulă, am plătit.

— Cînd ?

— Înaintea finalei Marelui Premiu de la Roma, Doința a fugit mai mult decît era cazul și, deși o bătuse de 3 ori pe Kratochvilova, a pierdut fără drept de apel, încheind pe locul 4.

— Apropo de Kratochvilova, care e deținătoarea recordului mondial pe 800, se pare că nu va alerga la Stuttgart. A suferit o operație.

— N-are băga mina în foc ! E obiceiul ei să se tot anunțe accidentală și să apară în ultimul moment !

— Înțeleg că mizați pe aceeași tactică și înaintea europenelor de la Stuttgart : concursuri cît mai puține.

— Exact. Am primit avizul federației să absentăm de la naționale pentru ca Doința să-și poată apăra șansele în Marele Premiu. Ea va lua însă, înainte de C.E., doar 4 starturi, Londra, Budapesta, Zürich și Köln. Alit.

— Recordmană națională la 800 și 1500 de metri, deținătoarea recordului european de sală la 1500, Doința Melinte i-a surprins pe specialişti, nu vorbesc în numele meu, angajîndu-se nu demult, la București, într-o primă cursă de 3000 ! Bă încă învingînd-o pe Maricica Puică ! Se pune problema unei reprofiliări ?

— La o semifondistă, 3000 vine normal, odată cu anii. Personal, am văzut-o totdeauna pe Doința mai capabilă pe o probă lungă, în care să-și valorifice integral rezistența, care e principala ei carte câștigătoare. Pe 800, am tot spus-o, îi lipsește viteza.

— Nu atît timp, 8 : 37,11, a impresionat cît victoria în fața Maricicii, prima alergătoare din lume pe 3000 ! Victoria aceea v-a spus ceva deosebit ?

— Orice victorie la Puică spune ! Dar nu atît câștigarea cursei a contat, cît a contat, cel puțin pentru mine, ca antrenor, reacția Doinței după finis. S-a simțit excelent, făcîndu-mi dovada că a depășit o barieră psihică.

— I-a fost teamă de 3000 m ?

— Cum nu-și poate inchipui nimeni ! Mereu socotea, 7 ture și jumătate, fugi de-aici, Dorine, că nu duc eu atît ?! De altfel, la ședința tehnică, cînd am anunțat că va merge macar 8 : 40, mulți au ris, iar cîțiva colegi nu s-au sfîșt să-mi spună că mi-am semnat testamentul ?! Eu însă știam și știu. Proba de 3000 i se potrivește ca o mînușă.

— Concluzia vine de la sine : Doința va concura la

Stuttgart și la 3000, corect ?

— Poate că da, poate că nu.

— De cine depinde, de ce ?

— Va fugi sigur 800 și 1500, iar 3000 cu o condiție : să fie direct finală, fără calificări. Două curse de 3000, adăugate celorlalte 4, căci la 800 și la 1500 vor fi neîndoios și serii, ar însemna un risc nebunesc, pe care, ca să fiu sincer, n-aș îndrăzni să mi-l asum. Dacă însă, la 3000, se va alerga direct finala, nu e exclus să participe și Doința.

— Sînt silit să repet : de cine depinde, de ce ?

— De numărul concurenților. Dacă vor fi sub 16, se va face o singură cursă.

— De care din cele 3 probe vă legați mai multe nădejdii ?

— De toate, nici nu s-ar putea altfel. Cu observația că, deținînd 1 : 56,2 pe 800, timp stabilit în 13 iulie, în Capitală, Doința are cea mai bună performanță mondială a sezonului. Atunci, fără adversare puternice, și-a dus singură cursa, înfrîngînd o altă prejudecată.

— Că nu poate lua o cursă pe cont propriu ?

— Exact. Or, și la 3000, în fața Maricicii, a fîșnit cu 650 de metri înainte de finis și a rezistat. Ce doresc să spun ? Că nu are nevoie, ca altădată, de o adversară care s-o tragă după ea. Indiferent de tempo și de valoarea concurenților, Doința poate face și impune legea unei curse.

— Care credeți că e argumentul ei forte ?

— Voința sau perseverența, puteți alege. Poate că nu exteriorizează, accept, dar are o voință de fier. Toată cariera ei e construită pe un efort extraordinar.

— Dar călcîiul lui Achile ?

— Din păcate, datorită timpului ploios de la Poiana Brașov, n-am lucrat suficient la intensitate. Am forțat de cîteva ori, dar a acuzat dureri la tendoane. Sper să îndreptăm totul în Marele Premiu în așa fel încît, la europene, Doința să fie în vîrf de formă.

— Cine nu speră asta ?! Ce-ar însemna pentru ea vîrf de formă ?

— Măcar o medalie de aur.

— Oho, dintre toți antrenorii pe care i-am ascultat în aceste ultime săptămîni, dumneavoastră, tovarășe Melinte, sinteți cel mai tranșant !

— Vă asigur că nu e un optimism de circumstanță. Clasa la care au ajuns Maricica și Doința le permite, după opinia mea, să fie la Stuttgart principale realizatoare de medalii pentru delegația noastră.

— Hotărînd o strategie comună ?

— Dacă va fi cazul.

— Probabil că va fi, nu ?

— Nu știu.

— Lărgînd un pic cadrul discuției, ce șanse acordați la europene celorlalți atleți romîni ?

— Cristiana Cojocaru, Vali Ionescu, Mihaela Loghin și o discobolă, poate Daniela Costian, poate Florența Crăciunescu, poate Mariana Lengyel, au posibilități să urce pe podium, chiar pe treapta cea mai înaltă. Cu toate că, anul acesta, s-a sărit bine la lungime, peste 7 metri, ceea ce nu s-a întîmplat, revin, cu 3000, unde s-a fugit puțin și prost, pe Vali o văd capabilă să-și păstreze titlul de la Atena, din 1982. Nu-i treaba mea, firește, dar a stat acasă, n-a umbat după concursuri și, logic, s-a pregătit cu seriozitate.

— Vă mai întreb o dată : nu considerați că, ieșind pe piste Europene abia în 8 august, deci cu nici 3 săptămîni înaintea campionatelor de la Stuttgart, ați comis o greșeală ?

— Nici vorbă. Am ieșit, cum se spune, la țanc. La momentul oportun.

— Ați vorbit despre șansele fetelor. Băieții ?

— Pentru ei va fi, cred, mai greu. Eventual, Giurgian și Matei pot intra în calcule, dar știu eu ?

— Cu asta am încheiat : e Doința Melinte azi mai puternică decît, ca să iau un reper, la Olimpiada de la Los Angeles ?

— Indiscutabil. Întii și întii, mai chibzuită. Apoi, mai încrezătoare în forțele ei. Victoriile care vor veni în Marele Premiu vor convinge : Doința e o alergătoare de locul 1 !

— Asta vă obligă cu atît mai mult. Vă mulțumesc.

Start în divizia A de fotbal

MARILE OBLIGAȚII ALE NOULUI SEZON

Duminică, cele 9 partide ale diviziei A dau startul noului sezon fotbalistic intern ! Această a 69-a ediție a campionatului începe sub semnul generoaselor îndrumări date întregii mișcări sportive, fotbalului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu care, cu prilejul decorării echipei Steaua, cîștigătoare a Cupei campionilor europeni, a subliniat că, pentru a obține performanțe de răsunet, cît mai strălucitoare, e nevoie ca toți sportivii să înteleagă că se impun și mai multă muncă, și mai multă exigență, și mai multă dăruire, nici un efort nefiind destul atunci cînd este vorba despre reprezentarea culorilor scumpe ale patriei.

Este exact ce așteaptă toți iubitorii fotbalului de la noul campionat : să se desfășoare la un nivel tehnic ridicat, furnizînd înfîntiri de calitate, spectaculoase, și într-un cadru de aleasă sportivitate, în așa fel încît să poată contribui, într-o măsură mai mare, la o cît mai frumoasă reprezentare a fotbalului românesc în Europa și în lume. Superba izbîndă a Stelei, campioana campionilor continentului, trebuie să constituie un puternic îndemn la noi și înalte performanțe. Este însă nu numai de datoria formațiilor fruntase, Steaua, Dinamo, Sportul studentesc, Universitatea Craiova, ci a campionatului în an-

samblă, care rodează și impune valorile, a întregii suflări fotbalistice, jucători, antrenori, arbitri etc., să răspundă prin prestații deosebite și prin rezultate foarte bune excelențele condiții create de partid și de stat mișcării sportive în general, fotbalului în special. Sezonul 1983—1987 așază în fața fotbalului românesc, pe lîngă obligațiile de onoare de a consolida, în cupole europene, succesele de pînă acum, alte două obiective de mare răspundere, echipele reprezentative angajîndu-se, încă din acestă toamnă, în lupta pentru realizarea calificărilor la turneul final al campionatului european și al Jocurilor Olimpice. Sînt firește, obiective pretențioase, examene severe, dar avem convingerea că, muncind cu perseverență și dăruire, ne preocupînd energic, fotbalul nostru le va absolvii, contribuind la gloria sportului românesc, a Romînilor socialiste !

De duminică deci, stadioanele vor revenea iarăși animația obișnuită. Divizionarele A au pus punct transferărilor, pregătirilor, antrenorilor, găsindu-se acum în ora ultimelor refuzuri. Prefațind astfel a 69-a ediție a campionatului, nu ne rămîie decît să urăm „maratonului” fotbalistic întregului fotbal românesc vînt prielnic și mult, mult succes !

Jocul de-a regulamentul

Că trebuurile în rugbyul nostru nu merg cum trebuie, se știe și se recunoaște. Sesizînd și ea impasul, federația de specialitate a hotărît să schimbe ceva, operînd mai multe modificări în regulamentul după care se desfășoară, în parcul cu divizia A, Cupa Federației (de fapt, Cupa României) ! Lăudabilă în sine, intenția nu-și atinge scopul, acela de a dinamiza meciurile, dovîndu-se nu un ajutor, ci o frînă în calea redresării rugbyului românesc ! Obligații să joace într-o duminică într-un fel, cîci în campionat continuă să se aplice regulamentul „clasic”, și în duminica următoare altfel (neavînd voie, de pildă, să pazeze din teren sau să intre în propriul „22” pentru a suta direct în margine ; trebuind să joace la mîna opoziției lovitură de pedeapsă din teren în afară de „22”, dacă n-o transformă etc.), rugbyiștii au ajuns în situația de a nu mai înțelege nimic, încurcînd (ca și arbitrii dealtfel !) prevederile îngăduite, oprindu-se în timpul fazelor pentru a solicita „sfaturi” de la banca antrenorilor ? ! Atît de necesare automatism, obligatorii în prestația unui rugbyist cu pretenții, sînt mult mai greu, dacă nu imposibil, de realizat, jocul în sine, din punct de vedere al calității, al spectacolului, neavînd decît de pierdut.

Ineficientă prin datele ei, decizia F.R.A. apare cu atît mai puțin justificată cu cît Colegiul central al arbitrilor s-a pronunțat împotriva modificărilor, invocînd argumentul că o astfel de „jocăci” e interzisă de F.I.R.A. Dar cînd F.R.A. își pune ceva în cap, nu se lasă pină nu aplică, de parcă de un nou regulament avea, și are, nevoie rugbyul nostru ? ! Nevoile lui imediate se numesc competență, rigoare și disciplină, calități pe care, cum am mai scris, federația ține, din păcate, cu tot dinadinsul, să convingă că nu e în stare să i le asigure ! În loc să ia taurul de coame, întronînd un climat de muncă și seriozitate, cîutînd să construiască o echipă cît mai puternică în perspectiva mondialelor din 1987 (la care sîntem invitați), F.R.A. „inventează” un regulament care încurcînd pe toată lumea, jucători, antrenori, arbitri, spectatori, aduce numai prejudiciu unui sport aflat, și așa, în derivă. Solicităm intervenția grabnică a C.N.E.F.S. pentru ca federația să renunțe la un experiment scotit neavenit și păgubitor.

Campionat cu 5 echipe ?!

Ar fi trebuit să se desfășoare săptămîna trecută, la Strandul Tineretului din Capitală, finala campionatului național de polo pentru copii (născuți în 1972), la care își anunțaseră participarea 16 echipe. Reprezentînd tot atîtea secții din București sau din provincie, figurînd în scriptele federației de specialitate și fiind, sub o formă sau alta, subvenționate. Din 16 au rămas pină la urmă... 5, restul de 11, între care Steaua, Rapid, Progresul Oradea, Mureșul Tirgu Mureș, I.L. Timișoara, Rapid Arad etc., neputînd lua startul intrucît componenții lor n-au trecut barenurile instituite de federație ?! Care barenuri, în treacăt fie spus, sînt departe de a fi foarte exigente, limitîndu-se, de pildă, la 1 : 12 pe 100 m (înot) și 5 : 40 pe 400 m, într-un moment în care, ca să vă faceți o imagine, Stela Pura și Noemi Lung (fete !) au fost cronometrate recent, la Balcaniadă, în 4:13.20 și, respectiv, 4:13.32 pe 400 m ! Dacă Voința-Viitorul Cluj-Napoca sau Rapid, bunăoară, tot au mai avut cite 4 „promovați”. Mureșul Tirgu Mureș sau Constructorul Tirgu Mureș n-au

avut nici unul, toți jucătorii prezenți la teste fiind în imposibilitatea de a le absolvi ?! S-ar parea că nu e chiar un capăt de țară, dar e ! Pe de-o parte, pentru că înotul reprezintă, o știe oricine abecedarul jocului de polo și, pe de alta, pentru că generația în discuție constituie, nu-i așa ?, schimbul de mîine al disciplinei respective.

Spunîndu-ne toate acestea, antrenorul federal Anatol Grințescu era și pe bună dreptate, miștit, neînțelegînd cum o serie de colegi de-ai săi, unii tehnicieni renumiți, au tratat cu u-surîntă (deși li s-a atras în repetate rînduri atenția !) o obligație elementală. Noi, chiar cu riscul de a părea drastici, vom spune că ratarea finalei campionatului de copii demonstrează o dată în plus că în polo românesc nu se muncește suficient, cu responsabilitate, cu trageri de inimă. Din cauza antrenorilor, firește, primii vinovați dar și din cauza federației care e invariabil, a încheis ochii față de o abatere sau alta, înlocuind exigența cu o indulgență fără suport ?! Tragem nădejde că măcar acum federația de specialitate va ști să pună piciorul în prag, prohibînd fermite și sancționînd-o sever pe cei în culpă.

Penisă realizată de
OVIDIU IOANIȚOIA ■

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare [XIX]

Balcanii, zonă a păcii și colaborării

Desigur, țelul final și suprem al activităților politice în lume trebuie să fie izbăvirea de arme și de războie a întregului mampond; acest țel l-am putea formula, sintetic, astfel: „Terra — planetă a păcii și colaborării”. În această direcție sunt îndreptate și toate acțiunile înscrise în programele Anului Internațional al Păcii. Și sîntem convinși că, în ciuda tuturor pericolelor și obstacolelor, popoarele de pe Pămînt vor trăi, în cele din urmă, o eră perpetuă de pace. Însă, după cum arătăm și cu alt prilej, pînă cînd dezarmarea și pacea se vor realiza la scară planetară, sînt importante orice măsuri parțiale care să constituie, în fapt, pași concreți spre scopul propus. Astfel de măsuri pot fi încetarea producției de arme nucleare, reducerea bugetelor de război, crearea de zone denuclearizate ș.a. În acest cadru se înscrie și transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, fără arme nucleare și fără arme chimice, problemă în care România, situată în această zonă, este direct interesată și implicată.

De altfel, preocuparea românilor pentru pace și înțelegere în Balcani, ca un important element constitutiv al conceptului mai larg privind relațiile de bună vecinătate ale țării noastre, a fost o componentă permanentă a politicii externe românești. În epoca modernă, România s-a remarcat, pe de o parte, prin sprijinul acordat popoarelor din Balcani pentru a-și obține independența și, pe de altă parte, prin eforturile mari, consecvente și competente pentru instituirea între statele și popoarele din Balcani a unor relații de prietenie și colaborare, pentru instaurarea în zonă a unui climat de pace și securitate. Datorită acestei politici, țara noastră și-a câștigat de mult un prestigiu de seamă în regiune și în restul lumii.

Punct de contact între Europa și Asia, Peninsula Balcanică a cunoscut suficiente convulsii și animozități, fiind caracterizată, într-o vreme, printr-o sintagmă mult citată, drept „butoiul de pulbere” al Europei. Însă această situație a fost determinată, de fapt, de ciocnirea unor puternice interese străine în regiunea sud-est-europeană. Dar tradițiile îndelungate de luptă comună, de intrajutorare și solidaritate din regiune și-au

spus cuvîntul. Popoarele balcanice au înțeles că promovarea unor relații de bună vecinătate și amplificarea colaborării pe toate planurile asigură, oricare ar fi divergențele și litigiile dintre ele, o mai bună apropiere, cunoaștere și înțelegere, conferindu-se durabilitate relațiilor interstatale, cu urmări pozitive pentru climatul politic regional și, implicit, al întregului continent. Pe această înțelegere s-au bizuit, de-a lungul timpului, acțiunile și demersurile României în problema păcii în Balcani.

Activitatea dinamică și constructivă a țării noastre pentru dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate, pentru promovarea păcii, înțelegerii și colaborării în Balcani a dobîndit noi dimensiuni în anii socialismului, cu deosebire în ultimele două decenii. Un rol determinant în întărirea relațiilor prietenești, în dezvoltarea colaborării cu celelalte state din regiune au avut și au numeroasele întîlniri — peste 80, pînă în prezent — ale președintelui României cu șefii de stat și de guvern din Bulgaria, Iugoslavia, Grecia și Turcia. Demersurile pentru dezvoltarea colaborării bilaterale s-au împletit cu preocuparea României pentru amplificarea conlucrării multilaterale între statele balcanice, preocupare ce s-a concretizat în organizarea unui șir de reuniuni interbalcanice în domenii variate de interes comun. Este binecunoscută propunerea României privind crearea în Balcani a unei zone lipsite de arme nucleare. Această propunere se află înscrise în toate documentele importante ale partidului și statului nostru elaborate după Congresul al IX-lea al partidului. De un ecou deosebit s-a bucurat Declarația-Apel româno-bulgară, lansată la sfîrșitul anului trecut, privind realizarea în Balcani a unei zone fără arme chimice. De asemenea, după cum se știe, țara noastră a propus organizarea unei întîlniri la nivel înalt a statelor din Balcani, care să discute căile întăririi încrederii și colaborării dintre ele. Sintetizînd preocupările românești privind regiunea balcanică, președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „Acțiunile pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare cu toate țările din Balcani. Considerăm că trebuie să facem totul pentru înfăptuirea unei înțelegeri privind eliminarea armelor nucleare și neapăsarea armelor chimice în Balcani, pentru ca în zona noastră să nu existe nici arme nucleare, nici chimice, nici baze militare străine”.

ION D. GOIA ■

Mohicanii
yardului

De-a lungul vremilor, fiecare popor și-a avut unitățile lui de măsură, sistemul lui de măsuri și greutate. Să ne amintim că și noi am avut cotul, stînjenu, prăjina, falcea, ocaua, chilla și altele. Și cu toate că unele din vechile unități de măsură circula pe o arie mai întinsă, cuprinzînd un număr mai mare sau mai mic de țări, dificultățile în efectuarea schimbului de produse erau adesea foarte mari. Se simțea, de aceea, nevoia unui sistem de măsuri și greutate care să poată fi cunoscut și folosit de toți. Un asemenea sistem a fost elaborat în Franța, după Marea Revoluție din 1789: sistemul metric. El s-a impus, treptat, în multe țări. Oficializîndu-l în timpul domniei lui Cuza, România a fost printre primele țări din lume (a șaptea) care au aderat la noul sistem. Au urmat alte și alte state, sistemul devenind aproape universal. Aproape, căci unul dintre vechile sisteme, cel britanic, a opus rezistență vreme îndelungată; în cele din urmă însă a înclinat și el steagul, mai ales după ce însăși bătrîna Anglie a înlocuit yardul cu metrul. Cu o excepție notabilă: Statele Unite. Ce s-a întîmplat și ce se întîmplă, de fapt, aici?

Triumful sistemului metric în lume nu putea, evident, să nu-l preocupe și pe americanii. Și cu toate că s-au găsit destui care să afirme că S.U.A., cu puterea ei economică, își poate permite să nu țină seama de ce fac alții, ba, dimpotrivă, să-i facă pe ceilalți să adopte măsurătorile americane, dificultățile întîmpinate de producătorii și de exportatorii americani au făcut ca în 1976 administrația S.U.A. — președinte

era atunci Gerald Ford — să ia hotărîrea ca Statele Unite să treacă treptat la sistemul metric.

Hotărîrea s-a luat, dar prezicerile optimiste cum că în cîțiva ani americanii vor ține pasul, în privința măsurătorilor, cu masivul pluton al celorlalte națiuni ale lumii nu s-a împlinit. Nici pînă azi locuitorii Statelor Unite nu manifestă vreun interes deosebit pentru metri, kilograme și litri, preferînd, atît în viața de toate zilele, cît și în activitatea profesională, yarzii, funții și galonii. În concursurile sportive interne, de pildă, săriturile în înălțime se măsoară în picioare, maratonistii acoperă distanța de 26 de mile, nu de 42 de kilometri, iar în fotbal, a cărui popularitate este în continuă creștere, se execută lovituri nu de la 11 metri, ci de la 12 yarzii. La benzinării, carburantul se măsoară în galoni. Vechile unități de măsură se mențin, de asemenea, în construcții și în comerț. Un recent sondaj în rândurile cetățenilor a demonstrat că numai 34 la sută dintre americani știu că metrul este egal cu 3,3 picioare și doar 26 la sută cunosc corelația dintre litru și galon. După calculele sociologilor, un sfert din locuitorii S.U.A. nu numai că nu cred că țara lor va trece la sistemul metric într-un timp apropiat, dar nici nu văd necesitatea unei astfel de reforme. Totuși, oamenii de afaceri americani, adică exact cei care s-au pronunțat cu țarie acum 10 ani pentru trecerea la sistemul metric, întîmpină, din cauză că lucrurile trenează, o multitudine de greutăți: toate produsele destinate exportului trebuie să le fabriche în concordanță cu sistemul metric. De aceste dificultăți se izbesc, de altfel, și producătorii din Europa și Japonia care exportă în S.U.A. — ei trebuie să realizeze mărfuri în concordanță cu sistemul american de măsuri și greutate. Așadar, dintre țările cu mare pondere economică și politică în lume, Statele Unite apar în postura de ultim mohican al unui sistem de măsuri și greutăți diferit de cel metric. Cum

se vor desfășura lucrurile de acum înainte? Economistii consideră că, în ciuda ritmului lent în care se pune în practică hotărîrea de acum un deceniu, nevoile comerțului exterior vor face ca, în cele din urmă, yarzii, galonii și toate celelalte componente ale acestui sistem să ia și în Statele Unite drumul muzeului. Dar pînă atunci va mai trece totuși un oarecare timp.

ION CODRU ■

Războiul
deșeurilor

Deșeurile industriale toxice au ajuns de cîțiva ani să constituie o marfă licită a organizațiilor mafioate din S.U.A. Agenția France Presse relatează că „mai multe clanuri rivale ale Mafiei luptă pe viață și pe moarte pentru controlul asupra afacerii cu înlăturarea gunoierului, care se dovedește a fi cel puțin tot atît de rentabilă ca prostituția și comerțul cu droguri”. Iar ziarul „New York Times” releva că „războiul gunoierului” este atît de aprig încît s-a soldat cu 14 victime numai în zona New York. Acest gen de afaceri a devenit rentabil numai după 1976, cînd a fost adoptată noua lege a mediului inconjurător. Prevederile acesteia erau atît de drastice încît au însemnat pentru multe întreprinderi chimice sfîrșitul „timpurilor de aur” cînd resturile toxice ale activităților lor erau aruncate nepedepsit în canale de scurgere, în riuri sau lacuri. Noua lege prevedea obligativitatea depoluării deșeurilor și a înscriserilor lor în registre ce puteau fi controlate în orice moment. Aceasta a dus la creșterea cheltuielilor într-o aseme-

nea măsură încît multi oameni de afaceri s-au grăbit să plece urechea la oferta de înlăturare a deșeurilor la prețuri scăzute lansată de firme obscure.

Dar cine erau acești ofertanți atît de binevoitori? Poliția apreciază că aproximativ 40 la sută din deșeurile industriale din statele New Jersey și New York sînt preluate de firme controlate de Mafia sau de alte organizații ale crimei. Dimensiunile „pietei gunoierului” sînt enorme, experții aprecînd că în S.U.A. se produc anual 250 milioane tone de deșuri industriale. „Metoda de lucru” a mafioților gunoierului este simplă dar extrem de nocivă: deșeurile toxice sînt amestecate cu deșeurile menajere și apoi depuse în gropile de gunoi publice sau în cel mai bun caz îngropate undeva. Substanțele dintre cele mai periculoase sînt pur și simplu aruncate noaptea în canale de scurgere sau în riuri, metodă folosită ce-i drept și de alții. Astfel, recent multi-milionarul Russell Mahler a compărut în fața unui tribunal sub acuzația că a ordonat deversarea unor deșuri chimice foarte nocive în apele riurilor din trei state ale S.U.A.

Mafioții nu se sflesc să recurgă la șantaj și presiuni pentru a obține contractele de înlăturare a gunoierului din fabricile chimice. În „afacerea cu gunoierul” sînt implicate, potrivit presei americane, cele două mari familii mafioate — Genovese și Gambino. Desi nu se cunosc date precise privind beneficiile, experții estimează că Mafia reușește să obțină pe această cale cel puțin două miliarde dolari anual. Desi în urmă cu cîțiva ani un informator a deconspirat la New Jersey o mare rețea de gangsteri ai gunoierului, ceea ce a dus la arestarea și condamnarea a 40 de persoane, rețeaua a continuat să se lărgească și să se extindă. Gunoierul s-a dovedit a fi un bun îngrășămint pentru înflorirea afacerilor murdare.

ROMEO NADĂȘAN ■

Romanta
pentru peniță

Ofensiva tehnologică nu acționează în secret, o simțim făcîndu-si loc în felurite domenii de muncă. A pătruns de mult în spațiul informației și promite și pe culoarul redacțiilor schimbări de efect multidimensional. Informația cistigă în viteză și trebură la contactul cu perfecționările de ultimă oră ale complexului tehnologic destinat respectării, prelucrării, transmiterii ori stocării stirii adresate nouă, specialiști de rasă sau simpli cetățeni ai planetei.

Atent la ce se întîmplă prin lume nu poți să nu observi că această promițătoare forță de bine devine, conjunctural, instrument de presiune și corecții, de distribuții după pofta a avantajelor ce le cuprinde.

Încet, încet „Fleet Street”, calea londoneză rezervată presei, amenință să devină o fostă autostradă a informației. Grupul Murdoch, spuncam, s-a deplasat undeva în estul Londrei, după un scenariu demn de pus pe peliculă. În pînă activitatea de negociere cu sindicatele, Murdoch a desfășurat cruciada de transfer în noua casă de lucru. A fost anunțat mai întii un nou cotidian de amiază „Post”, în vederea căruia s-au făcut minime angajări. În acest timp, editorii de la cele patru publicații ale trustului lipseau de la serviciu, pentru a se pune la pînie cu modernele cerințe ale profesiei, fiind trecuți în condica de prezentă ca motivați medicali... Cînd toate condițiile s-au văzut întrunite, noul sediu a început să meargă. Surprinsii, tipografil au declarat grevă. Răspunsul: 6 000 de concediați. Murdoch și-a convocat jurnalistii, cărora le-a pus în plie prețul colaborării. O firmă australiană a fost adusă pentru a desface tirajul pe piață, ocotindu-se abil rezistența existentă în acest sector.

Și uite așa, de unde tehnica nouă părea a-si fi asigurată intrarea în viața londonezilor pe covor festiv, ial-o frizînd brăconajul și lovitura sub centură. Centrul gazetăresc creat de Murdoch în estul Londrei seamănă cu o fortăreață în toată regula. Clădirea plină de terminale și circuite de fibră este supravegheată din toate unghiurile de camere de luat vederi. Un gard imens întregeste sistemul de pază, în ideea de a împiedica pe oricine în stare să atenteze la regulile stabilite de patron, departe de reglementări și practici acreditate. „Daily Mirror” a anunțat pentru anul viitor același traseu al transferului geografic și tehnologic. „Daily Telegraph”, la fel poate chiar din această toamnă. Va avea ca vecin pe „Guardian”. Și tot așa, „Fleet Street”, timp de două veacuri crezutul recunoscut al cernelii în arhipelag, centrul zilnic de comandă al lecturii pentru 15 milioane de exemplare, se vede inexorabil depozatată de ceea ce i-a conferit faimă și respect. Se apropie ziua cînd usile redacțiilor, ale tipografiilor vor îngheța în canaturi, uitate acolo ca orice obiecte folositoare la timpul trecut.

O pancartă purtată pe străzile capitalei britanice de tipografil în grevă aduce lucrurile la lumină: „Murdoch reprezintă o veste proastă”. Se știe că el cistigă anual prin mutarea în redacția electronizată 80 milioane dolari. Anul trecut, și-a dublat imperiul cumpărînd, între altele, șapte stații de televiziune și studiourile „20 th Century-Fox”. Domnia-sa face arareori un pas greșit, spunea cineva care îl cunoaște bine.

Pașii lui, e limpede, stiu s-o apuce spre oala cu smîntînă. Cum se descurcă însă pașii celor din stradă?

NEAGU UDROIU ■

EDIȚIE
CORECTATĂ

O ediție corectată a celebrului roman al lui James Joyce „Ulyse” a fost pusă la punct și publicată de către o echipă internațională de universitari condusă de profesorul Hans Walter Gabler de la Universitatea din München. După părerea editorilor au fost co-

rectate aproape 5 000 de omisiuni de cuvinte sau paragrafe, transpuneri și greșeli de punctuație. Cercetătorii estimează că greșelile comise nu sînt numai de formă, ci ele au modificat esențial sensul anumitor pasaje ale operei. Cele trei volume ale noii versiuni, publicate la editura Garland sub titlul „Ulyse, o ediție critică și sinoptică”

numără 1919 pagini și costă 200 de dolari.

DISCURS CLASICE

Un juriu al „International record critics award” format din opt critici venînd din șapte țări ale Europei și Statelor Unite au selecționat cele mai bune discuri clasice ale anului. Aceste discuri laurate pe anul 1986 sînt: „Xerxes”, opera lui

Cavalli, „Răpirea din serai” de Mozart cu orchestra și corul operei din Zürich, sub bagheta austriacului Nikolaus Harnoncourt și sonatele 2 și 4 de Beethoven interpretate de pianistul sovietic Emil Ghilels.

INVĂȚAȚI
ETRUSCA

E posibil ca amatorii de limbi clasice să in-

vețe... etrusca, limbă ce-și va dezvălui tainele grație unui calendar liturgic, care timp de secole a invlît o mumie. Acest document de valoare excepțională ce deschide noi perspective pentru cunoașterea limbii etrusce este o bandă de țesătură din in, de culoare ocru, avînd trei metri și ceva lungime, pe care un scrib a trasat, în coloane și para-

grafe regulate de la dreapta la stînga, cam 1 500 de cuvinte.

Pînă acum, se pare că era mai ușor să citești limba etruscă avînd în vedere că scrierea a fost imprumutată de la greci. Decît s-o înțelegi, căci ea nu aparține nici unui grup cunoscut. „Tăcerea etruscă” va fi întreruptă de „cartea de in”?
ELENA GRECESCU ■

ACCENTE
IN LUME

Imi amintesc atit de bine că parcă ar fi fost ieri. Era prin iunie 1976. Mă aflam la Marsilia cu unele treburi. Fusesem de mai multe ori în marele oraș port din nord-est francez care m-a atras nu atit de mult prin frumusețea sa, prin vestigiile sale cit prin farmecul mării și furnicarul navelor de la cel mai mic la cel mai mare tonaj, prin ambarcațiunile de agrement cu motor sau vele colorate și vesele ce erau neîncetate legănată de valurile albastre ale Mediteranei. Docurile cu forfota lor permanentă unde nu există o clipă de răgaz își lasă impresia că te afli într-un stup bine organizat, așa cum de altfel sint toți stupii.

Satisfăcut de alergătura și întinirile mele din dimineața aceea, eram la ora prinzului la o masă de pe trotuarul unui bistro din port, pe care-l vizitam ori de câte ori mergeam la Marsilia, apreciindu-i buiabesa pentru gustul său dat de abundența fructelor de mare, la care patronul nu făcea deloc economie.

Imi mincam așadar buiabesa fierbinte cind la masa mea a venit un tinăr ce mi-a lăsat alături de ulciorul cu vin un mic fluturaș, frumos tipărit prin care eram invitat să vizitez „asociația comunitară pentru triumful binelui pe toate planurile” ce își desfășura stagiul de vară pe un domeniu în apropiere de Perpignan.

Și cum de la Marsilia la Perpignan distanța este destul de mică și a doua zi fiind simbătă, mi-am zis că merită efortul unei vizite în orașul de lângă frontiera franco-spaniolă, ocazie cu care să-i văd și pe cei ce se străduiesc să realizeze triumful ce constituia obiectul micului afiș.

Așa că iată-mă a doua zi la El-Faitg Seralongue la sud-vest de Perpignan, o mică localitate cu căsuțe cochete așa cum sint majoritatea în vecinătatea frontierei menționate. Pentru a nu mai rătați pe drumurile de piatră infierbintată de arșița verii, am frinat lângă un motard (agent de la circulație) care stătea la umbra unui palmier lângă motocicletă sa și își fuma liniștit o țigară.

— Unde se află societatea pentru triumful binelui? întreb eu.

Foarte amabil, polițistul mă privește fără interes și-mi explică cum trebuie să mă abat din șosea pe un drum la dreapta și apoi la stînga, pe lângă o mică pădurice unde trebuie apoi să întinlesc o placă cu numele domeniului căutat.

Intr-adevăr, informația agentului de la circulație a fost exactă. Intrarea în domeniu se făcea printr-un drumecag ce purta pe o placă interdicția „voie privé”. Am pătruns, că doar fusesem invitat prin cea reclamă pe care o aveam în buzunar. M-a întâmpinat un fel de portar, cred că era mai mult paznic. I-am explicat scopul vizitei mele și m-a condus într-un hol unde am fost preluat de o tinără hotesă, de vreo 30 de ani, dră-

jur de 45 de ani mi-a întins mina invitându-mă să iau loc. I-am explicat cum am ajuns acolo și de ce. După ce m-a chestionat asupra confesiunii, profesiei, originii și alte întrebări referitoare la starea civilă, la cîți copii am și altele, a început să-mi explice că asociația la care vreau să ader este practic o sectă constituită în 1963 după modelul unei comunități scoțiene din Findhorn.

— Deci, spunea el, noi avem deja o tradiție.

— Spuneți-mi detalii în legătură cu principiile, dogmele și practicile ce ar trebui să le accept și să le urmez, îi replic eu.

— Atunci ascultați: după cum vedeți noi trăim aici într-o co-

și să mă edific cu cine am de-a face.

— Aveți blănuri? mă întreabă interlocutorul meu.

N-am apucat să-i răspund și nici să fac vreo legătură cu sensul întrebării, că profesorul a continuat singur.

— Blănurile sint interzise la noi. Acei ce posedă blănuri trebuie să le îngroape în pămînt în prezența a 20 de martori.

— Nici femeilor nu li se permite să mai poarte blănuri? întreb eu.

— Toate regulile sectei trebuie să fie respectate de ambele sexe. Femeilor nu li se mai permite nici rujul, nici fardul, nimic din ceea ce nu este natural.

Membrii sectei noastre nu au voie să omoare nici o mîscă. Deci nu se pot folosi insecticide sau panglică contra muștelor. După cum vedeți, noi trăim aici bucurîndu-ne de binefacerile naturii, rezultat al „marilor legi universale care guvernează Universul”. Desigur, la intrarea în asociația noastră veți plăti o adeziune de 500 franci și apoi veți putea deveni asociat la afacerile noastre iar noi la cele ale dumneavoastră.

Și cum profesorul „căii divine” m-a văzut cam dezamăgit vroia cu tot dinadinsul să-mi mai ridice moralul, continuînd: — Membrii asociației noastre sint fericiți. Viața la noi se bazează pe un suris permanent, mesele se servesc în totală tăcere să se poată cînta în timp ce se spală vasele, scrisorile membrilor nostri se citește cu voce tare în mijlocul comunității, iar regulamentul nostru are o prevedere și pentru cazul în care se întâmplă să te trezești noaptea din somn: trebuie să surizi și să gîndești numai de bine, să radiezi numai bucurii întregii lumi. Așa vom putea să devenim „prieteni divinei conștiințe universale” și „prieteni stelei-regine”.

Eram pe deplin lămurit. Am spus interlocutorului meu că trebuie să mă reflectez și m-am întors repede la Paris, rămîind tot ce am fost și ce sint. De suris, surid ca și înainte, numai că o fac mai într-altfel cind imi amintesc de Calea divină ce mi se oferea într-o pădurice de lângă Marsilia.

I. G. VULCĂNEANU ■

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

„Calea divină”

guță și zveltă, așa cum sint toate cele ce practică această meserie de relații cu publicul și care știu să zimbească din primul moment.

I-am spus că sint interesat să cunosc principiile și scopurile asociației pentru a putea reflecta la o eventuală aderare.

— Fiți binevenit și considerați-vă deja ca făcînd parte dintre noi, imi răspunse ea zîmbînd amical.

— Vă mulțumesc anticipat pentru încredere, îi răspund eu, dar aș dori totuși să fiu mai bine informat în legătură cu „triumful binelui”. Este felul tuturor oamenilor, adaug eu pentru a o măguli.

— Vă voi conduce la unul din profesorii noștri pentru a vă documenta: „marele maestru” apare în public numai o dată pe săptămînă și atunci numai pentru adepții deja confirmați.

— Este destul de bine și așa, îi răspund satisfăcut.

Sînt condus într-o cameră mobilată simplu unde un ins în

munitate retrasă și avem mai multe comunități de acest fel în toată țara. Este, așadar, o primă regulă, va trebui să vă rupeți de lumea din afară. Adepții permanenți ajutați de profesorii hoștri fac meditație spirituală, cîntă imnuri religioase, fac rugăciuni comune sub semnul căutării „căii divine”, pregătînd astfel „era nouă a luminii celor 24 de mesageri ai conștiinței”. Pentru aceasta, continuă profesorul din fața mea, va trebui să acceptați un confort minim, un pat simplu, fără saltea, un duș naturist în locul băii. E bine să știți că triumful binelui pe toate planurile cere sacrificii. Eforturile asociației noastre sint orientate de regula vieții: „refuzul a tot ceea ce contribuie la martirajul animal și respectul naturii”; nici alcool, nici tutun, nici carne; nici cel puțin pește sau iere pentru că știți ca să mîncîni iere trebuie să ucizi sturionul.

Incepusem să intru la idei, dar

Lecție de viață

Afară era timp frumos, zi de vacanță, iar ea, tinără și frumoasă, se plimba în parc. Purta un tricou așa cum poartă băieții și fetele noastre pe care se lăfăiau, în relief, litere de culoare albă ce alcătuiau următoarea inscripție: „ENJOY HER ROINE”.

Văzînd această inconștientă afirmare a unui text probabil neînțeles aș fi vrut să-i spun tinerei o poveste, deloc frumoasă, o poveste de prin alte locuri care o poți țese pe marginea unui interviu apărut de curînd în revista „Paris Match”. Protagonistul, Alain (nu are importanță numele), este un copil părăsit, crescut într-un orfelinat. Trecut apoi printr-o casă de reeducare, unde s-a „școlit” într-ale fărădelegilor, devine clientul tribunalelor pentru furt, mai întii, ca să ajungă la „atac cu mină înarmată”. Ca variație a încercat și tentația drogurilor; și a rămas robul lor. În închisoare făcea rost ușor de „pudră” dar ca seringă trebuia să apeleze la un stilou. Alain susține în interviu, cu o sinceritate brutală, dincolo de bunul simț, că, datorită „seringii” (pe care o foloseau mai mulți), s-a îmbolnăvit de SIDA. El este un tinăr de 29 de ani care mai are cîteva luni de trăit. Întrebat, cu o totală lipsă de menajament, dacă în aceste ultime luni de viață a renunțat la droguri, Alain spune: „Sînt singur, nu am avut nimic de la viață, mai am puțin de trăit. Ce vreți de la mine?”

Aferă este timp frumos, zi de vacanță... Numai că de la lecțiile vieții nu se ia niciodată vacanță! Dacă n-o știu copiii, noi cei mari, părinții înainte de toate, avem datoria să nu uităm.

DAN DANUȚ DORU ■

Arestarea

În noaptea de 2 spre 3 mai 1944, dormisem la bunici. Ca aproape în fiecare seară, mă dusesem la ei să-i liniștesc, să le spun să nu se lase pradă deznădejdi. „Oamenii trăiesc în nesiguranță; de teamă se gîndesc la lucruri cumplite și se sperie și mai tare”, filozofam eu naivitatea celor 18 ani ai mei.

Bunicii și ceilalți din casă mă urmăreau cu atenția încordată. Mătușa Sara își strîngea la piept copilul care nu implinise încă 2 ani, de parcă toate primejdiile de care se vorbea s-ar apropia de el, iar ea n-avea cum să-l apere decît cu trupul său. Alături, soțul Sarei, cu mîinile pe genunchi, stătea încovoiat ca sub o povară mult prea mare pentru puterile lui.

Mătușa Elisabeta își trase scaunul drept în fața mea. Era cu trei ani mai în vîrstă decît mine. Ea conducea, de fapt, întreaga gospodărie. Unchiul Andrei, cel mai în putere bărbat din casă, fusese dus de mai bine de doi ani, în Ucraina, într-un detașament de muncă forțată. De aproape un an nu mai auzisem nimic despre el. Nimeni nu știa dacă mai era în viață.

Vorbeam intruna, fără să mă întreprăz mimeni. Hugo, copilul Sarei, adormise. Mai tîrziu, cind tuturor li se făcuse somn, nu m-au lăsat să merg acasă. Mi-au așternut patul în camera cea mică.

Nu puteam să adorm. Mă gîndeam la toate cile le-am îndrugat și mă întrebam: „E bine oare ce-am făcut? Cu ce drept îi amăgesc pe bieții bunici?... Apoi iar imi schimbam părerea: „Și dacă totuși nu se va întimpla nimic?...”

N-aveam cum, n-aveam de unde să știu că, în aceeași zi, la Cluj, la numai 26 km depărtare de Șoimeni, satul meu natal, avusesse loc — sub conducerea lui Vászrhelyi László, primarul, Urban László, șeful poliției, și colonelul de jandarmi Paks-Kiss Tibor — o confiscare la care participaseră 150 de funcționari, confiscare menită să stabilească pînă la detaliu declanșarea ghetozării așa cum se hotărîse la conferința ce avusesse loc la Satu-Mare, la 26 aprilie, sub conducerea lui Endre László.

Am adormit tîrziu, după miezul nopții. M-am trezit auzînd un scîrțit de ușă.

În prag, înlemnită, stătea bunica. Fața ei părea mai zbircită ca de obicei și neobișnuit de întunecată. În ochii ei se adunase spaima lumii întregi. Rostise cu un glas tremurat:

— Oliveriu, scoală-te! S-aici jandarmii!

S-a întors grăbită. Parcă-i era rușine c-au năpădit-o lacrimile.

Jandarmii horthyști, cu nealpsitele pene de cocos la sumbrele lor pălării negre, treceau des pînă comună și, de fiecare dată cind îi zăream, pe toți ne cuprîndea frica. Acum, însă, cuvintele tremurînde ale bunicii și mai ales privirea ei tulbură prevesteau ceva îngrozitor.

M-am îmbrăcat repede și am ieșit în camera cea mare în care dormiseră totii ai casei. M-am așezat pe scaunul pe care stătusem cu cîteva ore mai înainte și am început să mă încălz cu febrilitate. Toată

Noi locuam în capătul satului. Să crăpa de ziuă. Satul dormea încă. Deși jandarmul nu-și cruța pasul, mie mi se părea că merge foarte încet. Cind am zărit casa, m-au trecut sudorile. Dincolo de gard se vedeau pălăriile jandarmilor și baionetele de la armă. Am simțit cum mi se stringe inima. Mă întrebam ce să spun cind voi intra în casă. Căutam cu febrilitate cuvinte care să liniștească, să calmeze. Eram cu mina pe clanță, dar nu mă hotărîsem cu ce să încep. Am intrat. În cameră stăteau neclintii doi jandarmi. Numai ochii li se învîrteau întruna, să nu le scape nici cea mai mică mișcare.

Tata îmbătrînise subit în dimineața aceea. Își mîngîia templele încurînjite, încercînd să-și ascundă tremurul bărbiei. Stătea rezemat cu spatele de un dulap și privea pierdut cind la un copil, cind la altul. Presimțea marea nenorocire care se apropia, și el nu mai putea face nimic.

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

casa se îmbrăca cu aceeași grabă. Nimeni nu rostea nici un cuvînt.

Ca o lovitură neașteptată, răsună vocea dură a sergentului-major Györfy:

— Sînteți gata cu îmbrăcatul? Acum, ascultați-mă pe mine!

Ne privi pe toți ca o fiară care-și adulmecă prada, își dresă glasul, apoi continuă pe un ton poruncitor:

— Din această clipă, în numele legii, vă declar pe toți arestați. Unul să nu îndrăznească să se îndepărteze un pas, că-l împușc imediat. Ca pe un ciine îl împușc. M-ați înțeles?!

Aveam impresia că sergentul-major rostește cuvintele într-o limbă necunoscută, nemaiauzită pînă atunci... Mîntea refuza să le înțeleagă. M-am uitat pe fereastră, spre nucul din grădină. M-am cutremurat. N-am văzut decît pălării negre cu pene de cocos și virfuri de baionetă.

Sărînd în picioare, m-am adresat celui mai mare în grad:

— Pot să merg acasă? Am dormit întîmplător azi-noapte aici.

— Domnule frunțas, ordonă Györfy jandarmului din dreapta sa, du-l acasă și grăbește-te înapoi!

Trebuia să se supună fără cîrînire soartei.

Mama, după ce s-a îmbrăcat, a rămas împietrită în fața paturilor. Nu-mi puteam da seama dacă imobilitatea obrăjilor și a privirii ei era expresia spaimii care o copleșise sau a refuzului de a percepe catastrofa ce începuse să se dezlănțuie. Cind Valentin, mezinul, se apropie de ea, își reveni. Incepu să-l mîngîie, și paloarea feței îi dispărură. Valentin, care nu implinise încă opt ani, se uită în ochii ei triști și o întrebă nedumerit:

— Mamă, de ce nu stringi paturile?

Aș fi vrut să mă reped spre mama, s-o îmbrățișez, dar mi-a fost teamă că va izbucni în plîns și, după ea, întreaga casă. M-am dus lângă Eva și Emilian, care-l priveau țîntă pe Kardos, șeful postului de jandarmi. Cei doi gemeni, Cornel și Cornelia, așteptau răspunsul la întrebările lui Valentin. Nici ei nu înțelegeau ce se petrece. Din familie lipsea Tiberiu, fratele cel mai mare. Cu o lună în urmă fusese mobilizat la un detașament de muncă forțată.

Plutonierul Kardos, mutîndu-și greutatea trupului de pe un picior pe altul, își

răsuca mușlățile, vîdînd nemulțumire pentru ritmul lent în care i se executa ordinul ca în zece minute toți să fim îmbrăcați. Era un om butucănos. Fălciile proeminente, ochii mici, acunși de niște sprincene stufoase și neregulate, exprimau doar brutalitate și viclenie.

— Vă ordon să puneți pe masă toți banii și toate lucrurile de valoare pe care le aveți. Imediat vom face și percheziție vai de voi dacă găsesc eu ceva!

Apăsă amenințător pe cuvîntul „eu”. Tata deschise dulapul, scoase un portmoneu și-l puse pe masă. Apoi își scoțoci buzunarele și aruncă ațătura și ultimul filler.

— Nimic altceva nu aveți?... Ce mai așteptați? răcni Kardos.

Privirile părinților se întîlniră. Pe fața mamei se prelingea prima lacrimă. Amin-doi și-au scos inelele de logodnă din deget și le-au pus pe masă.

— Acestea-s toate lucrurile noastre de valoare, zise tata.

— Bărbații să treacă în bucătărie! ordonă, scurt, Kardos.

Acolo așteptau, însoțiți de jandarm, primarul și moașa comunei.

În cameră n-au rămas decît mama și cele două surori.

— Moașă, du-te și fă-le percheziție! Nu-ți fie rușine. Caută-le peste tot!

Ne adunarăm din nou cu toții în cameră, iar plutonierul Kardos continua să ordone:

— Luați două valize sau niște cearșafuri și împachetați ceea ce am să vă citesc. Femeile: două rochii, două cămăși, doi chiloți, două perechi de ciorapi o pereche de pantofi, o năframă și un palton. Bărbații: un costum, două cămăși. Pentru întreaga familie mai luați: două perne, două cearșafuri, două pături și două prosoape. Se opri, trase aer în piept, apoi continuă: Nu cumva să vă prind că puneți un ac în plus, că nu vă mai las să luați nimic decît ce-aveți pe voi.

Emilian, cu spiritul practic cel mai dezvoltat dintre noi, a sărit primul, a luat un cearșaf și l-a întins lîngă lada cu haine. Tata și mama s-au apropiat de ladă, au deschis-o și au început să împacheteze.

Deasupra erau prosoapele. Sub ele, o multime de acte.

— Pe acestea le putem lua? întrebă tata.

— Nu! Acolo unde veți fi duși nu aveți nevoie de nici un fel de act, răspunse lugubru Kardos.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

Campionatele naționale de atletism

Ridicați ștacheta!

Menite să limpezească apele înaintea europenilor de la Stuttgart, campionatele naționale de atletism au întâlnit la Pitești un adversar redutabil: vremea neprielnică. Joi a plouat, iar sâmbătă a bătut vântul, condițiile atmosferice punându-și pecetea peste prestațiile atleților. Cu toate acestea, cele 3 reuniuni au consensat o serie de rezultate de valoare, materializate în 7 noi recorduri, împărțite aproape frățeste între seniori (4) și juniori. Cel mai prețios, adică de valoare internațională, pare să fie cel de la sulita, probă în care Nicu Roată (I.E.F.S., antrenor Ioan Sabău) a ajuns la 79,58 m (v.r. 76,46 m), tranșând în favoarea sa rivalitatea cu Dumitru Negoită (clasat pe locul 3) și câștigându-și „biletele” pentru Stuttgart. O excelentă cursă a făcut, la 10 000 m, țirgovișteanca Elena Murgoci, noul ei record (32:24,69) propulsându-o către fruntea ierarhiilor europene, pe poziția a 12-a în actualul sezon. Noi o vedem însă pe Murgoci, dacă ni se acceptă o părere, mai degrabă înscrisă la maratonul C.E. decît în proba de 10 000 m. Remarcabile și cele 13,60 s realizate de Liviu Giurgian la 110 mg, în situația în care s-a alergat pe o ploaie torențială care a „furat”, firește, multe sutimi. La heptatlon, gazdele au dominat net, Petra Vădean (Dacia Pitești, antrenor Adrian Sirbu) totalizînd 6 217 p (nou record național), iar coechipiera ei Camelia Cornățeanu terminînd a doua, înaintea Liliane Năstase, fosta recordmană. În absența Maricicăi Puică, scutită medical (pentru o contractură musculară), și a Doinei Melinte, învoită de F.R.A. pentru Marele Premiu, Iișca Mitrea a ieșit învingătoare la 800 m și la 1 500 m, depășind în mod surprinzător citova din candidatele pentru C.E., adică atât pe Mitica Junghiatu, Ella Kovacs și Violeta Beclea (locul 13 !), cit și, la 1 500, pe Margareta Keszeg ! Sigur, timpul ei nu spun mare lucru, dar în perspectivă (n-are decît 22 de ani) Iișca (C.S.M. Universitatea Craiova, antrenor Natalia Betini) poate deveni o alergătoare de prima mînă. Succese scontate pentru Mihaela Pogăceanu la 110 mg, pentru Cristiana Matei la 400 mg, pentru Mihaela Loghin la greutate (cu 20,57 m) și pentru Vali Ionescu la lungime (7,03 m). Discul fete, probă de care ne legăm speranțe la Stuttgart, a revenit Danielei Costian, care a dobîndit primul titlu de campioană cu 68,52 m. Dacă Mariana Lengyel (locul 2) a confirmat, fie și parțial, Florența Crăciunescu în schimb a dezamăgit (63,08 m), selecționarea ei pentru europene fiind, după opinia noastră, problematică. Probele de înălțime au fost, atât vineri (cînd au sărit băieții) cit și sâmbătă, foarte disputate și

spectaculoase. Sorin Matei (C.S.M. Universitatea Craiova, antrenor Nicolae Mărășescu) și Eugen Popescu (Steaua, antrenor Ioan Soter) au trecut din prima la 2,31 m, mai ales constanța primului (care a devenit și campion al țării, intrînd mai tîrziu în concurs) avînd darul să ne bucure. Pentru că, la peste 2,30 m, Sorin poate intra în lupta pentru medaliile europenilor deși, nu-! așa, nici o săritură în jur de 2,35 m nu e exclusă la Stuttgart ! Cu 1,93 m, nou record de juniori, Alina Astafei (Steaua, antrenor Costel Dumitrescu) și-a adjudecat titlul la fete, ea îndrăznind chiar o tentativă (una singură, după care s-a retras, acuzînd dureri la picior) de record mondial ! N-a reușit, dar calitățile ei de excepție, ca și vîrsta ei (17 ani neimpliniți !) ne îndritulesc să afirmăm că Alina e departe de a-și fi spus ultimul cuvînt. Cum proaspătă campioană, elevă în clasa a XI-a B la Liceul industrial numărul 2 din Capitală, se află după un sezon foarte încărcat (mondialele, Balcanica etc.), în care și-a făcut cu prisosință datoria, considerăm că ea ar trebui menajată în continuare, odihnită, ci nu forțată într-o competiție de țaria (sportivă și, atenție, psihică) a europenilor. Dictonul cu totul la timpul potrivit merită aplicat în cazul Alinei ! În sfîrșit, deși (și nu numai noi !) o vedem capabilă să urce pe podiumul de premiere de la Stuttgart. Ea e creditată azi, să nu uităm, cu al treilea timp din Europa.

Din păcate, restul rezultatelor (chiar și unele recorduri !) n-a avut darul decît să deacearnă diplome de campion, situîndu-se, cu precădere în probele de sprint (Paul Stanciu a cîștigat 100 m în 10,61 !), departe de cerințele internaționale. Altfel spus, naționalele au demonstrat, o dată în plus, că atletismul nostru deține, cu precădere la fete, un număr restrîns de performeri, nefiînd încă în măsură să alinieze la Stuttgart, de pildă, o echipă puternică. Cît de curînd, vom căuta să depistăm cauzele pentru care stăm cum stăm. Acum însă, cînd europenele bat la ușă, urmînd să înceapă în 26 august, problema care se pune e aceea de a face pe „Neckarstadion” o figură cit mai onorabilă, izbutînd cit mai multe medalii. Conținîd ca ultim prilej de verificare și selecție, naționalele au furnizat o serie de răspunsuri, dar au și lăsat destule întrebări în suspensie.

OVIDIU IOANIȚOIAIA
Fotografii de PAUL AGARICI

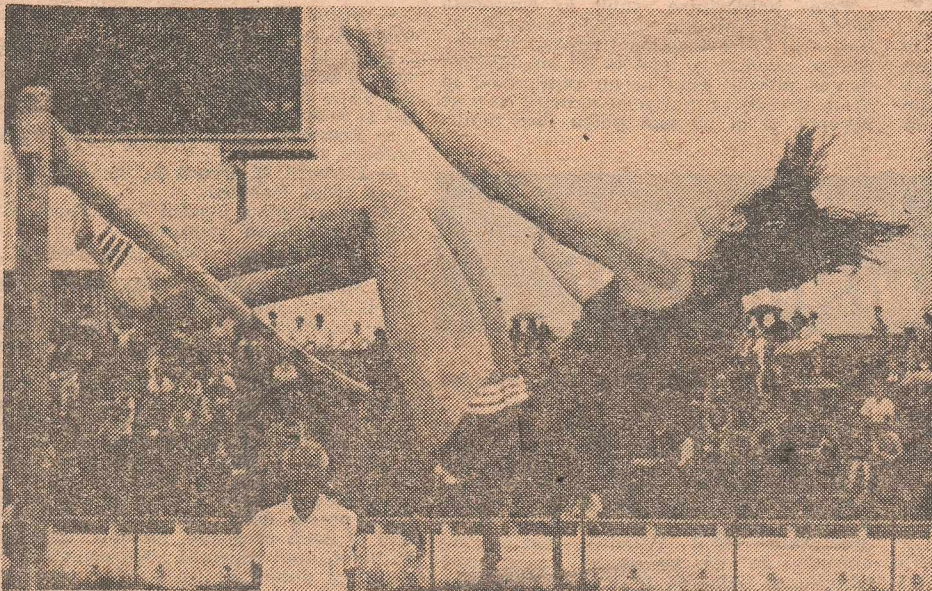
Vali Ionescu (Rapid, antrenor Mihai Zaharia) nu uită că e campioană en titre a Europei !

Alina Astafei sare, la nici 17 ani, 1,93 m !

Cristiana Matei, o promisiune pentru Stuttgart

O săritură record care depune mărturie convingătoare despre frumusețea atletismului

Doina Melinte își continuă cursa

Un interviu înaintea europenilor în pagina 21

Săritură sau plutire ? O dilemă iscată de ușurința dobîndită în ore și ore de antrenament

Flacăra, Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.